

211230

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12  
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 7-వ తేది బుధవారము  
శ్రీ క్రొధననామ సంవత్సరము, ఆశ్వీజమాస బహుళ సంచము ౫.

No. 157

సంచిక ౧౫౭

## అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలవేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది పంచభాష పీఠి చూచి కొనిన మోనమాగలుగదు

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది



తలనొప్పుల మాన్పును, వాయుపుష్కల బావును,  
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.  
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.  
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.



ఈమందును గుడ్డగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర  
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున  
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును  
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు



చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగ్గి.  
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

## లోకాయహర కస్తూరిమాత్రలు

594

విజ్ఞాపన



మహాభాగా 25 సం॥ ల నుండి శేష లోకనేవ చేయుచుండునంతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును  
ప్రతి సం॥ రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నా. ఇండియావారుమాత్రమే  
గాక బర్మా, సిలీక్, మలయా, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో  
న్నేహము చేసియున్నారు సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి  
నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు నాకేరు (లోకాయహర కస్తూరిమాత్రలు)చంపిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుమ  
వా, ముసలివారు, వారు వీరనశేల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తశిశువులు,  
సకలజ్వరములు, మాంద్యము, శీతవాతము, ప్రక్కలయ్యాడ్డు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించినభేదలు,  
కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకాసము, పల్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇక్ష్వామెంబా, క్లేగు, జ్వరములు  
మొదలగు వ్యాధులకు, 7తరవ్యాధులకు అనుపానపాత్రికలో నున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను నలు  
దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రములు వేనవేలు గలవు. ఒకదాని నాతో న్నేహము చేసిన  
వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలుగల బుడి 1-కి ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు. 6 బుడ్ల వెల పోస్టుఖర్చుతో ర్పు 1-8-0 12 బుడ్ల  
ర్పు. 2-18-0. 25 బుడ్ల ర్పు. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.  
ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల ఫండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

## ధృంగామలకతైలము

౫౦ శిరోరోగములను, శీలరో  
గములను నివారించును 6 బెన్సుల  
బుడి 1-కి ధర ర్పు 1-4-0

(3347)

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

\*\*\*\*\* గుణములలో శ్రేష్ఠము! బహునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది!! వెలలా నరనము!! \*\*\*\*\*

రాజేశ్వరి

చర్మవ్యాధులకు



బొర క్కుసబ్బు

వజ్రాయుధము

మైనపువర్ణము, అన్నిరకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజెంట్లు కావాలను

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్సు, బెజవాడ.

అంతయు శాస్త్రీయము రహస్యము లేదు!

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్

ఫార్మసీ లిమిటెడ్

2227

19, హారిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

భిషగ్గత్తు ఆచంట లక్ష్మీపతి, బి.ఎ. ఎం.బి.సి.ఎం.,  
గారిచే సాపింపబడి కొలంబో మొదలు హరి  
ద్వారమువరకు ఎల్ల ప్రదేశములందును పెక్కు  
మొదటితరగతి బంగారు పతకములు బడసినది.

అమూల్యము లగు  
ఆయుర్వేద దౌషధములకు పుట్టినిల్లు.  
క్యాటలాగు ఉచితముగా యివ్వబడును.  
ఏజెంట్లు కావలెను.  
వలయువారు మేనేజరునకు వ్రాయవలెను.

ఆయుర్వేద దౌషధ రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుతగ్రంథము

కొద్దిరోజులువరకు వెల 8-0-0

2046

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

(పిన్నిపాల్ ఆంధ్ర సీనియర్ డాక్టరు, బెజవాడ)

అగ్నిక్రీడ (బాణసంచా)

రెండవ కూర్పు 8 అణాలు

ఉపాధ్యతము బాణసంచా చేయుటలో జాగ్రత్త, తుపాకీ  
మందు, బాణసంచాలోని వస్తువులు దేశవాళీ బాణసంచా ఇం  
గ్లీషు బాణసంచా రంగురంగుల వెన్నముద్దులు, ఆకాశబాణములు,  
వత్తెలు, తారాసన్నలు, పేకలు, చిమ్మబుడ్లు, చక్రబాణములు  
పోర్టు ఫైరు, బంగారువాన, వెండివాన, చెమలిపించ, పాముల  
కట్ట, రంగులకుత్తెగా లా, అక్షరముల చిత్రములు, అవుట్లు, గుండ్లు  
నీలుబాణసంచా భూమింటులు మొదలగు  
మంజువాణి ముద్రాక్షరకాల, ఏలూరు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా



# బంగారు వెండినగలలొ

వివి కావలసినను మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి

మాకు చిన్నవి పెద్దవి అను వ్యత్యాసము లేదు కష్టము నాలభ్యము అను భేదములేదు. పెద్దవాడు వచ్చినను చిన్నవారు వచ్చినను భగలయందు వ్యత్యాస ముండదు ఎంతకాలము గడిచినను మార్పులేదు. మాకు తీసిన నగలము తెచ్చిన అప్పుటి బజారుధనబట్టి వైక విచ్చెదము అర్హతచేత తృప్తికరముగా లేనిచో, మరియొక నగలము యిచ్చెదము లేక వైకము కావలసి 6 తిరిగి వాప సిచ్చెదము సవరం బంగారుకు సీమచెండికి పూచీనిచ్చెదము. యిత తెలుపనేల! మా కాతాదారులకు తృప్తికలిగించుటయే మా ముఖ్య ఉద్దేశము 172 ఫుటులగుల విచిత్రమైన క్యాటలాగు రు 1-0-0



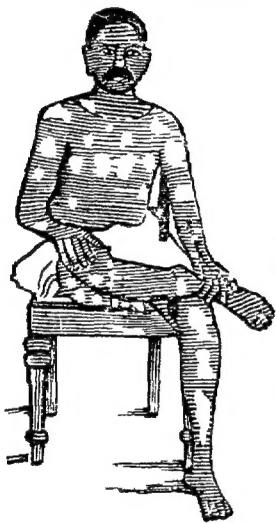
ఇదివరలో మా ప్రదర్శనశాలకు రానివారు ఒకడభా రాగోరెదము. ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగలవ రకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

## క్రిరబలాత్మలము

వాతరోగములకు వజ్రాయుధము పంటిది. మలబారుదేశమునుంచి ప్రఖ్యాతినిపొందినమందు ఆంధ్రులు ఇదివరకు, అనుభవించి యెరుగని దగుటచేత

ముక్త్యాల రాజాగారు బహుధనము వ్యయించి, తమ సంస్థానవైద్యులచే తయారుచేయించి అందరికి లభ్యమగునట్లు చేసినారు ఈతైలము అన్ని వాతవ్యాధులను బోగొట్టును మనోవ్యాధిగలవారలకు, పితృప్రకృతిగలవారికి మిక్కిలి మంచిది నరములకు బలమునుగలిగించి శరీరదార్ద్రమును పెంపొందించును చచ్చుబడిన శరీరము గలవారికి, సుఖవ్యాధులచే బాధపడి సంభోగశక్తి కోల్పోయినవారికి మంచిది వాతరోగులు అనేకమంది దీనిని నేవించి విముక్తులయినారు. మాయసభనము పాతవ్యాధులకు గంతటి మందులేదని నమ్మకము గుదిరినది డాక్టరు కోమసుగూరుగూడ మెచ్చుకొన్నారనుటను బట్టి దీని ప్రాశస్త్యము తెలియ ఇలదు సంస్కారాధికర్యమునుబట్టి మాడువిధములుగా తయారుచేయబడినది తాహతునుబట్టి ఏదికావలసిన వారు దానిని అప్పించుకొనవచ్చును ఔషధము వాడువినము మందుతో పంపబడును ఇది వైద్యులను నకే గాక లోపలికి పుచ్చుకొనుటకు తెపయోగించును 7 సార్లు అవ ర్తితమైనది 4 అవున్సులు 2-0-0 21 సారి అవ ర్తితమయినది 4 అవున్సులు 5-0-0 101 సారి నవ ర్తితమయినది 1 అవున్సు 2-0-0 4 అవున్సులు 12-0-0 ఎక్కువగా తీసికొనువారికి కుూషను రేట్లు పొంట్టుఖర్చులు వేరు.

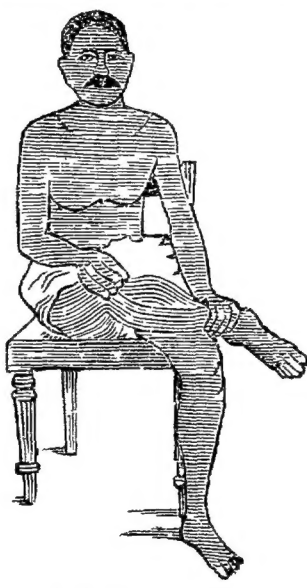
అడను:— మేనేజరు, ఆర్థర సాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణాజిల్లా.



### కుష్టమునకు చికిత్స యినాముగా చేయబడును

(ప్రత్యేకమైన పథ్యముండవలెను) తెల్లకుష్టము తప్పక కుదురునని ప్రజలకు రూపించుటకును, దాని అత్యద్భుత గుణములు రుజువుచేయుటకును ఈ అమోఘమైన ఔషధము ఇనాముగా నమూనా పాట్రములు పంపబడును. ఒక అంగళం ఫలమునందు అద్భుతమైన గుణము ఒకపాట్రముచే గలుగును తక్షణమే వ్రాయుడు మీరు వి పి ఖర్చుల నిమిత్తమై 0-6-0 చెల్లించవలసి యుండును.

**PANDIT KRIPARAM**  
Specialist in Leprosy  
8, Nandibagan Lane,  
Salkha, Howrah.



ఔషధము వాడుకు మునుపు

ఔషధమువాడిన పిమ్మట

## రత్న పురుష లేహ్యం

కుక్కునమును పొగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుతలేహ్యం. ఏకారోముచే సంభవించిన కుక్కునమైనను పారదోలునని అనేకులు కొనియాడినారు. మేహమువల్ల వచ్చినదగ్గ, మూత్రరోగములుకూడా తగ్గును డబ్బీ రు 2-4-0

(క్రవ్యాధి) 1963

అశీర్వాదులతోగొట్టి అన్న మరుగునట్లు చేయుటయే గాక మంచినారాగ్ని కలుగజేయును. తులం 1 కి రు 1-0-0. నట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా(రాయవరం)

## ఉబ్బ న ము న కు మండు

సీసా 1-కి రు. 1-0-0  
ఉబ్బనముయొక్క లక్షణములు కపాళిక్రింద వ్రాయబడి ఉబ్బనము కనుపించినతోడనే కఫహారి, కాంపాండు సిరపు, కాడ్లివరులయిత మొదలగు మందులను నేవించిపోగలదు. ప్రబలిత పిమ్మట ఈమందును, కాంపాడుసినపును త్రాగుట యు త్రమము. ఈమందును నేవించిన వెంటనే ఆయాసము, ఎగరొప్పు మాని కఫము తెగివడును ఉబ్బనమునకు మందును వెంటనే తినుట యుక్తము మందును విడువక తినవలయును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

## వై రెక్సు

మలేరియా, ఇతర జ్వరము ను

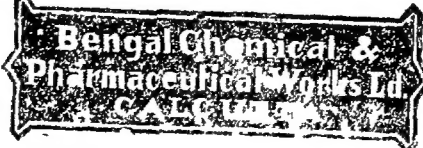
ఒక్కటియే తక్షణమే కుదుర్చును. దీనిని ఉపయోగించిన రోగులు ఆ గ్వమును పుష్టిని గలిగియుండుటయే ఒక గొప్ప యోగ్యతాపత్రిక. ఇందుచేతనే వైరెక్సుకి లెక్కిపెట్టుటకు వీలుకానంత మిక్కిలి అమితముగా విక్రయించబడుచున్నది.

ఇండేమియు రహస్యములేదు

దయచేసి వ్రాసిన యోగముకూడ తెలుపబడును

బుడ్డి 1 కి రు 0-13-0 మాత్రమే

వి. పి. ఖర్చులతో సహా రు 1-4-0.



1591

## చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ అక్టోబరు 7-వ తేది బుధవారము

<b>1. ధాన్యములు</b>			
దనియాలు బా 1-కి	ర 80 0 0	మొదలు	42 0 0 వరకు
దియ్యముబస్తాలు		మొదలు	వరకు
కునుమ తెనాలివి	ప 48 గలవి రు	14 0 0	15 0 0
నెల్లూరివి	డిటా	15 8 0	16 0 0
డిల్లి	డిటా	16 0 0	17 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి		8 12 0	9 0 0
నావ్యలు		20 0 0	24 0 0
<b>2. ధాన్యము పప్పులు</b>			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205		12 8 0	18 0 0
నెనగలు	డిటా	12 8 0	18 0 0
పెసలు	డిటా	18 8 0	14 8 0
మినుములు	డిటా	15 4 0	16 8 0
ఉలవలు	ర 164	8 8 0	9 0 0
<b>3. నూనెవస్తువులు</b>			
సువ్యలనూనె బా 1-కి		154 0 0	155 0 0
నయ్య మ 1-కి		14 0 0	25 0 0
కొండాపురంజేరునెనగపప్పుబా1కి		58 0 0	59 0 0
ఇతరప్రదేశము		54 0 0	56 0 0
వేరు నెనగనూనెగానుగబా1-కి రు 182 మి.కా.నూనె		180 0 0	
అముదము బా 1-కి		112 0 0	113 0 0
<b>4. చిల్లరవస్తువులు</b>			
చాయపనుపు బా 1-కి		100 0 0	
కూరపనుపు		45 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి		100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి		రు 45,50	
కాశనా స్తిపాయకట్టు			50,55
తెల్లము బా 1-కి		రు 40 0 0	60 0 0
చింతపండు బా 1-కి		60 0 0	80 0 0
<b>5. ఇనుము</b>			
పట్టారకం బా 1-కి		28 0 0	38 0 0
చదరం		28 0 0	36 0 0
రవుండు		38 0 0	45 0 0
<b>6. లోహములు</b>			
బండి 100 తులంకు		72 0 0	75 0 0
బంగారము, తులము 1-కి		21 4 0	21 8 0
నవరము 1-కి			18 5 0
ఇత్తడి బా 1-కి		256 0 0	260 0 0
రాగి డిటా		278 0 0	280 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పా-1 గలవి		80 0 0	80 4 0
<b>7. దూది</b>			
బొండాచెట్టుబారు 1-కి		రు 800 0 0	
పల్నాడు దూది		215 0 0	
<b>8. నూలు</b>			
కోయిల్ పట్టి నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి		7 0 0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి		4 12 0	
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి		7 4 0	
మూళయేనుగ నెం 20		9 8 0	
వడ్డాక్ నెం 24 1/2		9 12 0	
14 1/2 క్విల్క్ పట్టి		7 8 0	
నెం 20 బెన్ని సింహం యీలె		9 4 0	
నెం 22		9 12 0	
నెం 12 1/2 బెన్ని పర్కూ		8 0 0	
నెం 14 1/2		8 4 0	
నెం 12 1/2 అలెస్సు		7 2 0	
నెం 12 1/2 కొయిలుపట్టి		7 2 0	
నెం 22 1/2 రంగులూ		9 4 0	
నెం 14 1/2 రాధాకృష్ణుడు		7 2 0	

## నోటీసు

చెన్న పురి చైనాబజారులోనున్న నెం 21 రు భవనము నందున్న మా బార్ని బౌను (బాంచీయియ దాక్టర్ ఆ. లక్ష్మీ పతి, బి వీ, ఎం బి & సి. ఎమ్ బి.ఎ.గారితో సలహాను అడివారములందు తప్ప తిమిదినములందు ప్రతిరోజు సాయంత్రము 7 గం||నుండి 8 గంటలవరకు పొందివచ్చును. మేనేజరు:—ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసీలిమిటెడ్, 19, హారిస్రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.



# ఆనందనికేతన ద్వితీయ సాంవత్సరి కోత్సవము

(నవ్వీయవిలేఖరి)

అక్టోబరు 1 వ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు రాజమండ్రి చింతామణి నాటకశాలలో ఆనందనికేతన ద్వితీయ సాంవత్సరికోత్సవము జయప్రథముగా జరుపబడెను. సభకు ముగిసిన తర్వాత సభ్యులకు పంతులుగా రథస్థులుగా ఎన్నుకొనబడిరి. ఈసందర్భమున ఒక చిన్న విషయము చెప్పక తప్పదు. సభకు పూర్వము రివరెండు సి. యస్. ఆంధ్రాసు గారిని అధ్యక్షులుగానుండుమని ఆశ్రమవాసులు కోరియుండిరి. ఆంధ్రాసుగారు రండులకు దయతో సంగీకరించిరి. కాని పశ్చాత్తాపంభమునకు పూర్వము న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారటువంటివా రచ్చటుండగా తాను అధ్యక్షుడుగా నుండుట కంగీకరించుటలేదనియు, సుబ్బారావు పంతులుగారిని ఎన్నుకొనుమనియు ఆంధ్రాసుగారు కోరిరి. వారి సలహాను సభ్యులు అంగీకరించిరి. పెద్దలయెడ ఆంధ్రాసుగారికి గల గౌరవవిషయములు యాచిక్కువిషయముతో బయలుబడినవి. కలకత్తావాస్తవ్యులగు భాయి ప్రమోదబాబ్ నేనుగారును, వారిమిత్రులును భజనపాఠి గాకూడి కొంతసేపు కీర్తనలనుపాడిరి. పిమ్మట భవిష్యత్తి సత్యనారాయణగారు ఆశ్రమమును గూర్చియు, ఆశ్రమవాసులను గూర్చియు ముచ్చటించిరి. కార్తములు మహాకవి చెప్పినట్లు ఇంగ్లాండులోనున్న 4 కోట్ల ప్రజలు శుద్ధమొదలు కావచ్చును; కాని ఆంధ్రాసునంటి మహామహుని కనగల్గినందులకు ఇంగ్లాండు దేశమును అభినందించుచున్నానని సత్యనారాయణగారు నడిచిరి. అట్టివా రింకను బ్రిటిషు జాతిలో నుండుట బట్టియే వారిసామ్రాజ్య మింకను భూమిపై నిల్చుటకు అవకాశము కలుగుచున్నదని సత్యనారాయణగారు పల్కిరి. ఆనందనికేతనస్థాపకలలో ముఖ్యులగు శ్రీయంత తల్లాప్రగడ నరసింహ శర్మగారిని పొగడుచు అనేకముక్కలను చెప్పిరి. విద్యావంతుడు కాకపోయినను, వయోవృద్ధుడు కాకపోయినను మొదటి నుండియు శర్మగారికి సాంఘికసమస్యలపై ఎక్కువ కలదని సత్యనారాయణగారు నెలవిచ్చిరి. సత్యనారాయణగారు చెప్పిన ప్రకారము శర్మగారు 1893 సంవత్సరములో జన్మించిరి. డాక్టరు అచంటలక్ష్మీపతిగారి ద్వితీయ వివాహ సందర్భములో వారికి కొన్ని చిట్కాలురాగా శర్మగారు సంఘ బహిష్కరణమునకు భయపడక వారికి చేతనై సంతకము లిచ్చిపతిగారికిని, వారిబంధువులకును సాయపడిరి. సత్యనారాయణగారు చెప్పిరి. ఒకరోజున వారిగ్రామములో ఒకయిల్లులో సభజరుగుచుండగా పంచము డొకడు కిటికీలోనుంచి తొంగి చూచుచుండెననియు, పిమ్మట ఆపంచముని చేయిబట్టుకొని సభలోనికి తీసికొనివచ్చినవృత్తాంతమును, అటు పిమ్మట జరిగిన గడవిడలను సత్యనారాయణగారు వివరముగా చెప్పిరి. పిమ్మట రాజాగారి అనాధశిశువులయములో వారు చేసిన ఆయుధ సంవత్సరముల నేవను సత్యనారాయణగారు కొనియాడిరి. పిమ్మట శర్మగారి ధర్మపత్ని యగు శ్రీమతి తల్లాప్రగడ విశ్వసుందరమ్మగారిని గూర్చి కొద్దిగా సత్యనారాయణగారు చెప్పిరి. ఆమెభర్తతోకూడ సర్వవిధముల సహాయముచేయుచున్నదనియు అసహాయవాద మున్నను చట్ట ధిక్కార మున్నను ఆమెకు. అభిమానమనియు భర్తకుకూడ అసహాయవాదములోనికి దింపిన, ఆమెయే యనియు సత్యనారాయణగారు చెప్పి, పిమ్మట శ్రీమతి తల్లాప్రగడ ప్రకారమును యం. పి. గారిని గూర్చి ముచ్చటించుచు ఆత్మపరిశోధనయే ఆయనముఖ్యలక్ష్యమనియు ఆశ్రమవాసుల ఎల్లవేళల బాలురు కొరువచ్చుకు కద్యాబుధులను గరపుటకు సిద్ధముగా నున్నవారనియు సత్యనారాయణగారు చెప్పిరి. బాలుర జీవితములో పవిత్రతకలకొల్పగల ఆత్మపరివర్తము వీరికి కలదనియు సత్యనారాయణగారు చెప్పిరి. ముదుగంటి జగన్నాథశ్రీగారిని గురించి కూడ వీరు కొద్దిగా చెప్పిరి. ఆశ్రమములో తిట్లు అనుమాట కలలోగూడ వినిపించదనియు అక్కడ చాల బాలికలను కడు శ్రద్ధతో చూచుచున్నారనియు సత్యనారాయణగారు చెప్పిరి. దేశోద్ధారక కాశీవాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిను ల్కొనసాని గంగరాజు సోదరులను తదితరులను జేసిన నేనును సత్యనారాయణగారు కొనియాడిరి. ఆశ్రమ ఉద్దేశములను గూర్చి చెప్పుచు నిమ్మజాతులలో నుండి కొందర గొప్పవృత్తుల తయారుచేయవలె నని వీరికి ఆశ యున్నదనియు అన్నివలముల పిల్లలకు తగిన విద్యాబుధులను గరపి పెద్దవారినిగా చేయవలెనని వీరి కాశయున్నదనియు జీవనోపాధికి అవసరమును నెట్టి

సూలవదుకుట, వృద్ధంగము, స్వవసాయము మొదలగుపనులను కూడ నేర్పటకు ఆశ్రమపెద్దలు నిశ్చయించుకొని రనియు సత్యనారాయణగారు చెప్పిరి. మహామృదువారు పర్యవేక్షకులగు వచ్చినట్లు ఆంధ్రాసుగారే ఆశ్రమవాసులపేరు విని వచ్చి రనియు, వారికి సర్వవిధముల సహాయము చేయుదనియు సత్యనారాయణగారు చెప్పిరి.

పిమ్మట బొంబాయివాస్తవ్యులగు వి. ఆర్. పింగేగారు ఉపన్యసించిరి. వీరు అభిలభారత నిమ్మజాతులధర్మ సంఘమునకు తెలిపిన ప్రధాన పురుషులు. నిమ్మజాతులధర్మమును రెండు విధములుగా ఇంతవరకు పనిచేయుచున్నామనియు, ఒకటి ప్రజలలో ఉద్బోధనయనియు, రెండవది పంచములకు విద్యాబుధులను గలతరులయనియు పింగేగారు చెప్పిరి. నిమ్మజాతులనుగూర్చి చెప్పుచు వారు నిద్రావస్థలో నున్నారనియు, వారిదృష్టిని వారే యింతవరకు గ్రహించలేదనియు, వారిని అట్టి స్థితిలోనుండి మేల్కొల్పుట సమనియు, పింగేగారు పల్కిరి. వారు యిప్పటికి 20 సంవత్సరములనుండి చేయుచున్న పనిని తమరు అపాహుతో, అనుమానములతో మాత్రమే పలు సంవత్సరములు ప్రజలు గమనించి రనియు, కొంతకాలము బాంధవులను, మరికొంతకాలము జాతీయవాదులను, ఇంకొంతకాలము దొరతనమువారును అనుమానముపడిరియు పింగేగారు చెప్పిరి. పిమ్మట కాంగ్రెసు ప్రజాతికలో నిమ్మజాతులధర్మమును ఒకేభాగముగా చేయుటకు వారు పడిన పాట్లను, బిసెంటు అమ్మగారు చేసిన నేవను పింగేగారు వివరముగా తెలియజేసిరి. పిమ్మట మహాత్ముని యాజమాన్యముక్రింద యీ ఉద్యమము యెట్లు అభివృద్ధి చెందుచున్నదియు చెప్పి మహాత్ముని ఎంతయో పొగడిరి. పంజాబు దేశములో శ్రద్ధాసందస్యామియు, ఆర్యసమాజమువారును చేయుచున్న పనినిగూర్చియు, బంగాళాదేశములో బ్రహ్మసమాజము వారు చేయుచున్న ఉత్సాహముననుగుర్చియు, మహారాష్ట్ర దేశములో జరుగుచున్న పనినిగూర్చియు కూడ వివరముగా ముచ్చటించిరి. మహారాష్ట్రదేశములో పంచముడొకడు పట్టపర్తి క్షలో కృతాగ్రుడయి, దొరతనమువారి నేవకును, బిరుదులకును లొంగిపోక తన స్వజాతిరక్షణకై ఎట్లు పాటుపడుచున్నదని యుమాడ చెప్పిరి. పునహలో నున్న వారి బ్రాంచిని గూర్చియు, ఆ బ్రాంచిని ఎట్లు పంచములకు పూర్తిగా అప్పగించిన విధమును, పంచమసోదరులు నడుపుచున్నవిధమును సంపూర్తిగా తెలియజేసిరి. రాజకీయవిషయము లన్న భయపడవద్దనియు, నిమ్మజాతులధర్మకై పాటుపడువారు రాజకీయవిషయముల నుండి దూరముగానుండవలసిన అగత్యములేదనియు కూడ వీరు నెలవిచ్చిరి. వైకంఠత్యాగ్రాహమునుగూర్చికూడ వీరు కొద్దిగా చెప్పిరి. నామినేషనుల విదవాడవద్దనియు, అవి సంపాదించి స్వజాతి నేవకు కష్టపడమనియు నిమ్మజాతులను పింగేగారు హెచ్చరించిరి. సానుభూతితో సంతృప్తి చెందవద్దనియు సానుభూతి అమర్యాద లక్షణమనియు సోదరులవలె, మిత్రులవలె నిమ్మజాతులతో సంచరింపమనియు, పైజాతులవారిని పింగేగారు హెచ్చరించిరి. ఆంధ్రదేశములో పంచములతోరకై సర్వ విధముల పాటుపడుచున్న శ్రీ గూడూరి రామచంద్రరావుగారి నేవను, వేమూరి రాంజీరావుగారి పనిని, ఆనందనికేతనము వారియొక్క చురుకు తనమును పింగేగారు పొగడిరి. కాని ఆంధ్రదేశములో అందరును కలిసి పనిచేయుటలేదనియు, అది మంచిదికాదనియు కూడ పింగేగారుచెప్పిరి. పిమ్మట సోదరి నిర్మలి క్రియాఘోష వి. పి. బి. టి. గారు మాట్లాడిరి. వీరితరువాత ఆంధ్రాసు గూఢాకయుడు ఎల్లరను మైమరచునట్లుగా గంభీరోపన్యాసమును గావించెను.

ఆంధ్రాసుగారి యుపన్యాసములోని ముఖ్యభాగములు

‘ఒకేజాత మన్న నడుపుము’ అను కీర్తనను సాదిన పిమ్మట ఆంధ్రాసుగారు యిట్లు చెప్పిరి:—‘సోదరిసోదరులారా! ఈ విషయమును మనము భగవంతునికే నివేదించుము. ఆతని పాపనిష్ఠులకడకు బోయి అస్పృశ్యుల విషయములో ఆయన మనలగురించి ఏమి తలంచునో కనుగొనము. నిశ్చయముగా నప్పుడు మనము అనుగ్రహపు చూపును అనలంబించుము. నిశ్చయముగా నప్పుడు మేము సానుభూతి చూపుచున్నామని మాత్రమే చెప్పము. సానుభూతి చాలదు! ప్రాపకముచాలదు! అస్పృశ్యుడు నీచుడైన అస్పృశ్యుడు, మనుష్యరూప మైనవకై వేచియున్న పరమేశ్వరుడే. మీ ప్రాపక కాదు! తృణీకరపుదయకుకాదు. కాని మీరు మనుష్యులలోనున్న పరమాత్ముని జూడ

స్త్రాంగపడి పూజగావించుటకే వేచియున్న మనుష్యులకారపు దేవుడే. యతడు మనుష్యులమనన దరిద్రనారాయణుడు మీసేవకై మీపూజకై అచట కనిపెట్టికొని యున్నాడు.”

పిమ్మట మహాకవి రవీంద్రుని గ్రంథములలోనుండి కొన్ని పద్యములను చదివెను. “ఆత్మయు పరమాత్మయు ఒక్కటే. ఏకవస్తవని జ్ఞాపకముంచుకొనుడు. తత్వమసి నీజేయది. నీలో నున్న యాత్మ దేవుడు. నీవుఅస్పృశ్యుడని పిలుచువానిలోనున్న ఆత్మ దేవుడు. నేనది ప్రకటించుచున్నాను. రూఢిగా చెప్పుచున్నాను. నిజము వేయిమారులు నిజము. మీరు అస్పృశ్యునిలో నున్న పరమాత్ముని పూజింప నిరాకరించినచో మీరు మనుష్యునిగాక భగవంతునే నిరాకరించుచున్నారు. అదియే నా సందేశము. అదియే నా చిన్నిసందేశము. నేను హిందూదేశమునకు తచ్చుటకు ముందే వాగురువును ప్రభువునైన ఏనుక్రీస్తు మండి సంవత్సరములతరబడిగా నేర్చుకొన్న సందేశ మదియే. అత డొకయితిహాసములో నిట్లు అనెను: “నాకు ఆకలిగా నుండెను. మీరు నాకు తినుటకు ఆహారమియ్యలేదు. నాకు దాహముగానుండెను. మీరు నాకు త్రాగుటకు నీరయ్యలేదు. నేను బండెత్తె తిని. నన్ను మీయింటికి రానియ్యలేదు. ఈ నా సోదరులలో అధమునికీకూడ మీ రట్లు చేయకపోవుటవలన నాకును చేయవచ్చే.”

తరువాత బీదలను పూజించుచు, భక్తితో బీదలను ప్రేమించువారినిగూర్చి యాతడిట్లు అనెను. “అదిగో! ఆ అస్పృశ్యునిలో నేనున్నాను. ఆబీదవానిలో నేనున్నాను. ఆ అపాయములో నేనున్నాను. ప్రపంచము ధిక్కరించి, బహిష్కరించిన అమనుష్యునిలో నేనున్నాను. అక్కడ నేనుంటిని. మీరు నాకు రాత్రిం దినములు ఆహారము పెట్టితిరి. నేనక్కడ నుంటిని. మీరు నాకు దాహమిచ్చితిరి. గుడ్డలులేని ఆబీదవానిలో నేనుంటిని. నాకు మీరు బట్టలుకట్టబెట్టితిరి. నేను బండెత్తె తిని. మీరు నావద్దకు వచ్చితిరి. ఈ నా సోదరులలో అత్యధమునకు గూడ మీరట్లుచేయుటచే భగవంతుడైన నాకును మీరదియే జేసితిరి.” సోదరులారా! అదియే నాసందేశము. అది మీలో నాటుకొని పోవలయును. జీవితములో మీ కది తోడునీడగా నుండవలెను. నమ్మడు. అప్పుడు హిందూదేశములో అస్పృశ్య విషయముమాత్రము మిగలదు.

డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారు సభకులకును, వక్తరులకు, ఆంధ్రాసుగారికిని, సభా అధ్యక్షునకును నమస్కారముల నర్పించిరి. అంతటిలో సభ ముగిసెను.

రాజమండ్రి మహాత్ముని జన్మదినమహోత్సవము

నిన్న మా పట్టణవాసులు మహాత్ముని జన్మదినోత్సవమును జయప్రథముగా జరిపిరి. పట్టణమందెల్లచోట్ల సూలవదుకు వారికి ఎక్కువ. అవకాశముండునట్లు యీక్రింది స్థలములలో రాట్నములను, ఏకులను ఉంచబడెను.

- (1) ఇన్స్టిట్యూట్లో శ్రీ డాక్టరుగురుమూర్తిగారి యింటివద్ద.
- (2) “ శ్రీ డాక్టరు రామారావుగారి యింటివద్ద.
- (3) నాడాల్లాకునందు శ్రీ బంగారు రాఘవయ్యగారి యింటివద్ద.
- (4) మంగళవారపు పేటలో కందుల వీరరాఘవస్వామి నాయుడుగారి యింటివద్ద.
- (5) తాలుకా కాంగ్రెసు కార్యాలయమునందు.
- (6) ఆర్యాపురములో గోదావరి గట్టననున్న ఆనకేతనమునందు.
- (7) దేశీయవిద్యాలయమునందు.
- (8) గుండునాటికిని వైశ్య సేవాశాల కము (శ్రీలక్ష్మి).

మా పట్టణ పారిశుధ్యసంస్థ సాలస బాపనయ్యగారును, గురుమూర్తిగారును పట్టణ ప్రాసారణిగా మండి బీదలకు సహాయ తదితర

గాంధీశరణాలయ ప్రవేశము హోదానము

ఆంధ్రాసుగారి ఉపన్యాసము

ఈనెల రెండవతారిన ఉదయము 7 గంటలకు ఆంధ్రాసు మహాశయునిచే గాంధీశరణాలయ ప్రవేశము హోదానము జరుపబడెను. ఇది బీదలకు నష్టతిగ్రహముగ నుండును. ఆమధ్య కంట్లాలు రోజులలో మునిసిపాలిటీవారు నాల్గువేల రూపాయల లాభమును తీసి, ఆలాభమును హోదాశరణాలయమును గట్టుటకుగాను పునరుద్ధరించిరి. మాపట్టణ వైర్లనుగా రగు మల్లిరెడ్డిరాజు, సాలిన బాసనయ్యగారు ఆంధ్రాసుగారి నీభవనమును తెలుప మని కోరుటకు ముందు శరణాలయవృత్తాంతమును సంపూర్ణముగా విన్నవించిరి. పిమ్మట ఆంధ్రాసుగారు భగవంతుని శేరట, మహాత్ముని స్మారకచిహ్నముగా ఈభవనమును బీదలకోరకు తెలుపుచున్నానని చెప్పిరి. తరువాత వారు యిట్లుచెప్పిరి. ఈ ఉదయము సునమందరము ఈ అందముగ బహుమానమును గాంధీమహాత్మునికి యిచ్చుటకును, వారియొడ మనకుగల ప్రేమను చూపుటకు నచ్చియుంటిమి. మీ శేరట, మీపట్టణమునుండి భక్తిపూర్వకముగ మన దీవనలను, ఆయనకు పంపుటకు మీఅనుజ్ఞ కోరుచున్నాను. అంతియేకాక ఆమహాపూజని ఆరోగ్యమును కాపాడి, ఇంకను పెక్కుసంవత్సరములు దేశసేవలో నిమ్మగ్నమై నుండునట్లు చేయుమని ఆపరమాత్ముని ప్రార్థించెను. పిమ్మట అట్టి వసతిగృహమును అంత తక్కువధరతో బీదల యుపయోగార్థము నిర్మించినందులకు మునిసిపాలిటీవారిని, మునిసిపల్ సంఘసభ్యులను ఆంధ్రాసుగారు స్తుతించిరి. పిమ్మట ఆ వసతిగృహమును సరిగా నుపయోగపడుటకు ఒక మాచనను, ఒక సలహాను గావించిరి. పనిచేయువారికి ఆహారముని వారు సిద్ధాంతరూపకముగా చెప్పిరి. కుంటివారికిని, గ్రుడ్డివారికిని దానముచేయవచ్చుననియు, పనిచేయుటకు కట్లు, కాళ్లు కలవారిచేత పనిచేయించుననియు, అట్లునచ్చిన ప్రతిమనిషికి ఒకరాట్టుముయిచ్చి నూలు తీయించుననియు ఆంధ్రాసుగారు సలహానిచ్చిరి. అంతియేకాక ప్రతివారిని సోమరిపాటులుగా, ముష్టివారిగా చేయవద్దని వారు ప్రార్థించిరి. మునిసిపల్ సంఘసభ్యులకు యీ క్రిందివిధమున సలహానిచ్చిరి:— నేను యింకొకవిషయమును చెప్పదలచుకొంటిని. మునిసిపల్ సంఘసభ్యులతో నేను అలాచించలేదు. కాని నామాటలను వారు వ్యవయ్యార్థముగా స్వీకరింతురని నాకు నమ్మకముగలదు. మునిసిపల్ సంఘములయొక్క ముఖ్యపని పట్టణమును శుభ్రముగానుంచుట. నన్ను తీసుచినచో నేనీ ఉదయము చూచిన సంకతులను చూచినట్లు చెప్పకోరుచున్నాను. నేను చూచినదేమన ఒకరు కాదు, యిద్దరుకాదు పలపురు గోదావరివడ్డుననే, ప్రవాహమునకు 10 అడుగులదూరములోనే కాలకృత్యముల దీర్చికొని, దగ్గరనున్న స్థితో తీరమును శుభ్రపరచుకొని, తిరిగి వారే అనిటినే చేతులారా త్రాగుటచూచితిని. ఇది చాల భయంకరమగుస్థితి. మనము చేతితో తీసిపారవేయుటకు జంతు కల్గునమును నోటితోనికి పోనిచ్చుచున్నాము. మీ పట్టణము డెల్టాముఖములోనున్నది. 60 వేలప్రజలు మీ పట్టణములోను, 10 లక్షల ప్రజలు మీ డెల్టాలోను కాపురమున్నార. ఇట్టిస్థితిని త్రొసి కలరాను అభివృద్ధిచేయుచున్నార. మీ పట్టణవాస్తవ్యుల దురభ్యాసములవలన డెల్టాప్రజలు కలరామొదలగు రోగములకు లోనగుచున్నారు. అంతమంది ప్రజల యిట్లు బాధపెట్టుట అధర్మము. కనుక తక్షణమే, రేపే, మునిసిపల్ సంఘమువారు సభచేసి, వైపులనుపెట్టుచు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించి దొరతనమునకు పంపుడు. దొరతనమువారు విషనితో గవర్నరునకు ఆ తీర్మానమును పంపుడు. ఆయననువిననిచో చెన్నపురిపోయి వారికోలయెదుట ధరాజాగాకూర్చున్నాడు. అదిగాక 1925 సంవత్సరములో మీ పట్టణము నిట్లుంచుట దొరతనమువారికి లజ్జాకరమని గవర్నరుగారికి తెలియజేయుడు. దొరతనమువారు చేయుపని నట్లుయించి మీపట్టణ త్రేమమునకై మీరు కొంత శ్రద్ధ తీసికొనవలసియున్నది. మీప్రజలను గోదావరి గట్టులను శుభ్రముగా నుంచునట్లు ప్రబోధము గావించుడు. నిన్నరాత్రి నేను గోదావరి పక్షుల కూర్చుంటుండగా నాకు భగవంతునియొక్క స్పందన రూపము నాకు గోచరించునట్లయ్యెను. అట్టి పుణ్యనదిని కాపాడ ప్రార్థించుచున్నాను. ఇంతియేకాక పీఠుల తుడుచువారు, పాకీవాండ్లు మీ తల్లలని తలంపుడు. మనము 4 నెలల, 8 నెలల పాకీవండ్లుగా నున్నప్పుడు చావతోటి మన అశుభ్రముల నన్నిటిని పోలెచేచి మూలశుభ్రముగా నుంచును. అట్లే పీఠుల మీపట్టణమును శుభ్రముగా నుంచుచున్నారు. కనుక మీతల్లులను చూచునట్లే పీఠులకూడ ప్రేమతో చూడుడు. వారు కాపురముండుటకు చగన యిండ్లను కట్టించుడు. పిమ్మట ఇట్టి

అవకాశ మిచ్చినందులకు, వారిని గౌరవించినందులకు నమస్కారము లర్పించి ఉపన్యాసమును ముగించిరి.

డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారు ఆంధ్రాసుగారికి నమస్కారము లర్పించుచు నిట్లు చెప్పిరి: "మేము మంచినీటికోరకై, వైపులకై చిరకాలమునుండి ప్రయత్నించుచున్నాము. కొంతకాలము మాపట్టణ పెద్దలు మాకు వ్యతిరేకముగా నుండిరి. ఇంతలో యుద్ధము వచ్చెను. దీనికోరకై పోగుచేయబడిన డబ్బు దొరతనమువారికి అప్పగా నియ్యబడెను. తిరిగి యీమధ్య వైపులకోరకై తీవ్రముగా పనిచేయుచున్నాము. మాసంఘము వైపులు కావలెనని కోరుచున్నది. కాని మాసంఘసభ్యులు దొరతనమువారు నూచించిన రేట్లు ప్రకారము పన్నువేయుట కిష్టపడుటలేదు. విజ్ఞాపనలవలనను, పట్టి తీర్మానములవలనను పని జరుగునని తలంచుట పట్టివెలి. మంత్రాలకు చింతకాయలు రాలవు. పీఠుల తుడుచువారి విషయములో, పాకీవాండ్ల విషయములో 1922 సంవత్సరములో తల్లావ్రగడ ప్రకాశరాయుడుగారును, కందుల వీరరాఘవస్వామిగారును, నేనును చాల పనిచేసితిమి. పీఠపీఠితిరిగి సుమారు మూడువేల రూపాయలను ప్రోగుచేసితిమి. ఈసామ్యము, గాంధీశరణాలయమున కుపయోగించిన సామ్యము పెట్టి "గాంధీపేట" యనిపేరుపెట్టి వారి కోకపేటను కట్టించి యిమ్మని మేము మునిసిపల్ సంఘమువారిని కోరితిమి. కాని మాకోరికను వారు నిరాకరించిరి. వారిప్పుడు కాపురమున్న పేట, వారు నివసించుచున్న యిండ్లు శుభ్రముగా నున్నవని కాని, ఆరోగ్యకరముగా నున్నవని కాని నేను చెప్పలేను. ఇప్పుడు ఆంధ్రాసుగారు చెప్పిన ఉపన్యాసములో గవర్నరుగారికి స్వాగతపత్ర మిమ్మని చెప్పినట్లు కొంతకాలము చేయుచున్నాడు. ఇట్టి అర్థములకు అర్థములేదని నేను చెప్పచున్నాను. వారు చెప్పలేదు. అది సారపాటు. అట్టి అర్థమున కొంతమాత్రము అవకాశము లేదు."

ఉపన్యాసానంతరమున ఆంధ్రాసుగారినికలిసికొని గవర్నరుగారికి స్వాగత మిమ్మనియూ మీఅభిప్రాయముని నేను ప్రశ్నింపగా కాదనియు, తామట్లు చెప్పలేదనియు నెలవిచ్చిరి. వి. యల్. కామ్రేగారుకూడ ఆంధ్రాసుగారితో ఈవిషయమునుగూర్చి ముచ్చటించిరి. కామ్రేగారు చేసినప్రశ్న లివి: (1) ఈ ఉదయము మిరిచ్చిన ఉపన్యాసములో రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీవారిని నీటివసతినిమిత్తము గవర్నరుమెంటువారిని ఖండితముగా గ్రాంటునడుగుమని మీరుసలహానిచ్చియుంటిరి. గ్రాంటు కోరుటకును, గవర్నరుగారికి స్వాగతపత్ర మిచ్చువిషయమున ఏమైన సంబంధము కలదా?

జవాబు! ఆంధ్రాసుగారు "నాకు రాజకీయవిషయములతో సంబంధము లేదు. నామధ్యోద్దేశము మానవజాతియొక్క సేవయే. రాష్ట్రరాజకీయముండి పట్టణాభివృద్ధికోరకై కొంతసామ్యము కోరమనియే నావాంఛ."

(ప్రశ్న (2) గవర్నరుగారికి స్వాగతపత్ర మర్పించు విషయము రాజకీయసమస్య కాదా?

జవాబు: అవును, రాజకీయసమస్య అనియే నాఅభిప్రాయము. రాజకీయ విషయములలో పనిచేయుటకు నాకెంతమాత్రము ఇష్టము లేదు. నేను చెప్పిన మాటలకుకూడ అట్టి అర్థమియ్యగూడదు. ఆసమస్యను మీలోమీరే అలోచింపజేయుకొనవలెను

ఇండియన్ బ్యాంకు

పెంట్టెంబరు మాసాంతము సరికి ఆంధ్రప్రదేశ్ములు.

భిర్బులు.	రూ
చెల్లింపబడిన కాపిటలు	1279280 0 0
నిలువనిధి	686000 0 0
డిపాజిటులు	9595218 5 4
బిల్లు పెరుకొల్పా	82521 7 1
ఇతరభిర్బులు	280506 2 4
<b>మొత్తం.</b>	<b>11878575 14 9</b>
ఆస్తి.	
ఆగరైజాకాబడిన పెట్టుబడి	8986694 15 1
బ్యాంకుభవనములు	106998 15 8
డెడుస్థానము	42117 12 9
రావలసిన బిల్లు	82521 7 1
ఇతరములు	681868 1 0
బ్యాంకురులవద్ద నగదు	2078374 11 7
<b>మొత్తం.</b>	<b>11878575 14 9</b>

పీరు శవమును వెల్లగించవలను

మహామ్మదీయుల డిప్యూటీమను కలకత్తా మేయరును సందర్శించుట

మేయరు ప్రత్యుత్తరము

కలకత్తా, అక్టోబరు 6:—కలకత్తా న్యాయమార్శి ట్రాన్సును ధూపాపితముచేయబడిన మహామ్మదీయు పీరుయొక్క కళిబరమును బెకలింపవలదని గోరుచు తొమ్మిండుగురు సభ్యులుగ గల నౌక మహామ్మదీయుల డిప్యూటీమను నిన్నును కలకత్తా కార్పొరేషను మేయరును సందర్శించెను. కలకత్తా కార్పొరేషను యొక్క తీర్మానమును కొట్టివేయుటకుగాని, త్రోసివేయుటకుగాని వారి కధికారములేదని మేయరు సమాధానమిచ్చెను. కాని యీ విషయమై మహామ్మదీయులకు గల భావములను వారు గుర్తించిరినీ మేయరు బెల్లెను. కార్యక్రమాంశమునందీ తీర్మానముండుటచే దానిపై చర్యజరుగుటకు సౌకర్యముల సీయవలసియున్నదని బెల్లెను.

కార్పొరేషను సమావేశమందు తీర్మానముపై చర్యజరుగువరకు ఒకటిరెండు వారములు నిరీక్షించెదనని ప్రధాన కార్యనిర్వాహకాధికారి నుడివెను. పీరు న్యాయమార్శి ట్రాన్సును పాతివేయబడి సుమారు రిప్పటికి ఒకసంవత్సరము గావచ్చినది. శవమును అచటనుండి తీసివేయుటకు నీయబడిన రెండుమాసములకాలము యీనెల 15 వ తేదీతో అంత్యమును. తదనంతరము శవమును వెల్లగించు భారము ప్రధాన కార్యనిర్వాహకుని పైబడును. కాని అక్టోబరు 21 వ తేదీన కార్పొరేషను సమావేశమందు తీర్మానముపై చర్యజరుగువరకును వేచియుండెదనని కార్యనిర్వాహకాధికారి నిన్ను బెల్లెను. (ఆ. ప్రె.)

బళ్లారి మ్యునిసిపాలిటీ

1924-25 పరిపాలనానివేదికము

1924-25 సం॥ము బళ్లారి మ్యునిసిపాలిటీ పరిపాలనానివేదికముపై ప్రభుత్వమువారు తీర్మానముచేయు ఆర్థికముగ వనూశ్చలో సభివృద్ధిలేదనియు, సరిగా సకాలమునకు మ్యునిసిపాలిటీకి రావలసినదెట్లును వసూలుజేయుటకై తత్పరిపాలనము జయప్రదముగ జరుగుననియు బెల్లెచున్నారు. మ్యునిసిపలు పనివారల సహకారసంఘము తృప్తికరముగ బనిచేసెనని తెల్పుచున్నారు. కావలసిన డబ్బు లేకపోవుటవలన పట్టణమునందు అభివృద్ధికార్యము లెక్కువగ జరుగలేదు. ఈమ్యునిసిపాలిటీలో ఆరోగ్యపరిస్థితులు తృప్తికరముగ లేవు. ఇంత పట్టణములో నూటికి 27 ఇండ్లలోమాత్రము మరుగుదొడ్లు గలవు. ప్రైవేటుస్కూలెంజింగువలన కొంతపురుగువ్యాధి తగ్గునని ఆరోగ్యకాళాధికారి బెల్లెటవలన ఆవిషయమై యొక్కవశ్రద్ధ జూపవలెనని ప్రభుత్వమువారు బెల్లెచున్నారు. మంచినీటిపై స్కీము అమలులోనున్నది. త్వరలోనే బళ్లారి మ్యునిసిపాలిటీకి ఎలెక్ట్రిక్ దీపము వచ్చునట్లు బెల్లెపబడినది. బాలరుకును బాలికలకును గూడ విద్యాభివృద్ధి సౌకర్యములు జరుపవలసియున్నవి.

\* \* \*

భీమునిపట్నం మ్యునిసిపాలిటీ

ఈ మ్యునిసిపాలిటీ 1924, 25 పరిపాలనా నివేదికముపై ప్రభుత్వపు టుత్తరపుజాడ మొత్తముమీద కొంతవరకు తృప్తికరముగనున్నట్లును, ఇంకను అభివృద్ధికవకాశ మున్నట్లును బెల్లెపబడినది. ఈ సంవత్సరము 1922 నవంబరులో వచ్చిన తుపానువలన గల్గిన నష్టమును మరమ్మత్తుచేయుటకు 6960 రూపాయలయొక్క ఇండ్లు ప్రభుత్వమువారు 8780 రూ॥లు గ్రాంటునిచ్చిరి. ఈమ్యునిసిపాలిటీయందు వనూశ్చ బాగుగా జరిగెననియే తెలుపబడినది. అయినను ఇంకను 1898 రూ॥లు పన్నులు వసూలు గావలసియుండెను. పురనిర్వాహవిధానము లేవియును విచారణలోలేవు. ఈ సం॥ము 10 దీపము లెక్కువ చేయబడెను. మ్యునిసిలు ప్రాథమిక పాఠశాల లెసిమిడిటిలోను మూడు నిమ్మకాకులకున్నవి. ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధిని గూర్చి పురపాలకసంఘమువారు విచారించుచున్నారు. మ్యునిసిపలు హైస్కూలులు పనిచేయుచునేయున్నది. దొడ్డురాడిమిచుపనిమాత్రము నష్టముమీదనే జరుగుచున్నది. దానిని స్వయంసహాయముగ నుండునట్లులే జేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు బెల్లెచున్నారు.





# మదరాసు కార్యరేఖలు

తపాలా నోటీసు:— కొలంబో మీదుగా మారిమ నునకు పోయే టపా 10 వ తేదీ సాయంకాలము 6-25 గ వర కు జనరలు పోస్టాఫీసువద్ద ప్రస్తుతించుదురు.

గ్రామ కచేరీలసభ:— చెన్నరాష్ట్ర గ్రామకచేరీల సభ 18 వ తేదీన సేలములో సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుగును. గ్రామ మనసబుల జీతము తగ్గించు టను గూర్చి చర్చింతురు.

నల్లమందు దొంగతనము:— బొంబాయి రాష్ట్ర మునుండి 50 శానల నల్లమందు రూ. 4000 విలువగలది పట్టుక పోయిన కోజామహమ్మదు అనువాని బి. డివిజను పోలీసులు సము ఇన స్పెక్టరు ఆరెస్టు జేసెను.

జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘము:— కార్యదర్శి యిల్లువ్రాయుచున్నాడు:— మదరాసు జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘసభ గురువారం 8 వ తేదీ సాయంకాలము 6-30 గంటలకు మహాజనసభ మం దిరమున జరుగును. సభ్యులెల్లరు విచ్చేయవలసియు, కార్యక్రమము:— (1) దక్షిణాఫ్రికాదినము జరుపుట. (2) తమిళనాడు సభకు అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుట. (3) పాట్నా తీర్మానములు. (4) ఇతరవిషయములు.

రాకపోకలు:— ఇ. మాక్ బి. సి. ఎస్. గారు ఫారస్టు కన్వల్వేటరు టైరునునుగారు, జిల్లా సర్జను మెహతాగారు డి. బి. టి. ఎక్ శివజ్ఞానంపిల్లగారు, నేడుదయము వచ్చిరి. సర్. ఆర్. వెంకటరత్నంనాయుడుగారు నిన్నవచ్చిరి. హస్సెను ఇమాముగారు బారిష్టరు, పాట్నా శుక్రవారము నాడు వచ్చిరి.

గౌ. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు నేడు బొం బాయి పోయెదరు.

ఇ. బహదూరిజిప్రీదను ఇన స్పెక్టరు జనరలుగారు నేడు ఉదయము వచ్చిరి.

ఎన్నిక తగవులు:— కీల్సన్ డివిజను, యెన్నికల సంధర్భమున చెంగల్పరాయను ఇ. ఎల్. అయ్యరు కె. వి. కుప్పరావు, నరసింహయ్యరు మరి ఆర్థర్ పై పెట్టిన కేసులో ప్రతివాదుల ఆక్షేపణలను గూర్చి ఎగ్జూటరు పోలీసుకోర్టు లో డా. కె. పాండే గారు తీర్పు జెప్పిరి. ప్రతివాదులు బలవంత పరచి ఓట్లు గైకొనిరిని ఫిర్యాది ఛార్జి తెల్పగా, ఆయన నేరారోపణజేయుటకు కాలము మించిపోయినదనియు, కమిషనరుగారి అనుజ్ఞ లిడయవలయు ననియు ప్రతివాదులు చెప్పిరి. న్యాయమూర్తి వారివాదము నంగీకరింపక కేసు రేపటికి వాయిదావేసెను.

మునుస్వామినాయుడుగారు (ఎం.ఎల్.సి)పై కేసు చిత్రూరులో వకీలరు బి. మునుస్వామి నాయుడు (ఎం. ఎల్.సి) గారు తననమాస్తా పారబాటు జేయుటవలన రెండవ అసీలును డిక్రీసలుజేయించి వృత్తిధర్మమునకువ్యతిరేకముగ ప్రవ ర్తించెనని ఒక క్లయింటుపెట్టిన కేసు, నేడు ప్రధాన న్యాయ. క్రిష్ణునగారు బీన్సీగారు విచారణజేసి మునుస్వామినాయుడుగా రు నిందాగ్ధులుగారిని తీర్పుజెప్పిరి.

తీర్పు:— నేరములన్నియు గూడ గుమాస్తాయొక్క అశ్రద్ధను మాత్రమే రుణావుజేయుచున్నవి. వకీలుగారు అన్ని విషయములలో గుమాస్తా అశ్రద్ధవలన పార్టీలకు నష్టముకలిగిన బాధ్యత వహించుట న్యాయమే కాని ఇంగ్లాండులో కోర్టుల యందు, ఈ కోర్టులో యిదివరకు జడ్జిలును, అశ్రద్ధ యెంత దూత్రము వృత్తిధర్మ విసర్జనము కానేరదని తీర్పుజెప్పియుం డిరి. కావున యిప్పుడు విచారింపవలసిన కేసులేదనియు, మును స్వామినాయుడుగారు వృత్తి ధర్మ పాలన కేమియు లోపము లేదనియు మేము చెలుపగలము.

## విరేచన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కే రు. 0-8-0

రాత్రి యొకమాత్రము నేనించిన తెల్లవారి రెండువిరేచనములు కాగలవు. వికారము వైత్యములేదు. నేపాళము చేర్చబడలేదు.

అమ్మతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

## మదరాసు కార్యరేఖలు

### పరిపాలనానివేదికపై విమర్శ

మదరాసు కార్యరేఖను సాధారణసభ నిన్నసాయం కాలము జరిగెను. 1924 పరిపాలనా నివేదిక మిగతాభాగము చర్చింపబడెను. రా. బి. బి. తణికాచలం చెట్టిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. కమిషనరుగారు వచ్చియుండిరి.

కె. న్యాయరావుగారు, వినుమానావద్దనున్న పైఘను కూలీల కొంపలు యీమధ్య వ్యమనకు కొట్టుకపోయినవి. వారి కికములను యిబ్బందికలగకుండ కమిషనరుగారు తగినశ్రద్ధ వహింపవలెనని, ప్రతిపాదించిరి. వారికొంపల గాపాడువిషయ మున చేరువనున్నఫలము నాక్రమింపవలెను. అఫలము ప్రభు త్వమువారి దగుటచే కొంతకాలముపట్టును. ఆ విషయమం తయు కమిషనరుగారికి వ్రాసి తెలిసికొనవలెనని అధ్యక్షుడు చెలిపెను.

### పాఠశాలల సూపర్వైంటు

నిర్బంధ విద్య ప్రవేశకెట్టిన విస్తీర్ణమునందు గల 70 పాఠశాలలను ప్రస్తుతమున్న సూపర్వైంటు ఒక్కడు తణికి జేయలేడు కావున వేరొకని నియమింప వలెనని డా॥ స్వామి నాధనుగారు ప్రతిపాదించిరి. రేటుపేయరులకు విద్యారూప మున తగిన ప్రసఫలము ముట్ట కున్నదని యాందోళన గలదు. కావున సమర్థులగువాని మదరాసు ఎడ్యుకేషనలు సర్వీసునుండి తెచ్చి రూ. 250-25-500 చొ॥ వేతనమిచ్చి రూ. 50 గుర్రపు బగ్గీ ఆలెవెన్ను ఇచ్చి నియమించవలెను. సామి వెంకటా చెలం చెట్టిగారు బలపరచిరి.

నూతనముగా వేయబోవువాని ప్రస్తుతమున్నవానిపై అధికారిగా వేయుదురాయని వ్యాసరావుగారుగల ప్రస్తుత మున్నవానికన్న నెక్కువ సమర్థుడగువాని నియమింప అవసర ముగలదని వెంకటాచలంచెట్టి హమీదుఖాను గాల్గిరి. ముందు వచ్చేవాడు యిప్పుడున్నవానికన్న నెక్కువ యోగ్యుడా కా డా యని యిప్పుడు విచారింపరాదని అధ్యక్షు డనెను.

ప్రస్తుతమున్న ఉద్యోగిసమర్థుడే అనియు, ఆయన వి ద్యాసంఘమునకు చాల సహాయము జేసెననియు, ప్రాథమిక వి ద్యాలయముల తణికిజేయుట కారకు గ్రాడ్యుయే టగుటచేత అనుభవముగలవా డగుటచేతను సమర్థుడేయనియు, అతనికి సహ యముగ రూ.75నుండి రూ.150 వేతనముగల అసిస్టెంటును నియ మించవలె ననియు వ్యాసరావుగారు పలికిరి.

డా॥ మల్లయ్యగారు ప్రస్తుతపు ఉద్యోగి పని సరిగాజే యలేదని కొన్ని నిదర్శనముల చెప్పిరి. కొంతకాలము వేచి యుండవలెననియు ఈలోపుగా నాతనికి అసిస్టెంటును నియమింపవలె ననియు వ్యాసరావుగారు సవరణ ప్రతిపాదించి రి. ధనపాలు-ముదల్యారుగారు బలపరచిరి. ఇప్పుడున్నాతను గూడ నూతనోద్యోగమునకు ధరఖాస్తు పెట్టవచ్చునని నజీశ ముదల్యారుగారి ప్రశ్న పుత్రువుగా అధ్యక్షుడు చెలిపెను. డా॥ విజయరావులు, హోర్తుగార్లు, స్వామినాధనుగారి ప్రతి పాదనను బలపరచిరి. ప్రాథమికవిద్య బాగుపడవలెనన్న సమర్థు డగువాని నియమించవలెను. ఎక్కువజీత మిచ్చినగాని మంచి వారు దొరకరిని హోర్తుగారు చెలిపిరి. పిమ్మట వ్యాసరావు గారు తమ సవరణ నువహరించుకొనిరి. కాని నూతనోద్యోగి వేతనము రూ. 250-25-400 ఉండవలెననియు, ప్రభుత్వో ద్యోగమునందు లేనివారినిగూడ చేర్చుకొనుటకు వీలుగా “మద రాసు ఎడ్యుకేషనల్ సర్వీసులోని వారిని” అనుపదములు తీసి వేయవలెననియు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. ముందరరావు నాయు డుగారు బలపరచిరి. వ్యాసరావుగారి సవరణలోగూడ తీర్మాన మంగీకరించ బడెను.

### పరిపాలనా నివేదిక

మిసెస్ హన్నాను అంజిలోగారు నివేదికను గూర్చి ప్రథమమున మాట్లాడెను. ప్రభుత్వమువారు రైల్వే కంపెనీలు మున్నగు మితవ్యయ విధాన మవలంబించుచుండ కార్యరేఖను వారు క్రిందు మీదు గానక ఖర్చుపెట్టుచున్నారనియు, రోడ్లు మరమ్మతు యేమియు ఉపయోగకరముగ లేదనియు, ఆరోగ్య కాళాధికారులు సరిగ పనిజేయలేదనియు, రామస్వామి ముద ల్యారుగారు పురుళ్ల ఆస్పత్రయందు చాల మంది బిడ్డలు చనిపో చున్నారనుచుచియు బాధ్య మధికమగుచున్నది. కార్యరేఖన ఉద్యోగులూ శ్రద్ధవహించలేదు అని ఆమె పత్రెను.

నగరపాలన బాధ్యత కార్యరేఖను ఉద్యోగులయందే గాక కాన్సిలరులపై గూడ నున్నదనియు, ఉరక ఉద్యోగుల నిందించి లాభము లేదనియు కె. వ్యాసరావుగారుచెప్పిరి. కాన్సి లరుల పనిలో లోపముగలదని కొంద రనుకొనుచున్నారు. సభ వారు ఆవత్సరము 67 సభల జేసిరి. పన్నులు, ఆర్థికసంఘముల వారు 2,600 అప్లికేట్ల 260 అప్లికేట్ల పరిష్కరించిరి. పన్ను

లెచ్చగుటకు కాన్సిలరులే వా!ధుర లు. 1923 న యి వారు వచ్చిన పన్ను లెచ్చగుటకు నే రండింటిలకు హెచ్చిపోయింది. మరణసంఖ్య హెచ్చుటకు నే దరికమే కారణము. పేదరికము తొలగించనిది. ఆరోగ్య కాళా ధికారి యేమియు జేయలేదు. అన్నిటికన్న హెచ్చుగా స్వలాభా పేక్ష గొప్పప్రతిబంధకముగ నున్నది. మార్కెటులందు, నీనీమాల యందు, పార్కులయందు దురవ్యాయము హెచ్చుటకు సధికారుల స్వలాభపేక్షయే కారణము. పీపుల్సు పార్కులో నాటకకాలలేచినది. మార్కెటులవియున్న కార్యరేఖనువారు ప శవరచుకొనవలెను.

ప్రభుత్వమువారు కార్యరేఖను విషయములందు శ్రద్ధ వహింపలేదనియు, వీరువేసిన తీర్మానములకు, స్కీములకు వెంటనే జవాబియ్యకున్నారనియు. అందుచే నూతన కమిష నరుగారు చెల్వినట్లు కార్యరేఖను విధానము మార్పుకొనవల సినవనిలేదనియు, ప్రభుత్వము వారి బ్రాన్సుసర్దుకాఖను మార్చవలసియునదనియు వ్యాసరావుగారు చెప్పిరి. 80 రోజుల కమిషనరుగారు అట్లు వ్రాయుట బాగులేవనెను. చక్రయ్య గారు చెప్పినట్లు అధికారమును కఠినముగ నుపయోగింపరాదు గాని ఉపయోగించినపుడైన వివక్షణ జ్ఞానముండవలెననెను.

వేణుగోపాల చెట్టిగారు భోజనపదార్థములు చెడిపోకుం డ తణికిజేయుచుండవలెనని కమిషనరు గారిని కోరిరి.

### వాగ్దాదము

జి. వెంకటసుబ్బారావు చెట్టిగారు, యిప్పటి దుస్థితికి జన్మి కుతమువారే కారకులని నాడు విజయరావులుగారు నుడివిన దానిగూర్చి ముచ్చటించిరి. అధ్యక్షుడు అనవసరమగు ప్రసంగమునకు సమయము కాదని నను వినలేదు. జన్మి కు పక్ష మువారు ప్రభుత్వోద్యోగులు, మంత్రులు కాన్సిలరులు అందరు జేయు అన్యాయములను, అక్రమములను పేర్కొనెను ఒక బస్తి ను వాయకుడు తనఅల్లని రాజమండ్రిలో తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షునిగ నియమించిన విషయము చెల్లెను. ఇట్లు మాట్లాడుట జన్మి కుపక్షమువారి కిష్టములేనందున “అసందర్భ ము” కేకలువేసిరి. స్వరాజ్యయులంతకన్న యెక్కువగా కేక లువేసిరి. ఇరుపక్షములవారి కేకలధికమయ్యెను.

పిమ్మట సుబ్రహ్మణ్యచెట్టిగారు కమిషనరుగారిచర్యను విమర్శించుచు, కార్యరేఖను ఉద్యోగులను కమిషనరు కిక్షించ జాడగా కాన్సిలరు అడ్డుకొనెనని చెల్లెను. కమిషనరుగారు అయితమును ఉడపారించగోరగా తాను పేరుల జెప్ప నుద్దేశింప లేదనెను. ఇంతలో సామి వెంకటాచలం చెట్టిగారులేచి మరి కొన్ని నిదర్శనముల జెప్పగొడంగెను. అధ్యక్షుడు అదిశ్రోత్త రములకు సమయముకాదని కానించెను.

డా॥ ఆశీర్వాద నాడరుగారు రోడ్లు మరమ్మతు, ఆరో గ్య యేర్పాటులు బాగు లేవని విమర్శించిరి. హమీదు ఖానుగారు, రివిన్యూకాఖను సరికాడవలసి యున్న దనియు, భూమిలో మరికొకల్యల యేర్పాటుపట్లనే ఆనా రోగ్యము ప్రబలుచున్నది. అది గి యేండ్లలోనైన ముగి యునో లేదో తెలియకున్నదని నుడిపెను.

అధ్యక్షుడు:— ఇందువిషయమైన అనగా రూ. 19 లక్షల ఖర్చునకు డా॥ మల్లయ్యగారే బాధ్యులు.

డా॥ మల్లయ్యగారు:— అధ్యక్షుడే నాడు నా తీర్మా నమును బలపరచెను. కుప్ప ఊర్పువిషయమున శ్రద్ధవహించవలె ననియు, విద్యావిధానము మార్పుకొని జాతీయవిద్య ప్రవేశ జెట్టవలెననియు, హమీదుఖానుగారు చెప్పిరి.

జేసినకార్యములన్నియు జన్మి కుపక్షమువారే జేసిరి. స్వరాజ్య పక్షమువారు రాని భంగపరచుచుండి రనియు జన్మి కు పక్షమువారు ఉద్యోగులముల కాశించు చుందురని నిందింతురేగాని నిజముగా స్వరాజ్యయులే ఆపని చేయుచున్నారనియు కొం దరు స్వరాజ్యపక్ష కాసనసభ్యులు తమ బంధువులకు వి. ఎం. ఎస్. ఉద్యోగులములకై ప్రయత్నించి రనియు నటరాజ మద ల్యారుగారు బలికిరి. అంతట సభలో కలకలము పుట్టెను.

డా॥ మల్లయ్యగారు:— నీవు ధర్మాదాయముల బోర్డు లో రూ. 900 పని వదులు కొనుము.

వ్యాసరావుగారు:— సర్. పి. శివస్వామయ్యగారు స్థానిక స్వపరిపాలనకాళులో నుండెనుగాని స్వరాజ్యయులు కారని చెల్లెను.

అధ్యక్షుడు రిపోర్టును ప్రభుత్వమువారి కంప వలెనని ప్రతిపాదించగా నా మోదించబడెను. రివిన్యూ ఉద్యోగినియోమకముగూర్చి వచ్చినదరఖాస్తుల విష యమై ప్రకటించమని అధ్యక్షుడు కోరగా కమిషనరు యిట్లు చెలిపెను:— 88 దరఖాస్తులు వచ్చినవి. అందు 2, కార్యరే ఖను ఉద్యోగులవి, 20 డిప్టీకలెక్టరులవద్దనుండి, 10 ఇతర ఉద్యోగులములలో నున్నవారివి, 39 వకీళ్లవి, 2 పింఛని గవర్న మెంటు ఉద్యోగులవి, మిగిలినవి. ఇవన్నియు యేర్పాటుగా నుంచి సభ్యులకు జాపవలెనని ముందరరావునాయుడుగారు కోరిరి.

సభ అంతటితో ముగిసెను.

## అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ

(పాట్నాలో జరిగిన తీర్మానములు)

(1) చందాపద్ధతిని మార్చవలెనని కాంగ్రెసు సభ్యులలో మిక్కిలి హెచ్చుమంది కోరుటవలనను, ప్రస్తుత తీర్మానము కాంగ్రెసులో చేరుటకు హెచ్చుమందికి ఆవకాశము కలుగునట్లు చేయవలెనని దేశీయులలో చాలమంది కోరుతుంటున్నందునను, కాంగ్రెసు నిబంధనలలో ఏడవ నిబంధనను రద్దుచేసి యాదినవ నిబంధనను చేర్చవలెనని యాసంఘమువారు తీర్మానించిరి.

7 వ నిబంధన (1) 4 వ నిబంధన ప్రకారము ఆ నర్దులు కాని వారును, సాలుకు నాలు గజములుగాని స్వయముగా వడికిన తిన్నని నూలు 2000 గజములుగాని చెల్లించవారునగు స్త్రీలును పురుషులును గూడ ఒక రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునకు చేరిన ఏకాంగ్రెసు సంఘమునందైనను సభ్యులగుట కర్హు లగుదురు. ఏకకాల మందు ఎవరును రెండు కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులుగా నుండ గూడదు.

(2) పైని ఉదహరింపబడిన. (1 వ ఉపనిబంధన) నూలుచందాను భారతతంత్రకారక సంఘ (స్పిన్నర్స్ అసోసియేషన్) కార్యదర్శిగాని అతనిచే నియమింపబడినవారికి గాని పంపించవలెను. అటుల స్వయముగా వడికిన తిన్నని 2000 గజములనూలును పంపినట్లు భారతతంత్రకారక సంఘ కార్యదర్శి పంపిన పర్చిఫీకేటును చూపించిన స్త్రీలును పురుషులును గూడ కాంగ్రెసు సంఘములో సభ్యులుగా నుండుట కర్హు లగుదురు. భా. తం. కా. సంఘమువారు గాని, అనుబంధ సంఘమువారుగాని యీ చందాను గూర్చి వ్రాయించిన లేక్కలను, నూలును, రసీదులను భా. కాం. సంఘమువారుగాని, రా. కాం. సంఘమువారుగాని పరిక్షించుటకు హక్కు గలదు. అటుల పరిక్షించుటలో ఏసభ్యుల చందాను గూర్చియైన ఆక్రమము కనబడిన యెడల ఆసభ్యులను గూర్చి యియ్యబడిన పర్చిఫీకేటులు రద్దుచేయబడును. అటులు జరిగినపుడు భా. తం. కా. సంఘము వారుగాని, ఆసభ్యులుగాని భారత కాంగ్రెసు కార్య సంఘమునకు అపీలుచేయుటకు హక్కు గలిగియుండుదురు. కాంగ్రెసు సభ్యుల కొరకు నూలువడుక గోరునట్టి స్త్రీలుగాని, పురుషులుగాని హామీయిచ్చినచో వారికి ప్రతి నియమమును.

(3) సభ్యుని చందా క్రింద నూలు యియ్యబడినపుడు జనవరి నెల 1 వ తేదీతో ప్రారంభమై డిసెంబరు నెల 31 వ తేదీతో అంతమైన సంవత్సరమునకు చందా యియ్యబడినట్లు జమకట్టవలెను. సంవత్సరము మధ్యలో చేరగోరువారు గూడ 2000 గజములను చెల్లించవలెను.

(4) ఒకటవ ఉపనిబంధనలో తెలుపబడినరీతిని చందాను చెల్లించినవారును, కాంగ్రెసు సభ్యులును, రాజకీయసభలను జరిగినపుడును కాంగ్రెసుపని చేయుచున్నపుడును ఖద్దరు ధరింపనివారును, ఏసంఘముయొక్కగాని ఉపసంఘముయొక్కగాని ఏ కాంగ్రెసు శాఖయొక్కగాని ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుటకు ఓటు యిచ్చుటకు గాని, ప్రతినిధిగా ఎన్నుకొనబడుటకుగాని, అట్టి కాంగ్రెసుసంఘ ఉపసంఘసభల కార్యక్రమమున పాలుపుప్పు కొనుటకుగాని అర్హులు కాజాలరు. కాంగ్రెసువారు ఎల్లప్పుడును గూడ ఖద్దరు ధరింపవలెననియే మేము కోరదము. ఎటులైనను వారెన్నడును విదేశీబట్టలను మాత్రము కట్టగూడదు.

(5) ఇపుడు ఈసంవత్సరాంతమువరకు సభ్యులుగా నుండువారందరను క్రొత్తసంవత్సరమునకు చందా చెల్లింపకపోయినను జనవరి నెల 31 వ తేదీవరకును సభ్యులుగా నుండుట కర్హు లగుదురు.

మినహాయింపువరకు:-(ఎ) ఇపుడు రద్దుపరచబడిన 7 వ నిబంధన ప్రకారము యిదివరకే సభ్యులుగా నమోదు చేయబడినవారిని గూర్చి యితర విషయములలో లోప మేమియును లేనియెడలను స్వయముగా వడికిగాని యితరులచే విడికించిగాని 1925 సెప్టెంబరు వరకును నూలుచందాను చెల్లించినయెడలను యీమార్పు ఏమియును పనిచేయదు. వారిటుపైని చందాను చెల్లించక

పోయినను యీ సంవత్సరాంతమువరకును సభ్యులుగానే యుండురు. (2) "కాంగ్రెసువారు నిర్మాణవిధానమును మాత్రమే సాగింపవలెను, స్వరాజ్యపక్షమువారు కాంగ్రెసులో ముఖ్యభాగముగానుండి, శాసనసభలలో కాంగ్రెసు ప్రతినిధులుగా పనిజరుపవలెను. ఆపనినిగూర్చి స్వరాజ్యపక్షమువారే నిబంధనలను చేయవలెను. ఆ పక్షము ఆదాయ వ్యయములను గూర్చి గూడ స్వరాజ్య పక్షమువారే ఏర్పాటుచేయవలెను" అని ఒకపక్షమున గాంధీమహాత్మునకును రెండవపక్షమున స్వరాజ్యపక్ష ప్రతినిధులకు దేశబంధుదాసు పండితమోతీలాలు నెహ్రూ గార్లకును జరిగిన ఒడంబడికను బెల్గాంలో జరిగిన 99 వ మహాసభలో కాంగ్రెసువారు స్థిరపరచిరి.

గాని ప్రస్తుత పరిస్థితులలో యీ నిర్బంధము పనికిరాదు. ఇటుపైని కాంగ్రెసు ప్రధానముగ రాజకీయ సంఘముగానే యుండవలెనని యిటీవల జరిగిన సంగతులవలన స్పష్టమైనది.

కావున దేశహితమున కవసరమైన రాజకీయముల నన్నిటిని కాంగ్రెసువారు వశపరుచుకొని నెరవేర్చవలెను. అందులకు ప్రత్యేకకార్యములకిని నిర్ణయింపబడినట్టియు భారత-రాష్ట్రీయ ఖద్దరుసంఘములకు సంబంధించినట్టియు ధనమును తప్ప తక్కిన కాంగ్రెసుధనము నంతయును కాంగ్రెసుసంఘముల నన్నిటినిగూడ కాంగ్రెసువారు ఉపయోగించుకొనవలెను.

కాంగ్రెసులో ముఖ్యభాగముగా నుండియు ధన పరిపాలనము మున్నగు స్వతంత్రాధికారమును స్వతంత్ర వ్యక్తిత్వమును కలిగియుండునట్టి భారత తంత్రకారక సంఘమును గాంధీమహాత్ముడు ఏర్పాటు చేయదలచెను గాన ఖద్దరుసంఘముల ధన ఋణముల నన్నిటిని ఆసంఘమునకు వశపరుపవలెను.

స్వరాజ్యపక్షమువారు చేర్చరచిన సాంప్రదాయ మునకును నియమములకును అనుగుణ్యముగా వారు ఏర్పరచెడు పద్ధతిని విధానమును కాంగ్రెసువారు పరిశీలించి కాలానుగుణ్యముగా చేయు సవరణల ననుసరించి భారత-రాష్ట్రీయ శాసనసభలలో పని జరుగుచుండవలెను.

### చీనా దేశస్థితి

చీనాలో విదేశీయుల ఆక్రమణమును తొలగించుటకు చీనావారు ప్రారంభించిన సంఘర్షణమున యీసంఘమువారు చీనావారిపట్ల సానుభూతిని తెలుపుచున్నారు. చీనా వారు స్వాతంత్ర్యము కొరకు ప్రారంభించిన జాతీయోద్యమము నడంచుటకు యిండియా దొరతనము వారు చీనా దేశమునకు కారతీయ సేనలకు పంపుట మిగల ఆక్రమముని యీసభవారు గట్టిగా ఆక్షేపించుచున్నారు.

\* \* \* \*

## అఖిలభారత తంత్రకారక సంఘనియమావళి

(ఆల్ యిండియా స్పిన్నర్స్ అసోసియేషన్)

నూలు వడుకుటకు ఖద్దరును వృద్ధినిందించుటకు ప్రత్యేకముగా ప్రణాళికల సంఘమును ఏర్పరుపదగిన కాలము ప్రాప్తించినది. రాజకీయములు, రాజకీయ పరివర్తనములు, రాజకీయ సంఘములు, వానిశాఖలు, మున్నగు వానివలన వ్యాకులము కానట్టి శాశ్వతసంఘ మొకటియుండినచో కాని అట్టి అభివృద్ధి కలుగజాలదని యిపుడు స్పష్టమైనది గాన భారత కాంగ్రెసు సంఘము వారి అనుమతితో భారత తంత్రకారకసంఘ మనబడు నీసంఘ మేర్పరుపబడెను. ఈసంఘము కాంగ్రెసులో ముఖ్యాంగమే యైనను స్వతంత్రముగ అధికారమును ఏర్పాటును కలిగియుండును.

ఈసంఘమున సభ్యులు, సహాయులు, పోషకులు, అను మాడు తరగతులవా రుండురు. కార్యనిర్వాహక సంఘమున నీదిగువ వివరింపబడిన 9 మందియును విదేంద్ర వరకును సభ్యులుగా నుండురు.

1. గాంధీ మహాత్ముడు
2. మాలావా మోక్షదాసగారు
3. క్రియంత రాజేంద్రప్రసాదుగారు
4. క్రియంత సతీశచంద్రదాసు గుప్తగారు
5. క్రియంత మోగసలాలు కే. గాంధీగారు

6. నేటు యమునాలాల్ బజాజ్ గారు
  7. సాహేబు ఖుర్రేషీగారు.
  8. క్రియంత శంకరలాల్ బాంకరుగారు
  9. పండిత జనమోరలాల్ నెహ్రూగారు
- వీరిలో నెహ్రూ, బాంకరుగార్లిద్దరును కార్యదర్శులు.

### కార్యనిర్వాహక సంఘాధికారము

అఖిలభారత ఖద్దరు సంఘము చేంతను రాష్ట్రీయ ఖద్దరు సంఘముల చేంతను గల ధనమునంతను యీసంఘమువారు విశేషముకొనవలెను. ఇపుడున్న బాధ్యతల నన్నిటిని తీర్చివేయుటకును యీసంఘమును యిటుపైని రాగలధనమునుగూడ పరిపాలించుటకును యీసంఘమునకు సంపూర్ణాధికారము కలదు.

ఋణములు పున్నుకొనుటకును, చందాలను వసూలుచేయుటకును, ఫిరాన్సిని కొనుటకును, తగిన హామీ మీద బదులు యిచ్చుటకును, తంతుకరణమును ఖద్దరును వ్యాపింప జేయుటకుగాను తనఖాపెట్టుటకును తాఖాపెట్టుటకును, ఖద్దరు సంఘముల సహాయార్థము బదుల్లి విరాళములు ముజరాలు మున్నగువాని నిచ్చుటకును, తంతునిర్మాణమును నేర్పడు పాఠశాలలకు సహాయము చేయుటకును లేక అట్టి పాఠశాలల నేర్పరుచుటకును, ఖద్దరు దుకాణములను పెట్టినవారికి సహాయము చేయుటకును లేక ఖద్దరుదుకాణములను పెట్టించుటకును, ఖద్దరు ఉద్యోగుల శాఖ నేర్పరుచుటకును, కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధిగా నుండు కాంగ్రెసు సభ్యులు చెల్లింపవలసిన నూలు చందాను వసూలుచేసి వారికి రసీదులు (సర్టిఫికేటులు) నిచ్చుటకును, సంకల్పసిద్ధి కవసరమున పనుల నన్నిటిని చేయుటకును, సంఘముయొక్కయు కార్యనిర్వాహక సంఘముయొక్కయు పని సరిగా జరుగుటకు కావలసిన నిబంధనలను చేయుటకును, వానిని సవరించుటకును, ఇపుడు చేయబడిన నియమములలో గూడ ఏకముం దవసరములగు మార్పులను చేయుటకును గూడ కార్యనిర్వాహక సంఘమున కధికారము కలదు.

కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులలో నెవరైన చని పోవుట, రాజీనామానిచ్చుట మున్నగు కారణములవలన ఖాళీలు కలిగినచో మిగతాకార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులే యితరుల నాస్థానములకు నియమింపవలెను.

కార్యనిర్వాహకసంఘమునకు మొత్తము 12 మందికి మించకుండ నితరులనుగూడ చేర్చుకొనవచ్చును. నలుగురు సభ్యులు హాజరైనగాని కార్యనిర్వాహకసంఘ సభను జరుపగూడదు.

నిచ్చినవారిలో హెచ్చుమందివోట్లుబట్టియే వ్యవహారములను పరిష్కరించు ముండవలెను.

ధనరూపమున గాని సమరూపమున గాని వచ్చేడు చందాలు, విరాళములు, రుసుములు, మున్నగు ఆదాయమున కంతకును వ్యయమున కంతకునుగూడ సరియైన లేక్కలను వ్రాయించవలెను. మూడు నెలల కొకసారి సమర్థులగు ఆడిటరులచే లేక్కలను పరిక్ష చేయించుచుండవలెను. దేశీయులలో ఎవరైన లేక్కలను చూడగోరినచో నిరభ్యంతరముగా చూపించవలెను.

భారత కార్యనిర్వాహక సంఘ కార్యాలయము సబర్కత్తి సత్యాగ్రహశ్రమమునకు దుండవలెను. కాంగ్రెసు సభ్యులుగా నుండి నూలుచందాను చెల్లింపగోరువారు యీక్రింది వివరములతో నూలును భారతసంఘ కార్యాలయమునకే పంపవలెను.

భారత తంత్రకారక సంఘ కార్యదర్శి, సబర్కత్తి, ఆయా.

నే నిందులో నాకాంగ్రెసుచందాక్రింద నాచే వడుకబడిన...తూకముగల...గజములనూలును పంపిరిని. నేను...కాంగ్రెసు సంఘమున [ఇవట సంఘముపేరు వ్రాయవలెను.] సభ్యుడను లేక సభ్యుడనుగా చేరగోరదను. నావయసు...శాశ్వత్తి...వావిలాసము..... చిత్తగించవలెను.

(సంతకము స్పష్టముగా నుండవలెను. స్త్రీయైనచో వివాహితయో కన్యయోగూడ వ్రాయవలెను.)

నూలుచందా చేరగానే కార్యదర్శి నూలు శాఖ్యమును, శూకమును పరిశీలించి ర్పిష్టిగా నున్నచో, యాదిగవ వివరింపబడిన రసీదును కాంగ్రెసుసభ్యుడు తెలిపిన కాంగ్రెసుసభ్యమునకు పంపవలెను.



".....గాని భారత తంతుకారక సంఘమునకు ..... రాష్ట్రీయ సంఘమునకు చేరిన ..... కాంగ్రెసుసంఘమున సభ్యుడుగా నుండుటకు ..... సంవత్సరమునకు చందాగా ..... గజముల నూలును పంపించినని యందుచూచుకొని భ్రష్టపరచడమైనది."

దీని వకలును నూలు పంపిన సభ్యులకుగూడ కార్యదర్శి సంతకముతో పంపవలెను.

కాంగ్రెసు సభ్యులు భారత తంతుకారక సంఘమునకు కాంగ్రెసు చందా క్రింద పంపిన నూలు వివరములను తెలిపెడు ఆవర్తనను భారత తంతుకారక సంఘమువారు ప్రత్యేకముగా వ్రాయించవలెను.

సభ్యులు

తంతుకారక సంఘ సభ్యులలో రెండుతరగతులుండవలెను. ఏ, బి.

(1) ఏ-తరగతిలో చేరగోరువారు 18 ఏండ్లు గడచినవారుగా నుండవలెను. ఎల్లప్పుడును ఖద్దరును ధరించుచుండవలెను. స్వయముగా వడికిన మంచీపురి గల ఏక రకము నూలును ప్రతివేలమునకు జేయగజములు సరిగా కోకాధికారికిగాని నియమింపబడిన యితర దోష్యునికిగాని చెల్లించుచుండవలెను.

(2) బి-తరగతిలో చేరగోరువారు 18 ఏండ్లు గడచినవారుగా నుండవలెను. ఎల్లప్పుడును ఖద్దరు ధరించుచుండవలెను. స్వయముగా వడికిన మంచీపురి గల ఏక రకమునూలు సాలుకు 2000 గజములు చెల్లించవలెను.

కాంగ్రెసు సభ్యులతోరకు చెల్లించబడిన నూలు గూడ తంతుకారక సంఘసభ చందా క్రిందనే చెర్చబడును.

సభ్యుల హక్కులు, విధులు

ఏ. బి. తరగతుల సభ్యులందరును తంతుకరణమును ఖద్దరునుగూర్చి ప్రచారము చేయుచుండవలెను.

ఇప్పుడు ఎన్నుకొనబడిన కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులు 5 ఏండ్లును పనిచేసినపిమ్మట మరల ఎన్నికలు జరిగినపుడు ఏ. తరగతి సభ్యులలోనుండియే కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులను ఎన్నుకొనవలెను. ఐదుఏండ్లవరకును ఈ నియమావళిని మార్చగూడదు. అటుపిమ్మట సభ జరిగినపుడు వచ్చినవారిలో 100 కి 75 మంది క్లి మార్పు సంగీకరించినచో నియమములను మార్చవచ్చును.

రాష్ట్రములలో 50 మంది సభ్యులు చేరినచో వారు వారిలో ఏ తరగతిసభ్యులలో 5 గురిని భారత సంఘమునకు సలహానిచ్చునట్టి రాష్ట్రీయ ఉపదేశక (అడ్వైజరీ) సంఘముగా ఎన్నుకొనవచ్చును.

సహాయులు (అసోసియేట్సు)

భారత తంతు కారక సంఘమునకు సంవత్సరారంభమునందే ఏక మొత్తముగా 12 రూపాయలు చెల్లింపవలెను. ఎల్లప్పుడును ఖద్దరును కట్టవలెను.

శాశ్వత సహాయులు (లైఫ్ అసోసియేట్సు)

సంవత్సరారంభమునందే ఏక మొత్తముగా 500 రూపాయలు చెల్లించవలెను. ఎప్పుడును ఖద్దరును ధరించవలెను.

సహాయుల కందరికిని స్టేటుమెంటులు అధిక పత్రములు, సభల చర్యలు మున్నగునవి ఉచితముగా పంపించబడును.

భారత తంతుకారక సంఘమున చేరగోరువారు పంపవలసిన దరఖాస్తు

భారత తంతుకారక సంఘ కార్యదర్శికి, సబర్కరి.

అయ్యో!

భా. తం. కా. సంఘనిబంధనలను నేను చదివితిన. నేను ... తరగతిసభ్యుడుగా చేరగోరెదను. సహాయుడుగా

.....కు నేను ఇందుతో చందాను పంపితిని. నన్ను సభ్యునిగా చేర్చుకొనగోరెదను.

చిత్తగించవలెను.

విచ్చిక తంతుకారకులకు

కార్యదర్శుల కోరిక పైనే నే నీసంగతులను తెలియజేయుచున్నాను.

దరఖాస్తు సమోనా

భారతతంతు కారక సంఘ కార్యదర్శికి .....

(సబర్కరి).

అయ్యో

భా. తం. కా. సంఘనిబంధనలను నేను చదివితిన. నేను ..... తరగతి సభ్యుడుగా చేరగోరెదను. (సహాయుడుగా)

.....కు నేను ఇందుతో చందాను పంపితిని. నన్ను సభ్యునిగా చేర్చుకొన గోరెదను. చిత్తగించవలెను.

2. నూలును సరాసరి సబర్కరికే పంపవలెను.

3. నూలుతోగూడ యీవివరములను తెలుపుకాగితమును గూడ పంపవలెను.

(1) కాంగ్రెసు రాష్ట్రము, తాలూకా, సభ్యుని పేరు, విలాసము.

(2) ఏకల చందా?

(3) (ఎ) నూలు పాడుగు

(బి) నూలు తూకము

(సి) నూలు సంబర

(డి) నూలుకండె (చిలప) నైజ

(ఇ) ప్రతి రకము

ప్రారంభ సభలో తమ పేరులను తెలిపిన 200 మందియును గూడ దీనిని గమనింప ప్రార్థితులు.

(మా. క. గాంధీ-ఎంగ యిండియా 1-10-25)

శి. గు. ప్రబంధక కమిటీ సభ

కార్యనిర్వాహక సంఘములో 16 గురు

రాజీనామానిచ్చుట

అమృతవర, అక్టోబరు 6:-4వ తేదీనండి ఆకాలితఖుకు వద్ద సమావేశమగుచున్న శిరోమణి గురుద్వారా ప్రబంధక కమిటీవారు రహస్యముగా సభలను జరుపుచు నింతవరకు ముగింపకపోయిరి. సభలో పగటివేళను రాత్రిలందును కూడ చాలా ప్రాద్దు పోవువరకు జరుగుచున్నవి. వాల్లవలేదీన జరిగిన గందరగోళమైన తరువాత సభలో కాంతి నెలకొల్పబడినది. జూబిలీనుండి వచ్చిన సర్దార్ అవధిసింగుగారు బయటనున్నవారిని కాంతపరచిరి.

ఆనాడు, గురుద్వారా చట్టము సంగీకరించుటను గురించి యు భాయి ఫేరూవద్ద ఆకాలిలను బయలుదేరదీయుట నిలిపి వేయవలెనని యు, ప్రస్తుతము చర్య దీసికొనకుండునె సనియు మాడ్చు తీర్మానములు ప్రతిపాదించబడినవి. కాని చర్చింపబడలేదు. మొదటి తీర్మానము నిన్న విచారణకు వచ్చెను. సభ ముగియబోవుచున్న సమయముడు గురుద్వారా చట్టము నమలులో బెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు చిత్తుగా నిబంధనలను తయారుజేయువరకు అనగా, నొక నెలదినములవరకు ఆ చట్టమునుగూర్చి విచారించుట నిలిపివేయవలెనని సభలో అధిక సంఖ్యాకులచే తీర్మానింపబడినది. తీర్మానమువలన కమిటీలో పార్టీలుపుట్టి కార్యనిర్వాహక సభ్యులు 16 గురు రాజీనామానిచ్చిరి. అందువలన ఉద్యోగాధికారు లందరునుకూడ రాజీనామా నిచ్చియుండుటచే అతివాదపక్షమువారే మంత్రుల సేర్వరచుకొనవలసి యున్నది.

అతివాదుల అధికారము

క్రొత్తచట్టము నమలులో పెట్టుట కిష్టములేని కారణమున రాజీనామ సర్దారులు మంగలసింగు శురేయిక్ సింగులు ఇప్పుడు కమిటీలో అధికారములోనికి వచ్చిరని తెలియుచున్నది. ఆకాలిలో వీనియమై గొప్ప చర్యజరుగు నూచనలు గలవు. అతివాదుల యధికారముతో కమిటీ తిరిగి నేడు సమావేశమైనది గావున భాయి ఫేరూనుండి తిరిగి ఆకాలిలు బయలుదేర దీయబడుటయు అనవరము వచ్చినట్లయిన వెంటనే చర్యదీసికొనబడుటయుగూడ జరుగునని చెప్పబడుచున్నది. (అ. ప్రె.)

బెంగాలు శాసనసభ

కలకత్తా, అక్టో 6:- బెంగాలు శాసనసభయొక్క మరుసటి సమావేశము నవంబరు 17 తేదీన జరుగును. (అ. ప్రె)

సర్. మోస్లి మూన్ క్రీఫ్ స్మిత్తుగారు

సిమ్లా, అక్టో. 6:- సర్ ప్రెజిడెంట్ వైటుగారు రాజీనామా నిచ్చినందున వారిస్థానే సెంటుజాన్ ఆంబులెస్సు సంఘమునకును ఇండియన్ రెడ్ క్రాసు సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహక సంఘమునకును ఆసంఘముయొక్క మేనేజింగు సంఘమునకును సర్ మోస్లి మూన్ క్రీఫ్ స్మిత్తుగారు అధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి. (అ. ప్రె)

టారిఫుబోర్డు విచారణ

కె. బి. ఎస్. కపాడియాగారి సాక్ష్యము

తీగ, తీగమేకు పరిశ్రమకు బాంటీ నీయవలయును కలకత్తా, అక్టో 6 రు 6:- టారి ఫు బోర్డు యే దుట సా త్కృ మి మ్ము చు, తా ము త యా రుచేయుచున్న తరగతి వస్తువులపై టన్నునకు రూ 60 లు నిర్దిష్టమును సుంకము వసూలుచేయబడుచున్నదని భారత ఉక్కు తీగ ఉత్పత్తుల కంపెనీయొక్క ప్రతినిధియు, తీగ తీగమేకుల తయారుచేయువారును నగు కె. బి. ఎస్. కపాడియాగారు దెల్పిరి. తీగపై టన్నునకు రూ 30 లు అదనముగ సుంకము విధించవలయునని తరువాత గావించబడిన విచారణయందు టారి ఫుబోర్డు సిఫార్సు గాంచెను. ఫేక్టరీని నడపవలసినదని వారు సిఫార్సుచేయ, నడపుటకు వలయు ధనాభావమువలనను తీవ్రముగ ఇదేకేపు పోటీచేతను నడపుట విసర్జింపవలసివచ్చెను. గ్రీహారు ఉత్పాదక ప్రభుత్వము ఆర్థికసహాయము గావించెను. ఈ సహాయముచే ఫేక్టరీ నడుపుటకు వీలు కలుగుచున్నది. రూపాయ విలువ బెరగుట, స్టేరింగు మారకము, దిగుమతిచేయబడు తీగమేకులపై ధర తరుచుగదిగిపోవుట తమపరిశ్రమ కంత రాయములుగ నున్నవి. కాబట్టి యిట్టి పరిస్థితులందు హాండ్రు వెయిటునకు నిర్దిష్టముగ రూ 9 లు సుంకముగాని లేక దిగుమతి చేయబడుతీగ, తీగమేకులపై హాండ్రువెయిటున కదనముగ రూ 6 లు గాని లేక బాంటీగాని యీయవలయునని సాక్షి గోరెను. ఉక్కుకడ్డీలపై దొరతనము టన్నునకు రూ 40 లు సుంకము వసూలుచేయుటకు నిశ్చయించెను. తీగ తీగమేకు దయారు చేయుటయందు ఉక్కుకడ్డీలు విస్తారముగ వినియోగింపబడుచున్నవి. తమఖర్చుకొరకు తాతా కంపెనీ కడ్డీలను తయారు చేయువరకును పరిశ్రమను యీ సుంకమును జేల్లించుట నుండి తప్పించవలయునని సాక్షి గోరెను. ఈ ఉపశమనము పరిశ్రమ కిచ్చినగాని దిగుమతియగు కడ్డీలతో బనిచేయుట దుర్లుభము. కంపెనీ నష్టముపై పనిచేయుచున్నదని అభ్యుత్సాహకు సాక్షి జ వా బి చెప్పెను. కడ్డీలపై సుంకము నూటికి పదిరూపాయలకు తగ్గించినచో కంపెనీకి యేవిధమున లాభమువచ్చునో నూహింప కేకముకావచ్చును. ఇదివరకే పెట్టుబడి వ్యయముచేయబడినది. పరిశ్రమ స్థాపించుటయందు గల ప్రారంభపు చిక్కులను దాటితిమిఅని సాక్షి దెల్పెను. (అ. ప్రె.)

ఆర్వి హిందువుల సత్యాగ్రహ

ప్రయత్నములు

హిందూసభ డిప్యూటీమను

నాగపురం పరిష్కారము ప్రకారముగ

రాజీచేయు ప్రయత్నములు

నాగపురం, అక్టోబరు 6:- వా యుధ్యములలో హిందువులు మనీదుయెదుట ఉర్రగూడదని దొరతనముగావించిన ఉత్తరపునకు సమాధానముగ వార్తాజిల్లాయందలి ఆర్వి ఊసీలునందు హిందువులు నేటి ఉదయమున గావించునున్న సత్యాగ్రహము నడపుటకు రాయబహదూరు ఖోబిలు, డాక్టరు మూంజీ, డాక్టరు ఫేరుగార్లు సభ్యులుగ గల నాగపురం హిందూ సభ డిప్యూటీమను ఆర్వివెళ్లెను. డిప్యూటీకమిషనరు పోలీసు డిప్యూటీ యిన్ స్పెక్టరు జనరలు, పోలీసు జిల్లా నూపరింబెం డెంటు, మహమ్మదీయ నాయకులను డిప్యూటీమను గలసికొనెను. దీర్ఘ కాలము విషయముపై విచారణసల్పబడిన చివర సత్యాగ్రహ సబ్బుట సాటికి మానవలసినదనియు, మాలానా అబుల్ కలాం అజదు, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రుగార్లు నాగపురమందు గావించిన బరిష్కారము ఫక్కినీ ఆర్వి హిందూమహమ్మదీయులు తగవు బరిష్కారము జేసికొనుటకు గడపింపవలసినదనియు మహమ్మదీయులు గోరిరి. పర్యవసానము ఆతురముగ ప్రజలు నిశ్చించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

మరణముల నివేదిక

అక్టోబరు 3, వతేదీతో అంతమయ్యే వారమునందు సాలునకు వెయ్యిమందికి 50.5 చొప్పున యుండెను. అంతకుముందు వారము 36.7 యుండెను. 12 గురికి స్పాటికమువచ్చి రిరు చనిపోయిరి. ఇతర జ్వరములవలన 66 రు మరణించిరి. నిరుడు యావారమునందు 4.13 చొప్పున యుండెను.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

సెనేటున భ కార్యక్రమము

సెనేటున భ సాధారణసమావేశము గురువారము ఆగ్స్టు 22 వ తేదీన 8 గ. సెనేటు భవనములో జరుగును.

కార్యక్రమ పట్టికయందు యాదినవ అంశములు చేర్చబడినవి.

2. దేశభాషల ప్తదీసుబోధనందు సభ్యులలో 2/3 వంతుల నుండి యీ విశ్వవిద్యాలయమునందు దేశభాషయందు బి. ఏ. పట్టమును పొందినవారుగా నుండవలెనని సెనేటుసభ వారు మార్చిలో తీర్మానించి అకడమికు కాన్సిలువారి కంపగా వారు తీర్మాన పంపింపవలెనని. అకడమికు కాన్సిలువారి తీర్పు అంగీకరించవలెనని రా. సా., డా॥ ఎస్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు ప్రతిపాదించెదరు.

1. విశ్వ విద్యాలయమునందు పతనీయ గ్రంథములుగా ఇండియను థర్బులు ప్రకటించిన వాటి సంగీకరించవలెను. తదితర థర్బుల పుస్తకము లంగీకరింపరాదు. అని సెనేటుసభవారు మార్చిలో తీర్మానించిరి. అకడమికు కాన్సిలువారు తీర్మానము మొదటి భాగమును మాత్ర మంగీకరించవలెనని శిఫార్సుజేసిరి. డా॥ ఎస్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు కాన్సిలు శిఫార్సు నా మోదింపగోరుచు ప్రతిపాదించెదరు.

ఈవిగున తీర్మానముల ప్రతిపాదించుటకు సభ్యులు నోటిసు జేసిరి.

తమిళ విశ్వవిద్యాలయము

టి. వి. శేషగిరి అయ్యరుగారు, తమిళజిల్లాలకు ఒక్క విశ్వవిద్యాలయము నైన స్థాపించవలెననియు ప్రభుత్వమువారు అందుకు తగిన యేర్పాటులు వెంటనే జేయవలెననియు, ప్రతిపాదించెదరు.

టి. రాజగోపాలరావుగారు రిట్లు ప్రతిపాదించెదరు: దక్షిణఇండియా దేశభాషలకు ప్రత్యేక శాఖ (ఫేకల్టీ) యుండవలెను. అందు తమిళ, తెలుగు, మళయాళ, కన్నడభాషలు చేరియుండును.

దక్షిణఇండియా భాషలన్నింటికి గలిపి ఒక నిఘంటువును ప్రచురించు అవకాశములసూచి విచారించుటకు పదిమంది సెనేటు సభ్యుల నుపసంఘముగా నియమించవలెను.

కె. వి. సుబ్బారావుగారు, అసహాయోద్యమము మూలమున చదువులు మానిన విద్యార్థులకు కాలేజీకి హాజరుకావన రము లేకుండు పరిక్షలకు హాజరుగట్టు, లేదా ఎక్స్-డెవలప్షన్ అక్కడనుండి మరల చదువుటకు అనుమతి నొసంగవలెనని ప్రతిపాదించెదరు.

జోన్న ఆర్. ప్తదీసునందు నాన్లు ప్రధానభాషలు, సంస్కృత భాషాభివృద్ధిలనుండి ప్రతినిధులు చేర్చుకొనవలెనని టి. రామారావుగారు ప్రతిపాదించెదరు.

సెనేటుసభలు కానససభలలోనే ప్రజలు వినుటకు బహిరంగముగ నుంచవలెను.

కాలేజీతరగతులలో సంగీతము నేర్చుచు పరీక్షలు చేయుచుండవలెను.

విశ్వవిద్యాలయోపన్యాసములు మదరాసులోనే గాక యితర పట్టణములలోగూడ జరుపుచుండవలెను.

ఈవిశ్వవిద్యాలయమునందు లలితకళలు, చిత్రలేఖనము, సంగీతము, శిల్పము, గృహనిర్మాణములకు ప్రత్యేక సంస్థల నేర్పరచవలెను.

అన్ని కాలేజీలకు హాస్టల్స్ నిర్మింపబడు యేర్పాటులు చేయవలెను.

విశ్వవిద్యాలయమునందు పట్టము పొందు ప్రతిమగ విద్యార్థియు, ఇండియను యెరిటోరియలు థర్బులలో నైతిక శిక్షణము పొందిన ధర్మశిక్షకుని పొందుటలెను. అనారోగ్యమున అపట్టముపొందగోని డైమిట్ చేయబడియుండు, యీ విబుధులనుండి లెప్పరచవచ్చును. అని సభ్యులూరిగాడు ప్రతిపాదించెదరు.

క్రాంత తెలుగు

“విశ్వవిద్యాలయము చదువులకు ఆధునిక తెలుగు” భాషను ప రోగిం చు వి మ య ము న ప్రస్తుతము నిశ్చయింపలేమని యిదివరకు సిండికేటువారు 1914 ఆగస్టు 4 వ తేదీన తీర్మానించియుండిరి. ప్రస్తుతము వాడుకభాషాద్వారా ఆధునికభాషముల పెంపొందించవలెనని ఆభిప్రాయము ప్రజల యందుటచే ఆవిషయమును తిరిగి విచారించవలెను. పూర్వ కవులగూడ వాడుక భాషలో వ్రాసిన పద్యగ్రంథములు వ్రాతప్రతులు ప్రభుత్వ గ్రంథాలయమునందు గలవు. కావున అట్టి

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల

నిస్సహాయస్థితి

కలకత్తా భారతాంగ సంఘమువారి

ప్రతిఘటన ప్రకటనము

కలకత్తా, ఆగ్స్టు 6:— భారతదేశమున కంతకును ప్రధాన క్రైస్తవమత ప్రవక్తయూ, యుపాధ్యాయుడూ యెస్. కె. దత్తాగారు, మతగురువులగు డబ్లియం. పాంటనుగారు, పిం. ఫిలిప్పగారు భారతదేశమున, బర్మాయందు, సింహళమున గల క్రైస్తవుల కీ ప్రకటన నంపిరి. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము అసహనములను వెడలగొట్టుటకు కాననములనుజేయుచున్నారు. దానివలన నాసియావాసులను స్వదేశములకు వెడలగొట్టుదురు. అందువలన దేశమున కనేక చిక్కులు తలపింపును. కొందఱు క్రైస్తవులు దీని నధిక్షేపించుచున్నారు. చాలమంది బలవంతులు చున్నారు.

“కాన యీ తుదిసమయమందుకూడ క్రైస్తవులపై గల యభిమానమును బోగొట్టుకుండుటకు యావన్ముది క్రైస్తవులు లేచటి గానివారమునందు మూడుదేశములు వారు ప్రార్థన సభలు గానించవలెను. న్యాయము, ధర్మమును మాత్రముల నాలోనించి ప్రభుత్వము, ఎల్లక్రైస్తవ సంఘములూ, భారతీయులూ సభలను గావించి దుర్భరమున కాననమును ప్రతిఘటించురు గాక.” (అ. ప్రె.)

బొంబాయి టంకసాల

కోలారు గనులనుండిచ్చిన బంగారము

ఆగ్స్టు, ఆగ్స్టు 6:— సెప్టెంబరు నెలలో కడపటి సగభాగమునకై కోలారుగనులనుండి బొంబాయి టంకసాలకు నేను 22 ప్యాకెట్లలో బంగార మిడిగువవిధముగా పంపబడినది. బాసూటునుండి మాత్రము నెల అంతటికిని పంపబడినది మైసూరుగని రు 818858-12-0, ఉరిగంగని 25,888-12-0 ఛాంపియన్ రిఫ్ఫు రు 162259-0-0, నందిదుర్గగని రు 141076-1-0, బాలఘాటుగని రు 176699-7-0, మొత్తము ఇన్నూర్గురు చేయబడిన విలువ రు 1052072-15-0, సెప్టెంబరుకు మొత్తముగా రు 18,64,616-12-0 పంపబడినది.

ఆగ్స్టు నెలలో రు 13,20,005-9-0 పంపబడినది.

(అ. ప్రె.)

టండలు

బొంబాయి, ఆగ్స్టు 6:—(రాంపూరా) యొడ బొంబాయి 26 వ సెప్టెంబరు తపాలుతో పాట్ల సెడ్డు రేవుకు 4 వ తేదీని రాత్రి గం 9 లకు వచ్చి ముఖల నవ్వడే గం 2 లకు బయలుదేరినది.

సర్కాషియా, యొడ లివర్పూలునుండి బొంబాయికి బోవుచు లివర్పూలురేవు సెప్టెంబరు 30 వ తేదీని వదలెను. ‘సింధియా’ యొడ లండనుకు బోవుచు నూయజాకాలువ రి వ తేదీ రాత్రి గం 9 లకు దాటెను.

‘జీసీవా’ యొడ 15 వ తేదీని అల్లెగ్గాడా రేవునుండి యుదయము సరిగా గం 10 లకు బయలుదేటును. ప్రముఖీకుల పరీక్ష. సరిగా యుదయము గం 9 లకు వైద్యపరీక్ష గావించురు. (అ. ప్రె.)

ఆచారమును ప్రస్తుతము అమలు జరుపు. అవకాశముల సూచి విచారింప తెలుగు భోద్ధు వారిని నియోజింపవలెనని గిడుగు సీతావతిగారు ప్రతిపాదించెదరు.

నిరుద్యోగము నమన్య

విశ్వవిద్యాలయము గ్రాడ్యుయేటులలో ఉద్యోగము లేనినూ రెండుమందో తెలిపిరిని వారివిషయమున విశ్వవిద్యాలయమువారి కేసు సహజముజేయగలరే నిశ్చయింపబడక ఇంక సంఘమును వ్యతియే మిం చువలెనని, ఏ. సి. ఎ. చంద్రశేఖరగారు ప్రతిపాదించెదరు.

1928 సం॥ నుండి ఇంటరు మీడియటు తరగతిలో ఇంగ్లీషు గాక, మరొక దేశభాషగూడ నిర్బంధముగా జదువవలెనని నిబంధన యేర్పరచవలెను.

నూతన కాలేజీలను బాలుర దేహపరిశ్రమ, ఆటలకై చుట్టు 10 ఎకరముల యావరణ గల భవన్ములేనిది విశ్వవిద్యాలయమువారు రికన్స్ట్రక్ష చేయరాదు. ప్రాత కాలేజీలు గూడ మూడేండ్లలో నీవరకు పూర్తి జేయవలెను.

తమిళ నిఘంటువు పని తాత్కాలికముగ నిలుపు జేయవలెనని ఎ. రామస్వామి ముదల్యుగారు ప్రతిపాదించెదరు.

దేవీభక్త రామచంద్రరావుగారు

ఏలూరులో జరిగిన దేవీనవరాత్రి మహోత్సవము

ది 20-9-25 తేది ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజ్యమున వెల్లడింపఁబడినరీతిని 19-9-25 తేది మొదలు కొని 27-9-25 తేది దనుక శ్రీకాళాంబరీ దేవీ నవరాత్రుమహోత్సవము శ్రీత్రపురముగాను శ్రీవణానందముగాను మహానందదాయకముగాను బ్రహ్మశ్రీ దేవీభక్త కె. పి. రామచంద్రరావుపంతులవారిచే గావింపఁబడిన దని సంతోషముతోఁ దెలియజేయుచున్నారము.

శ్రీ రామచంద్రరావు పంతులవారి యశుంతిరేడిక్షాపకత్వము, భక్త్యతిశయము, సుప్రసన్నత, దర్శించినవారికి స్వానుభవము. అట్టిమహనీయులౌటనే మా హేలాపురివాసులలో గ్రహబాధావ్యాధిపీడాపరుల గొందరి తమ మంత్రతీర్థ ప్రభావమునను, రక్షాబంధ మాహాత్మ్యమునను స్వస్థచిత్తుల గావించుటయ్యేగాక, అనేకులకు భవిష్యద్విషయముంగూడఁ దెలిపి కృతార్థుల గావించఁగలిగిరి.

మహోత్సవ దర్శనార్హమై, కడప, నెల్లూరు, మంగళూరు, గంజాం, ఆమలాపురం, నైజాం, మదరాస్ మున్నగు ప్రాంతములనుండి యనేకులు భక్తులు భక్త్యుక్తులై యేతెంచి చరితార్థులైరి. తమకునుండి స్వయం లోకలోభండ్ ఓవర్ నీయర్ అంతా ప్రసాదరావుగారు స్వయముగా జేతెంచి, మిి రాజవరపు వెంకటసుబ్బారావుగారిలో సర్వవిధముల భారము వహించి నేవయినర్పిరి. విశాఖపట్నముజిల్లా గోపాలపురం జమీందారువారును, సిద్ధాంతమునివాసు లగు మిి కోచర్ల వెంకటాచలముగారును, తెల్లిగ్రాం మణియార్ద్ర దద్వారా కొంత కొంత మొత్తముల దేవికి సమర్పించుకొనిరి.

పూజాదినములలోఁ బ్రతిదినము 200 మందికిఁబై గ్రాహ్యభోగములకు భోజన దక్షిణ తాంబూలాలచేతను ముతై దువలకు శనపు కుంకుమ, చీరలతోడను సత్కారము గావించఁబడినది. ఘనపాతీలు జూపాపాతీలునగు నైదికబృందముచే వేదనివాదముల హర్షితములు దిక్కును మారుమోయఁ బఠింపఁబడఁగా అలొమ్మిడినములును దొమ్మిడి గంటలవరె గడచినవి.

శాఖాంబరీదేవి శక్తిగ్రహ

ఆరాధనసమయమున నొక్కనోఁ జేరుకొనిన పెద్దలు భక్తిజ్ఞానమార్గభోధక మగు నొకసంఘము శ్రీ రామచంద్రరావు పంతులవారి మార్గదర్శకత్వమున నిర్మింపఁబడవలెనని సంకల్పించి “శాఖాంబరీదేవి శక్తిగ్రహ” అను నామముతో నొకసంఘమును స్థాపింపఁగలిగిరి. 20 మందికిఁబై గ్ర సభ్యులుచేరిరి. సభ్యత్వ నియమములు ముద్రింపఁబడుచున్నవి. కావున భక్తిప్రపత్తి నతిశయింపఁజేసికొని, మనోబలమును వృద్ధీకరణ మొనర్చుకొని, సర్వశక్తుల సంపాదించుమార్గమునఁ బ్రవేశింప నభిలషించువార లిందు సభ్యులుగాఁజేరి సహచరణమున జన్మముల సార్థక మొనర్చుకొందురుగాక! యని కోరుచున్నాము. ప్రస్తుతము కృష్ణా జిల్లా, ఏలూరువాసులగు మిి రాజవరపు వెంకటసుబ్బారావు గారు ప్రెసంఘమునకుఁ గార్యదర్శిగా నియమింపఁబడిరిగాన తిరికి వ్రాసికొనిన, వివరములు తెలియగలవు.

కం. వేం సుబ్బారావు.

పశ్చిమ గోదావరిమండల

కాంగ్రెసుసంఘము

ఈనెల 13-వ తేదీని తాడేపల్లిగూడెమున న భ జ రు గు ను

బండరులో జరుగనున్న రాష్ట్రీయసభకు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుటకును కొన్ని ముఖ్యవిషయములను చర్చించుటకును యీనెల 13-వ తేదీని ఉదయమున 10 గంటలపుడు తాడేపల్లి గూడెములో సంఘసభ జరుగునుగాన సభ్యులందరును ముఖ్యముగా రాగోరెదను. కాన్పురు కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులుగా వెళ్ళగోరువారు 13-వ తేదీలోగా మాడుకూపాయల రును ములో దరఖాస్తులను పంపగోరెదను. కాంగ్రెసుక్రిడుకు ఆమోదించి వాలుగు అకాలుగాని 14000 గజములుగాని చెల్లించు వారు దరఖాస్తులను పంపగోరెదను.





కీర్తిశేఖరగు  
చదలవాడ సుందర రామశాస్త్రిలువారు

### పశువ్యాధి వ్యాపకము

అరికట్టుటకు మైసూరు దొరతనముయొక్క  
ప్రయత్నములు

దెంగళూరు, ఆక్టోబరు 6:—మైసూరు సంసానమందు పశువ్యాధి వ్యాపించుచుండటచే, దానిని అరికట్టుటకొరకు వ్యవసాయశాఖ ద్వారా నూచించిన యేర్పాటులను అంగీకరించుచు రూ 120,000 లు దొరతనము మంజూరు చేసెను. రూ 100,000 లు రసమాను (సీరం) గొనటకును, మంచి రక్తముగల పశువులను గొనటకు రూ 10,000 లును, పసికరముల నిమిత్తము రూ 10,000 లును వ్యయము చేయబడును. తాత్కాలికముగ ఒబ్బంది యీ పశువ్యాధిని నివారించుటకు కృషి సల్పుటకు కాంక్షనుచేయుటచేను.

### బొంబాయి యంత్రములందు

సమైక్య

సమైక్య బారు ప్రయత్నములు

ప్రభుత్వము పునరాలోచించుట

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 6:—సుమారు 15 వినములు సమైక్య నిరాశ్రయముగ నడచి తువకు మెల్లగా చిన్నచిన్నగుంపులుగా సమైక్యదారులు పనియందు చేయుచున్నారు. ఇంటిరియరు యంత్రములందు 100 పనివాండ్లు, మెక్సీకెటిలు యంత్రములందు 400 పనివాండ్లు చేరిరి.

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి తరఫునసరించి బొంబాయి యంత్రాలయకాధికారుల సంఘము యూపాన్యాయుడు కార్యదర్శియును ప్రస్తుతసందర్భముల నాలోచించుటకు పూనా బోవుచున్నారు. వచ్చే శుక్రవారము తగ్గింపు భృత్యుల ప్రకారము శుక్రవార మిన్నికేయిదురు. ఆకోజన కెట్టి యల్లగులు జరుగకుండ పోలీసువారు కాపలాగాయుచున్నారు.

సెప్టెంబరు 19 న కేడిని యంత్రాలయములపై రాళ్లను టువ్వినందులకు దోషియను నేరముక్రింద శిక్షించి చెడి రు 25 లు జాబ్బావాచించిరి.

సరకులమార్పు బేరగాండ్రసంఘము

ఈచనింగు న్యాయపత్రిక పయిసంఘసభ రహస్యముగా జరిగి పత్రికాప్రతినిధులను రానిముకపోయిన నిట్లు ప్రకటించుచున్నది. "పయిసంఘము తమ ఫర్మానానుమాయదా గవర్నరు చెప్పినట్లులే యంగీకరింతురుగాని, ప్రభుత్వములో నికముం జెట్టిరాయబారములు జరుగవలసినను బాలాభాయి బేరాయిబ్యారానే జరుగవలెనని మరల గోరుచున్నారు"

(అ. పే.)



### మహాత్ముని జన్మదినోత్సవము

ఈసందర్భమున జరిగిన బహిరంగసభ ఛామూవతము యీనభకు  
యం. కె. ఆచార్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

### మితవాది స్వరాజ్యవాది యగుట

చిటేలుగారు తమచక్రము సమర్థించుకొనుట

ప్రభుత్వసహకారము వరస్పరము గాదని

నిశ్చయించుట

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 6:—ఈచినింగు న్యాయ పత్రికకు పెద్ద యంత్రమును వ్రాయుచు రా. బ. జి. కె. చిటేలు గారిట్లు చెబుచున్నారు:—

"నేను రాజకీయములందు విమర్శించి నిశ్చయించువాడే నగుటచే జాతీయవాది గానని స్పష్టపడు చున్నది. నిజముగా నేను రాజకీయ తోషము గలవాడను గాని స్థానికస్వపరిపాలనము గ్రామపురస్థిరాస్థానము వా ప్రముఖమునిధాంతములు. కావున రాజకీయములందు మితవాదులతో కేరి, సహకార పద్ధతి నవలంబించుచు సమయము ననుసరించి ప్రతిఫలము మే నూత్రములగ నుంచుకొంటిని.

ప్రభుత్వ సహకారమున కర్తము

కాని యీనాడుజరిగిన వ్యవహారముల ననుసరించి ప్రముఖులను మితవాదులను ప్రభుత్వము జాతీయవాదులని నిందించుటయేకాక వారియందు విశ్వాసరాహిత్యమునుగూడ జూపిరి. కాక ప్రభుత్వము సహకారము పరస్పరసంబంధ మనునదిగాక యెల్ల చేతలందును బానిసలనలె సహకారము చేయవలె నందురు. కాని దాని కెట్టి మితవాదియుం గూడ చున స్ఫూర్తిగా నంగీకరించదు.

నాకు మితవాదపక్షమున భేదము

నానెట్టిభావములు గలవానికేని మితవాదపక్షమునకును చాలదూరము గలదు. మితవాద పక్షమునకును జానపదులకు సంబంధము చాలతక్కువ. ఇదియే మితవాదులు దేశమందు సంతృప్తిపడకుటకు కైరిపక్షములు గలుచుటకును గారాగవని నాయూహ. అది వెనుక జరిగినయెన్నికలందు ప్రకటమయినది. ఈనడుము స్టేటుకాన్సిలు సభయందు సంస్కరణముల సమగ్రమై కొందఱు మితవాదు లొనరించిన యుపన్యాసము చాలవైశ్యముగా నుండెను.

స్వరాజ్యవాదులు, చిటేలుగారు

ప్రధాన విషయములందు వెనుకటివలె పట్టుదలగా నున్నపుడు జాతీయసభలో నాకు సంబంధమేమియునుండుట కవకాశములేదు. కాని జాతీయసభ పాట్టునిశ్శయమువలన ప్రధానముగ రాజకీయపక్షముయినది. నాలుచందా వెనుక బడుటచేతను స్వరాజ్యపక్షము తమవారి కధ్యక్షత నిష్పించుట చేతను, చాలమంది పాక్షికులు ప్రభుత్వముచే నేర్పలుబడున సంఘములందు సభ్యత్వ మంగీకరించుటవలనను స్వరాజ్యపక్షమునకు నాకు భేదము లేనేలేదు. కాని యెట్లులైనను శాసనోల్లంఘనము, పన్నుల సెగవేయుట నంగీకరింపను.

ఏపక్షముగాని జాతీయబలము లేనిదే యేకాగ్రముగా జేయజాలదు. దాని కాపక్షమును చాగ్రతగ నడుపవలయును. ఈ రెండు ప్రధానావస్థలను స్వరాజ్యపక్షముందు ప్రస్తుతము గలవని నావిశ్వాసము. చాలదూర మాలోచించి పక్షమందు చేరుటకును పక్షనాయకత్వము నంగీకరించుటకు నిశ్చయించితిని."

### రావుబహదరు చిటేలుగారు

లిబరలుపక్ష నాయకుడు స్వరాజ్యపక్షమున చేరుట

అహమదు నగరు వాస్తవ్యుడగు రావుబహదరు చిటేలు గారు బొంబాయిరాజధాని లిబరలుపక్షమున కొకముఖ్యునాయకుడు. చిటేలుగారు స్వరాజ్యపక్షమున చేరిరి.

"దొరతనమువారు నిరంతరమును లిబరలుపక్షమువారిని నిరోధించి విధేయులనేచేసిరి. కాని వారి సహాయమును కోరలేదు. ఇది లిబరలుపక్షమువారి నియమములకు విరుద్ధమును భారతీయుల ఆత్మగౌరవమునకు భంగకరమునై యున్నది. లిబరలు పక్షమువారిని జనసామాన్యమునకును సన్నిహిత సంబంధమును కలిగింపవలసిన విధానమేదియును లేదు. స్టేటుకాన్సిలులో సభ్యులుగానుండిన లిబరలుపక్షమువారు దేశద్రోహమునుచేసిరి. ఇప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ నియమములను సవరించి నందున రాజకీయములలో లిబరలుపక్షముతో సమానులేదైరి. కావున నేను స్వరాజ్యపక్షమునచేరి దేశసేవ చేయగోరితిని." అని చిటేలుగారు ప్రకటించెను. (ఫ్రీ ప్రెస్)

### బొంబాయి మిల్లుల

పనివాండ్ల సమైక్య

కొద్దిమంది నిన్న పనిలో చేరిరి

నిన్న 6 వ కేడిని కొన్ని వందలమంది మాత్రమే పనిలో చేరిరి. ఈలోగా కూలిన మామూలు లేటుకు హెచ్చింపనివో దీపావళి దెబ్బవరకును హెచ్చుమంది పనిలో చేరరు "ఎక్స్ట్రెజా పన్నును రద్దుచేసినవో వరల కూలిన మామూలు లేటుకు హెచ్చించెదట. బొంబాయి దొరతనమువారు విచారణ సంఘము నేర్పరచినవో అందులకు సమ్మతించెదము" అని మిల్లుల యజమానులవలన నిర్ధారణగా వాగ్దానమును బడయుటకై పూనాలో గవర్నరుతో మాటలాడవలెనని మిల్లు యజమానుల సంఘము ఆ ధ్యక్షునకును కార్యదర్శికిని సందేశము పంపబడెను. మిల్లుల యజమానులింకను వాగ్దానము నియ్యలేదు. కాని గవర్నరు నూచనకు మిల్లుల యజమాను లంగీకరించునట్లులే యున్నది. సమైక్య కట్టుబడలన భారతదేశపు మిల్లుబట్టలు బాగుగా విక్రయము చున్నవి. కాని మాండ్లపైరు మిల్లుబట్టలు విరివిగా విక్రయము కాలదు. (ఫ్రీ ప్రెస్)

హత్యకేసులో ముద్దాయిలు ఉరిదీయబడుట

మూల్గావ్, ఆక్టోబరు 6:—కావ్రించేలా హత్యకేసులో ముగ్గురిని చంపినట్లునంటి సికందరును మరియొకరును ముద్దాయిలును వారిమీద చెప్పబడిన తీర్పుప్రకారము నేటియందును ఉరి దీయబడిరి. కురితొపలసిదరి పీరు పంతుకొన్న పిటిషనులు త్రోసివేయబడెను. (అ. ప్రె)



1925 సం. అక్టోబరు నెల 7-వ తేది  
బుధవారము

## రీడింగు ప్రభువుగారి హితబోధ

రీడింగు ప్రభువుగారి యద్యోగకాలపరిమితి దగ్గరకు వచ్చుచున్నది. వీరికి బదులుగా నెవరిని నియమించెదరో తెలియలేదు. ఈవిషయముగూర్చి సార్వభౌమునితో నాలోచించుచున్నారట. ఇట్టి అసాధారణచర్యకు కారణ మేమియో తెలియదు. లండను డిరీప్రభువుగారి పేరును కొందరు ఉదాహరించుచున్నారు. ఈవార్త యనత్యమని ప్రకటింపబడినది. బర్మెన్ హెడ్డుప్రభువుగారే రాజప్రతినిధి పదవి నాక్రమించెదరని, మరికొందరి తలంపు. సార్వభౌమునితో యోచించుట కిదియే కారణమేమో ప్రధానమంత్రియగు బాల్ఫూరుగారిందు కంగీకరింపలేదట. రోనాల్డుషే ప్రభువుగారి పేరు గూడ వ్యాప్తిగాంచినది. వైవారిలో నెవరినామమును సంతసమును గలిగించునును, రాజప్రతినిధిగా రెవరియొద్దరని వెనుకటివలె ప్రజలెదురుజూచుటలేదు. కస్పర్ డ్వేటీవు లయినను, లిబరలు షూవలంబు లయినను, రాజప్రతినిధి దాదాపుగ నొక్కరితినే ప్రవర్తించెదరని యనుభవము దెలుపుచున్నది. లిబరలు సాంప్రదాయములలో పుట్టి పెరిగిన రీడింగు ప్రభువుగారు, సుప్రసిద్ధి న్యాయవాదులు. ప్రజల హక్కులకొరకై పోరాడిన రీడింగు ప్రభువుగారు, తమ శక్తి సామర్థ్యములను హిందూదేశాభివృద్ధికై వినియోగించెదరని నమ్మన వారు పలువురు గలరు. రీడింగు ప్రభువు బయలుదేరకముందు ఇంగ్లండులో నిచ్చిన ప్రసంగము లేమి, గాంధీమహాత్మునితో వీరు వరుసగా నాడుచిన ములు గావించిన ఆలోచన లేమి, నూతన శకారంభమును సూచించినటుల దోషజేసెను.

శాని, కొలదిదినములకే వీరు అధికారవర్గ యంత్రముతో బాటు దిరుగజొచ్చిరి. లా, ఆర్డరు దైవముల నెదుట బెట్టుకొని తదితర విషయములను మూలద్రోయ జొచ్చిరి. లాఆర్డరులను రక్షించుటకు, నిర్బంధవిధానమే మార్గ మను దురభిప్రాయమునకు లోనయిరి. వీరి యభిప్రాయములు అధికారవర్గపు సామాన్యపు టూహలతో సరిపోయెను. ప్రజేచ్ఛను సఫలపరచుటవైననే లా ఆర్డరు రక్షణ మార్గరూపి యుండునను స్వల్ప సూత్రమును వీరు మరచిరి. రీడింగు ప్రభువుగారిపై బెట్టుకొనిన యాశలన్నియు నడుగంటెను. వీరి పరిపాలనకాలములోనే, సుప్రసిద్ధ నాయకు లగు, గాంధీ, అలీసోదరులు, దాసు, నెహ్రూ మున్నగు మహామహులు కారాగృహ నిర్బంధముల పాలయిరి. వేలకువేలమంది దేశభక్తులు నిర్బంధింపబడిరి. జన్మన్వృతంత్ర్యరక్షణ మడుగంటెను. నిర్బంధ

శాసనములు స్వేచ్ఛగా ప్రయోగింపబడెను. లిబరలు రాజప్రతినిధి పరిపాలనము మరింత అధ్వాన్నమయినది. సిమ్లాలో నిన్నటిదినము జరిగిన విందు సందర్భమున, మహమ్మదు షాహిగారు రీడింగు ప్రభువుగారిని బట్టువలె పొగడిరి. ఇక్కార్యము సులభమే. కాని, రీడింగు ప్రభువుగారి ప్రభుత్వము నందు భాగస్వాములుగ నుండిన షాహిగారుగూడ, పరిపాలనా ఫలితమునకు బాధ్యత వహింపక తప్పదు. పరస్పరాభివందనములు ప్రజలను మోసపుచ్చజాలవు. రీడింగు ప్రభువుగారు వైవారి హుక్కుములకు సులభముగ లొంగెడివా రనుటకు సందియము లేదు. వీరు తమ స్వతంత్రశక్తిని గనుపరచి హిందూదేశము షత్రుమున పోరాడిన నిదర్శనముగానారాదు.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల విషయమున రీడింగు ప్రభుత్వము చూపిన బలహీనత తీవ్రత్యముగాజాలదు. భారతీయులను దక్షిణాఫ్రికానుండి పూర్తిగా వెడలగొట్టుటకు గాని, లేక యాపుమాపుటకుగాని తెల్ల జాతులవారు చేయుచున్న ప్రయత్నములు పరిస్ఫుటమగుచుండ, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువా రేవిధమునను లొంగుటకు సమ్మతించకయుండ, తగిన ప్రతీకారము సలుపుటకు మారుగ ఇంకను ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల జరుపుటతో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కాలము గడుపుచున్నారు. లీకమిటీ నియామకము పనికిరాదని, శాసనసభవారు గ్రాంటును నిరాకరించినను రీడింగు ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటును సమ్మతించి, సివిలు సర్వీసువారి వేతనాదులను హెచ్చుజేయించిరి. ఉక్కుచట్టమును శాశ్వతముగ నిలిపి యుంచిరి. నిర్బంధశాసనములను రద్దుజేయు ప్రయత్నములను ప్రతిఘటించిరి. శాసనసభల తీర్మానములను తృణీకరించుటకు వీరు ఎప్పటికప్పుడు ముందడుగు వైచుచుండిరి. సర్టిఫికేట్ ప్రయోగము పరిపాటి యయ్యెను. శాసనసభా తీర్మానముల నంగీకరించి, సదాచారములను నెలకొల్పెదరనునాశ గలవారికి, తిరని యాశాభంగము కలిగెను. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధిపలన గాని, హిందూ దేశమునకు ముక్తి గలుగదనుభావము అన్నిపక్షములవారి నావహించెను. రీడింగు ప్రభువుగారు ఇంగ్లండుకు జోయి మడ్డిమెను మైనారిటీ సూచనల నయినను ఇండియా మంత్రిగారిచే నామోదింపజేసెదరని కొందరు తలచిరి. రీడింగు ప్రభువుగారి పయనము వ్యర్థమయ్యెను. బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు తమ స్థానమునుండి కదలకజోయిరి.

ఆడలేక మద్దెల, యోడనునటుల, రీడింగు ప్రభువుగారు బ్రిటీషు మంత్రివర్గమును ప్రేరేపింపజాలక, భారతీయ నాయకులను నిందించుట విచిత్రము. దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారు గౌరవప్రదమగు సహకారమునకు అవకాశ మిచ్చిరి. వారు చాచినకరముల సందుకొనక, సంస్కరణములను నిర్వహించిన పిమ్మట అభివృద్ధి సంగతిగూర్చి యోచించెదమని రీడింగు ప్రభువుగారు వాక్రుచ్చిరి. బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు ఇంగ్లండులో దెలిపిన సంగతులనే, వీరిక్కడ ఏకరువుబెట్టిరి. వీరిప్రసంగము కేవలప్రతిధ్వని యని యనిపించెను. నిరుపయోగములును, అనాచర్యములును నగు సంస్కరణములను నిర్వహించుట కెవరికి సాధ్యపడును? భావ్యభివృద్ధి నిక్కార్యమువై నాధారపరచుట

కేవల మక్రమము. నిన్నటిదినము రీడింగు ప్రభువుగారి నగిన హితబోధయందు సయితము, ప్రాతవిషయములనే మరల ప్రతిపాదించిరి. ప్రస్తుతసందిగ్ధ సమయమున ఉదారపూరితమగు దృక్పథము జూపవలయునని షాహిగారు గోరుటలో, వెంటనే హెచ్చు సంస్కరణములను ప్రసాదించవలయునను ధ్వని గనిపించును. కాని, రీడింగు ప్రభువుగారి రిట్టి చమత్కారవాక్యములను లక్ష్యపెట్టరు. అట్టి దృక్పథమును, బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారి రిదివరకే జూపిరని, రీడింగు ప్రభువుగారు పలుకుటచే, ఇక నాశింపదగిన దేమియు లేదని విదిత మగును.

హిందూదేశమునకు సహాయము జేయుటకు ఇంగ్లండులో నన్ని పక్షములవారును సంసిద్ధులుగ నున్నారనియు, భారతీయుల సహకార సుహృద్భావములకొర కెదురుజూచుచున్నారనియు, రీడింగు ప్రభువుగారు దెలుపుట చిత్రము. ప్రభుత్వము వారు తమ పట్టుధలను విడనాడి సహకారము నవలంబించుచో, ప్రజలును తదనుగుణముగ మెలగెదరు. ప్రజలకోర్కెల నొకవంక తృణీకరించుచు వేరొకవంక సహకారము సలుప వలయునని గోరుట, సహేతుకము గానేరదు. ప్రభుత్వము వారు, శాసనసభవారు చేసిన సంస్కరణ తీర్మానము నంగీకరించుట కయినను ముందుకు వచ్చి ప్రజల సహకారము గోరిన కొంత యర్థముండును. అన్నిపక్షముల వారును కలసి జేసిన తీర్మానముల పట్ల విముఖత జూపుటవలన, దేశమునందు నిరాశ మరింత యధిక మయినది. రీడింగు ప్రభువుగారి ప్పడయినను, శాసనసభాతీర్మానము నంగీకరించెదమని చెప్పటకు మారుగ, ప్రాతవాక్యములను పదేపదే తెలుపుట, దూరదృష్టి గానేరదు. రీడింగు ప్రభువుగారి పరిపాలనము, తుదకైనను ప్రజలను సమాధానపరచ లేకజోయెను. చే జిక్కిన యవకాశమును విడనాడినవారు, రీడింగు ప్రభువుగారుగాని భారతీయనాయకులు గారు భారతీయ నాయకులు గౌరవపథతులపై సహకారము సలిపెదమనియిదివరకే తెలిపియుండుటచే, వారిని ఊరక నిందించుట యక్రమము. రీడింగు ప్రభువుగారి పరిపాలనము, ప్రజాదృక్పథముబట్టి చూచిన, పూర్తిగా నపజయముగాంచెను. అయినను, వీరు అధికార వర్గయంత్రమున జేరియుండుటచే, వ్యక్తిగతవిమర్శ నమువలన ప్రయోజన ముండదు. రీడింగు ప్రభువుగారు చాల సమర్థు లనుటకు సందియము లేదు. నిరుపమానన్యాయవాదులనియు, న్యాయాధిపతులనియు వీరు పేరొందిరి. ఇంతియగాక, అమెరికాకు రాయబారము పోయి, ఇంగ్లండుకును అమెరికాకును సఖ్యముగుదిర్చిరి. అట్టి సమర్థులును ఉదార స్వభావులు నగు రీడింగు ప్రభువుగారే అపజయము బడసినపుడు, ఇతరులు వారిస్థానము నాక్రమించి మేలొనర్చుట యసంభవము. రీడింగు ప్రభువుగారు తమ యోగ్యతను పరిపాలనాంతమున కనుగొనవలయునని వెనుక జెప్పియుండిరి. నిష్పక్షపాతముగ విచారించువా రెవరయినను, హిందూదేశమునకు వీరొనర్పగలిగినమేలు అత్యల్పమని గ్రహింపగలరు. భారతవర్ష మిప్పుడు గోరునది, పాలకులలోమార్పు గాదు. ప్రజలకు ముఖ్యముగ సంపూర్ణస్వపరిపాలనాధికారము చేకూరవలయును. ఇంకను తామసించినకొలదియు, ప్రజలదుస్థితి మరింత యతిశయించును. రీడింగు ప్రభువుగారు ఉద్యోగ



పదవిని పడసిన పిమ్మట, తమ పరిపాలనము నెక్కుడు జాగ్రూకతతో పరిశీలించుకొందు రని నమ్మెదము. అధికార శృంఖలములనుండి బయల్పడినవిదప, హిందూదేశమున కేవిధమున నయినను తోడ్పడ గలుగుచో, రీడింగు ప్రభువుగారు భారతవర్షపు ఋణమును కొంతవర కయినను దీర్చుకొనగలరు

## క్రొత్త చట్టములు

మద్రాసు శాసనసభలో ప్రవేశ పెట్టటకు, మూడు క్రొత్తచట్టములు తయారు చేయబడెను. సాల్దానాగారు ప్రవేశ పెట్టనున్న చట్టము చాల ముఖ్యమయినది. పబ్లికువీధి, పబ్లికురోడ్డు అను పదములను నిర్వచించుట చాల ముఖ్యము మునిసి పలు నిధినుండిగాని పబ్లికు నిధినుండిగాని ఏవిధికార కయినను సొమ్ము వెచ్చించునెడల అది పబ్లికువీధి యగును. మునిసిపాలిటీ పబ్లికువీధి యని నిర్ణయించినపుడు, దాని నటుల పరిగణింపవచ్చును బోర్డు సొమ్మునుండి గాని పబ్లికు సొమ్మునుండి గాని ఏరోడ్డుకయినను సొమ్ము ఖర్చుపెట్టుచున్నయెడల, అది పబ్లికురోడ్డుగను. మద్రాసు రాజధానిలో కొన్ని సలములందు కొన్ని జాతులవారిని పబ్లికు వీధుల గుండను పబ్లికు రోడ్డుగుండను నడువనిచ్చుట కభ్యంతరపెట్టు చున్నారు యలతావుల, చిన్నవైకం లేర్పడుచున్నవి. ఇట్టి దుస్థితిని పెరుగనిచ్చుట పాడిగాదు. నిమ్నజాతులను బహిరంగప్రదేశముల నయినను వాడుకొన నిచ్చుట విచేకము పబ్లికు నిధినుండి సొమ్ము ఖర్చుపెట్టు చున్నను, అట్టిరోడ్లను పబ్లికు రోడ్లక్రింద పరిగణించుట పాడియగునా కాదా యని సందేహము పొడమినది సాల్దానా గారి చట్టము అట్టి సందేహమును తీర్చ గలదు. పబ్లికు వీధులగూర్చి హైకోర్టు తర్పు లేమి, ప్రివీ కౌన్సిలు తీర్పు మి, స్పష్టముగ నిరూపించినవి. సాల్దానాగారి చట్టము న్యాయస్థానముల తీర్పుల కనుగుణముగ నున్నది. ఈచట్టమునకు శాసన సభ్యులందరును తమ ఆమోదము జూపి, అప్పై శుక్రవారము నిజప్రేమను జూపెద రని నమ్మెదము.

మద్రాసు లోకలుబోర్డుల సవరణచట్టమును జి. రామేశ్వరరావుగారు ప్రతిపాదించున్నారు. ఈచట్టము వాంఛనీయముగ గనుపించదు. గ్రామ కరణములు శాసనసభలకు గాని, స్థానికసంఘము లకు గాని అధ్యక్షులుగ నిలుచుట కెట్టియాటంకము లేదు గావున, తాలూకా యూనియను బోర్డుల ఎన్నికలలో అధ్యక్షులుగ నిలుచుటకు కరణముల కాటంకముండుట భావ్యము గాదనియు, గ్రామ మునసబులును కరణములును వేతనము గైకొను ఉద్యోగు లగుటచే కరణములకుగూడ పైహక్కును ప్రసాదించవలయు ననియు, రామేశ్వరరావుగారు కోరుచున్నారు. ఎన్నికస్థానములను, గ్రామోద్యోగు లాక్రమించుట కవకాశ ముండుట, పాడి గాదని స్వపరిపాలనాభిలాషు లెల్ల రంగీకరించెదరు. ఇందుల్ల కవకాశమిచ్చుచో ప్రజానాయకులు జయము గాంచుట కవకాశముండదు. గ్రామోద్యోగులు తమపలుకుబడి నుపయోగించి, సులభముగ విజయము గాంచగలుగుదురు. వీరు ప్రభుత్వాభిప్రాయమును చాటెదరు గాని, ప్రజాపతినిధులుగ నుండజాలరు.

అందుచే గ్రామోద్యోగులు అధ్యక్షులుగ నిలుచుట కిదివరకే వీలున్నచో, ఆ యవకాశమును తొలగించుట భావ్యము గాని కరణములకుగూడ నట్టి యధికార మిచ్చి స్థానికస్వపరిపాలనమును నిర్ధకము గావించుట పాడిగాదు గవర్నమెంటు ప్రాసిక్యూటరులు ఎన్నికలకు నిలువ వీలు లేనపుడు గ్రామోద్యోగులెటుల నిలిచెదరు? ప్రజల ఎన్నిక హక్కులను విస్తరింపజేయుటకు బదులు రామేశ్వరరావుగారి చట్టము దానిని మరింత సంకుచితము గావించుచున్నది.

కృష్ణారావు పంతులుగారు మరియొక చట్టమును ప్రతిపాదించెదరు లోకలు బోర్డుల బడ్జెటుల పై ప్రభుత్వమువారు ఆర్డరులను జారీచేయుటలో, అనేకమగు ఏర్పాటులను మార్పులు తటస్థించుచున్నది తమ కవసరమగు వ్యయమును అనుకూలమగురీతిని నిర్ణయించుకొనుటకు లోకలుబోర్డుల కధికారముండుట న్యాయము ఇటు ప్రభుత్వమువారును అటు జిల్లా బోర్డువారునుగూడ తాలూకా యూనియను బోర్డుల ఆదాయ వ్యయములతో జోక్యము కలుగజేసికొనుచున్నారు. ఇటుల జేయునపుడు, స్థానికసంఘములతో ముందుగ యోచించుటలేదు స్థానిక సంఘపు స్వేచ్ఛ నీ రీతిని అరికట్టుట పాడిగాదు కోశాధికారములేనిబోర్డులు స్థానికపరిపాలనమును సౌష్ఠవముగ కొనసాగింపనేరవు కృష్ణారావు పంతులుగారి చట్టము ఇట్టి నిరోధములను తొలగింపబూనుచున్నది. దీనిని శాసనసభవారంగీకరించుట న్యాయము.

### మాతన శాసనసభాధ్యక్షులు

ప్రొఫెసరు. యం. రత్నస్వామిగారిని, నేటి దినము శాసనసభాధ్యక్షులుగ నెన్నికొనిరి. వెనుకటి అధ్యక్షులగు స్వామికన్ను పిళ్లగారును, ఇప్పటి అధ్యక్షులగు రత్నస్వామిగారును గూడ క్రైస్తవు లగుట, క్రైస్తవసంఘమునకు మిక్కిలి ప్రోత్సాహకరముగ నుండుక మానదు రత్నస్వామిగారు పచ్చయప్ప కళాశాలాధ్యక్షులు. ఇక వారీయుద్యోగమును పదలుకొనవలసి యుందురు. రత్నస్వామి పిళ్లగారు తమ ధర్మమును నిష్పక్షపాతబుద్ధితో నిర్వహించి పేర్గాంచెదరు గాక యని కోరెదము రత్నస్వామి పిళ్లగారు శాంతస్వభావులు తాము జన్మింపజేయువార మనుభావమును వీరు పూర్తిగ విడనాడి, అన్నిపక్షములను సమాన దృష్టితో జూచుచో, వీరు తమ ధర్మమును ప్రశంసాపాత్రముగ నిర్వర్తింపగలరు జన్మింపజేయునకు జెందిన ది బి. కేశవపిళ్లగారిని అధ్యక్షులుగ నెన్నికొనుచో, తమ పక్షపు అభ్యర్థి ఉపసంహరించుకొనునట్లు చేసెద మని జాతీయపక్షనాయకులు దెలిపినను, జన్మింపజేయునాయకు లందుకు సమ్మతించుకుండుట వోద్యము ఏకగ్రీవముగ నెన్నికొనబడు అధ్యక్షు లుండుటవలన, శాసనసభ కెక్కువ గౌరవము గలుగు ననుటకు సందియము లేదు. పిళ్లగా రిదివరకు ఉపాధ్యక్షులుగ నుండిరి. అట్టి వారు అధ్యక్షు లగుటగూడ సంభావ్యము శాసన సభాధ్యక్షుని ఎన్నిక విషయమున, ఏకాభిప్రాయము ప్రబలుట కవకాశ మిచ్చినను, జన్మింపజేయునాయకు లీయవకాశమును గైకొనకుండుట దూర దృష్టి నేమాత్రము జూపజాలదు. శాసనసభలో జన్మింపజేయబల్య మధికముగ నున్నను, జాతీయ

పక్షపుఅభ్యర్థియగు రామలింగంపెట్టిగారు అయిదు వోట్ల భేదముతో మాత్ర మోడిపోయిరి. జన్మింపజేయుము ఇప్పటికే చాలవరకు బలహీనమయ్యె నని ఇందువలన స్పష్టమగుచున్నది ఈమారు జరిగెడి ఎన్నికలకు పిమ్మట, జన్మింపజేయు నామమాత్రమగుట నిశ్చయము

### మితవాద ప్రముఖుని మార్పు

ప్రభుత్వదృక్పథము మితవాదులను అతివాదులుగ జేయుచున్న దనుటకు, బొంబాయి ప్రముఖులును మితవాదనాయకులు నగు రా బి ఛిటేలు గారు స్వరాజ్యపక్షమున జేరుటయే ప్రబలనిదర్శనము. వీరు ప్రచురించిన కారణములు సయితము మిగుల నుద్యోగకరముగ నున్నవి మితవాద పక్షమువారింతవరకు సలిపిన సహకారము నిరర్థకమయ్యె నని, వీరు కనుగొనిరి మితవాదులను గూడ ప్రభుత్వమువారు నమ్ముట లేదని వీరు దెలుపుచున్నారు. గౌరవప్రద మగు సహకారమును గాక, కేవల లొంగుబాటును ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నటుల, ఛిటేలుగారు భావించుచున్నారు. మితవాదులకును జనసామాన్యమునకును సంబంధమంతగ లేదని వీరి తలంపు అందుచే, సుశిక్షితమగు స్వరాజ్యపక్షమునందు జేరుట యవసరమని వీరికి దోచెను వీరివలెనే అటునిటుగాని స్వతంత్ర పక్షమువారు స్వరాజ్యపక్షమున జేరి, స్వాతంత్ర్య సిద్ధికై కృషిసలుపుట మేలు. మితవాదులు సయితము యీరీతిని నిరాశ జెందుచుండగ, ప్రభుత్వమువారు దూర మాలోచించుట యుక్తము.

### క్రైస్తవసంఘ విస్తరము

ఇండియా మెట్రాపాలిటను మున్నగు క్రైస్తవ ప్రముఖుల సంతకముతో 11 అక్టోబరు తేదీని దక్షిణాఫ్రికా దినముగ పరిగణించి అసమ్మతి జూపవలయు నని పంపినవిజ్ఞాపనము సంతసము పురికొల్పకమానదు. ఆసియా వాసులకు దక్షిణాఫ్రికాలో కలుగుచున్న యవమానములను, హిందూదేశమునం దేసంఘము వారును భరింపనోల్లరు. హిందూదేశమునందు నివసించెడి యూరపియను మిషనరీలు తమ అసమ్మతిని బలముగ జూపవలయును. దక్షిణాఫ్రికా క్రైస్తవులు చేయు దుండగములు, క్రైస్తవ మతమునకు ప్రతికూలమగుటచే, మతాభిమానముగల క్రైస్తవులెల్లరును తమ దృఢాభిప్రాయమును ప్రపంచమునకు దెలిపి, ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనుట మేలు.

### మైసూరు నూలువడుకులు

మిడిల్ స్కూల్లో వ్యవసాయమునందును నూలు వడుకుటయందును శిక్షణ గణపవలయునని, ప్రజాప్రతినిధిసభలో హెచ్. కృష్ణారావు గారు తెచ్చిన తీర్మానమునకు బదులు జెప్పుచు, ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు విచారణ సలుపుచున్నారనియు, ఫీలయిన చోటుల నూలు వడుకుటను ప్రవేశపెట్టెద రనియు, విద్యాశాఖవారు అవసరమగు సేర్పాటుల గావించెద రనియు, మైసూరు ప్రభుత్వసభ్యుడు పలికెను ఇది కొంతమేలే మద్రాసు ప్రభుత్వము వారికన్న, మైసూరు ప్రభుత్వమువారు ముందడుగు వైచుచున్నందుకు సంతసింపవచ్చును ఈవిషయమై ఉపేక్ష వహింపక కృషి సలుపుచో, మైసూరు ప్రభుత్వమువారు విద్యార్థులకు తప్పక మేలొనర్పగలుగుదురు.



పోప్ట కులిగ్రాపుశాఖ డైరెక్టరు జెనరలు,  
జి. పి. రాయగారు.

ఇట్టి ఉన్నతోద్యోగము భారతీయన కివ్వబడుట  
కిదియే మొదటిసారి.



వి. సి. యస్. పరిశీలయందు కృతార్థులైన  
ఎ. వి. పాయిగారు  
(రాష్ట్ర కేవలపాయిగారి అల్లుడు)

## రాంసేమగొన్నాల్గారు

రెజి. సునుగూర్చి దెలుపుట

లండన్, అక్టోబరు 3 — కార్మికపక్షమువారు సమావేశ  
మై కమ్యూనిష్టు పక్షముతో కార్య విషయమును మూడు  
సంవత్సరములకు ఆపుకొని కార్మిక పక్షమునండి ఇదివర  
కున్న కమ్యూనిష్టులను (రెన్స) తొలగించుటనని తీర్మానించు  
టచేతను ముగ్ధులైన గూడ తీర్మానము విడిచిపెట్టవలెనని  
మాస్కోవ్ నుండి బ్రుమకు వచ్చిన రియలైజరులకు సవనాల్లు  
క్రంగినవి బ్రిటన్లో సచేవారము విప్లవము గలుగునో ప్రభు  
త్వమును మార్చవచ్చునని ప్రజల ఆలవాటులను మార్చ వన  
తరముగారు నేను ఎన్నడు అన్నమాటను దృఢపాదుగాను  
కమ్యూనిష్టులే వెనుకబోవుచున్నారని వారికి 18 వ శతాబ్ద  
ములోనే ఘోషించి నిలబడుటచే విప్లవమునల లాభమున్న  
దనుకొనుచున్నారని నేను 18 వ శతాబ్దమువాడ నైనను 21 వ  
శతాబ్దములో నున్నాడని నేను తలచుచున్నాను మా ఇద్దర  
కును ఇదే వ్యత్యాసము అని ముగ్ధులైనా గారనిరి

## సప్తయి ఏర్పాటులు

సర్ జోయిన్స్ హిక్కుగారి ప్రత్యుత్తరము

లండన్, అక్టోబరు 1 — ప్రభుత్వమువారు వెన్నుకొనబడి  
నపుడు కమ్యూనిజమును భగ్నముకేయవలెనని మ్యాండేటును  
బొందిరి ఇరవయ్యే 25 ఏండ్లు ఉండరాదనిరి ఈ రెండవ  
విషయమై కన్ఫరెన్సులు కొంత కాలవరకునున్నారని  
సప్తయిలకు భంగములేకుండ జేయవలెననియు పైనిక  
ప్రతిపత్తి ఏమియు నీయవలెననియు, కాని ఎవరైన తనకు పైమలు  
కావ్వేట్లుగ నియమించవలెనని పట్టిలను తయారుచేసి యిచ్చిన  
ప్రభుత్వముతరపున అందుకొనెదననిరి

ఆర్ - రిజి విమానము - పయనము

లండన్, అక్టోబరు 6 — నిన్నరాత్రి ఆర్ 88 విమా  
నము దురల పయనము జేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నది 24  
గంటల పయనముజేసి సంగతులన్నిటిని పరిశోధించెదరు

## మరాఠో యుద్ధము

ఆలుహుసిమాన్ దగ్గర రేపును గట్టు ఏర్పాటులు  
మ్యూడ్రీడ్, అక్టోబరు 6 — మంచిరేవుగ ఆలుహుసి  
మను దగ్గర నిర్మించుటకు స్వయం ప్రభుత్వమువారు ఫలమును  
ఏర్పాటుజేసిరి

లియాతీ సేనానిస్థానే మరాఠో ప్రెసిడెంటు జనరలుగ  
న్యాయశాఖామార్కుడు స్టీగుగారు నియమింపబడిరి అధికా  
రులు ప్రకటించుచున్నారు

నడిసముద్రములో పొగయోడకు ప్రమాదము

లండన్, అక్టోబరు 5 — బ్రిటిషు పొగయోడ 'లమా  
డెక్' అననది ఏదో అశుభము పొరుగున గోల్పోయెను  
అందుచే ఇంకొక పొగయోడ 'హెన్రీ' అనేది తేలిపోయెను  
కొంతమంది ప్రాణములు



వి. పి. యస్. పరిశీలయందు కృతార్థులైన  
టి. యస్. రామచంద్రనుగారు  
(సర్ టి. సహాయ్యుగారి కుమారుడు)

## సుఖిరోగముల సమస్య

సామ్రాజ్య ఆరోగ్య రక్షకవిధానము  
గా వలె నుట

కిర్నలు అమెరికాలో యబిప్రాయము

లండన్, అక్టోబరు 1 — సామ్రాజ్యపరిపాలనమంతయు  
మంచి ఆరోగ్యవిధానమువలన ఆధారపడవలెననియు, దక్షిణ  
ఆఫ్రికాలో ఉష్ణరోగములు ఏదో మరొకటిగా గలుగుచున్న  
వనియు, ఆఫ్రికాలోగములు కీలోష్టోమియా లేవనియు, అదంత  
యు వన ఆశ్రయదేతనే గలుగుచున్నదనియు ఆఫ్రికాలో అన  
సరముగ కనిపెట్టుచున్నది సామ్రాజ్యములో ఇతర భాగ  
మందుగూడ కొంచెము ఆరోగ్యవిషయమై అవసరముగ కని  
పెట్టబడియున్నది సుఖిరోగముల సమస్య చాల ప్రమాదకరమై  
నది కాని అంత ఆశలేకపోలేదు కుదురునని నమ్మకము గల  
దనిరి

## భూకంపములు

భయంకరముగ ముండుననుట

మధ్యధరాసముద్రములో ఉండవలయు

రోమ్, అక్టోబరు 4 — తరచుకపులలో చాల భూకం  
పము లుండునని నీసీరు చెనుదండిగారు జెప్పుచున్నారు మధ్య  
ధరాసముద్ర ప్రదేశము, ఆర్జెంటైను తీరము, సెంట్రలు ఇటలీ,  
దక్షిణ చీనాసముద్రములోను భూకంప ముండుననుచున్నారు.  
సోమవారము సాయంత్రమున నుండి గురువారము రాత్రివరకు  
భూకంపము గల్గును ఇటలీకి గ్రీకు ద్వీపకల్పమునకు దగ్గరగనే  
గల్గునట

## ఇండియా రాజప్రతినిధి

రొనాల్డుషేప్రభునే మరల పేర్కొనుచున్నారు

లండన్, అక్టోబరు 3 — అపుడే రిడింగు ప్రభునిస్థానే  
ఇండియా రాజప్రతినిధిగ ఎవరినో నియమించిరని రాజకీయ  
పర్సములలో జెప్పుకొనుచున్నారు ఈగలలో అధికారశక్తి  
ప్రకటించెద రనుకొనుచున్నారు ఈవిషయమై సార్వభౌముని  
సమాపించిరట బర్క్లెహ్ షేప్రభునిగూడ రాజప్రతినిధిగ  
బోవలెనని ఇష్టమున్నదిగాని బార్క్లెహ్ ప్రభుత్వము లేదు. బర్క్లె  
హ్ షేప్రభు భారతదేశమునకు బోయి స్వయముగ పరిశీలన  
జేసి పరిశోధించి ముందెన్నడైన క్రొత్త ప్రభుత్వవిధానమును  
తయారుచేయుటకు అవకాశ మున్న లభించునను నుద్దేశ్యమై  
గాని రాజప్రతినిధిగ నుండు కోరిక లేదు

లండనుడో ప్రభునిపేరు అనగల్గవుగ జెప్పుకొనుచున్నా  
రు కాని రొనాల్డుషే ప్రభువు తనకు ఏమియు తెలియదన్నను  
ఆసనపేరును అందరును జెప్పుచున్నారు.



## సోవియటులపై కుట్ర

చిచిరనుగారి యభిప్రాయము

లండన్, అక్టోబరు 4 — సోవియటులపై బ్రిటన్ చేయు  
కుట్రలలో సెక్యూరిటీప్యాప్ట ప్రధానభాగము జర్మనీని బ్రిటిషు  
వారి పలకుబడిలో నుండుకొనటకు ఆలోచించుచున్నారు.  
అయినప్పటికిని సోవియటులు ఇతరచోట్ల తమ స్నేహమును  
మరింత బలపరుచుకొనగల రని వాకు విశ్వాస మున్నదని చిచి  
రనుగారికి

ఈక్రొత్తమైత్రి యేమియుని యడగ నిశ్చయమనిగాని  
లేదనిగాని చెప్పలేదు ఇటలీలో సోవియటుల సంబంధములు  
చాల అనుకూలముగనే యున్నవి మరింత బలపడు ననిరి

## సిరియా తిరుగబాటు

ద్రూసునాయకుడు లోబడుట

బెయూటు, అక్టోబరు 6 — ద్రూసు తిరుగబాటులో  
ప్రధాన నాయకులలో నొకరగు దదురుబే అత్రాఫుగారు నేడు  
ఎట్టివరకులు లేకయే గ్యామిక్ నేనానికి లోబడెను

## స్వయిను సేనాని రాజీనామా

మ్యూడ్రీడ్, అక్టోబరు 6 — కప్తాను జనరలు జేలరుసేనా  
ని సైనిక నాయకత్వమునండి తప్పించుచు రాజా ఉత్తరువును  
జీకదానిని సంతకము జేసెను

## బ్రిటనులో సినిమా ఫిల్ములను

తయారుచేయుట

యునైటెడ్ స్టేట్సునని ఆభ్యంతరము

పెట్టు ప్రయత్నములు

సినిమాప్రదర్శనములలో అధికము జేయు ఆదుగులు గల  
ఫిల్ములైన బ్రిటిషువారిచే చేయబడినవి యుండునని ఆప్రేరి  
యా శాసనసభవారు తీర్మానించిరి బ్రిటిషు ఫిల్ము పరిశ్రమను  
అభివృద్ధి జేయుటకే ఇట్లు తీర్మానించిరి దీనిని 1926 జూను  
మొదటి తేదీనుండి అమలు జరిపెదరు యునైటెడ్ స్టేట్సు  
ఫిల్ములు సామ్రాజ్య పౌరశ్రామికాధ్యక్షులలో లో గల  
వరముగ నందుచే ప్రభుత్వమును రిట్టి చర్యను ఏకానిరి



### బోలను సోదరుల మోసము

సం జేవిక్ నూలుగారి సాక్ష్యము

లండన్, అక్టోబరు 5 — బోలనుసోదరుల మోసపు శేరము విచారణ వరకు వీరు ప్రారంభమైనది రాబర్టు బోల్టును ఉద్దేశ్య ప్రకారము అల్లయన్న బ్యాంకు తాలూకు బిల్లులను, ఋణమునకు హామీగా బార్క్లె బ్యాంకులో బెట్టితినని వాస్తవమందుగా రనిరి

రాబర్టు బోల్టునుగారు సామ్యును తీసికొన్నను అతడు అసలు తీసికొనలేదని అడ్డపవాళ్లయందు బీమందుగారిచే జెప్పించిరి కొన్ని భేదములకు కారణములు రూపాయిధర పడివావు టయే ర బర్టు బోల్టునుగారు నిజముగ 57000 పౌనులను బ్యాంకునుండి తీసికొనిరిని ప్రాసిక్యూషను జెప్పినపు అది నిజము గాదని బోల్టునుగారు ఎదిరించవలసి యున్నదని మూడవవగా చనిరి బోల్టునులనుండి 57000 పౌనుల కొక్కమును రాబర్టు బోల్టును దీసికొనెనని సర్ వెల్ష్ స్ట్రీట్ క్లబ్ బెస్సెటుగారు అనిరి

1920 సంవత్సర మంతటను తాను ఎక్కువగా తీసి కొన్న సామ్యును సరివాపునకు 57000 పౌనులు డిపోజిటు చేసియుండవచ్చునని సాక్షి జెప్పెను

సంక్రమణగారికి 1921 మే మాసాంతమునకు 31000 పౌనులు సొంత పరపతి యున్నది

1922 లో సిద్దాలో జరిగిన అల్లయన్న బ్యాంకు డ్రైర్లకుల సభకు రాబర్టు బోల్టునుగారు హాయియుండెననియు బోల్టునులను గూర్చి వార్షిక నివేదికలో ఏదో కేర్పబడునని ఎంటినయు నివేదికలో బోల్టునులకు అవమానకరముగ గంగక్షును కేర్పిరని డ్రైర్లకులమీద మానవత్వపుదావాను చెప్పె ననిరియు ఇంత జరిగిన వెనుక డ్రైర్లకుల సంఘమునకు ఇట్లుచేయుడని ఆజ్ఞా పించుట రాబర్టు బోల్టునుగారి సాహసమును చూపుచున్నదని యు బోల్టునుగారు సంఘమునకు ఉపద్రవకరు డనిరి

బోల్టునుగారు ప్రత్యుత్తరము నీయలేదు 5-వ తేదీవరకు విచారణ వాయిదా వేయబడెను

### ఫ్రెంచి ఋణరాయబారములు

కయిలోగారు 5 సంవత్సరములలో 400000000 డాలరు లను ఇచ్చెద రనుటచే ఆ ప్రకారమైన తమ సదుద్దేశ్యమును చెలుపుటకు ఆ మొత్తము నీయవలెనని అమెరికను లన ఫ్రెంచి పార్లమెంటుతో అలోచించినది, అట్టి ఒడంబడికను సంతకము జేయుటకు తన కధికారము లేదని కయిలోగారు దాక్షిణి

కయిలోగారి పద్ధతులే రాయబారము లాగిపోవుటకు కారణ మనుచున్నా గు నురియు ఫ్రెంచివారు పెట్టెంబరు 30 తేదీని ఆగిరాని కేసుండ ప్రకటించిని నంగరాలు గూర్చి కారణ మనుచున్నారు

### అమెరికా ఐక్యము

లండన్, అక్టోబరు 5 — అమెరికా ఫ్రెంచి ఋణ రాయబారములు చెడిపోయినందులకు విచారించుచున్న వార్తా పత్రికలే యునైటెడ్ స్టేట్సు ప్రజలకు చాలభారముగ పన్ను లను ఇవ్వవలసి యున్నదనుచు అమెరికా ఐక్యతయనకు అభ్యంతర ముండదనుచున్నది అలండన్ గు సిరిసంపదలతో తుల్యము ననుచున్నారు వ్యవసాయకానివారి నివేదికము ప్రకారము పంటలు సమృద్ధిగ పండెనని తెలియుచున్నది టోకు, చిల్లర వర్తకములు అభివృద్ధి గాంచుచున్న ననుచున్నారు రైల్వేలు సగతులను అపారముగ గొంపోవు చున్నవి జీవనోపాధికి భంగము లేదట

### సోవియటు బ్యాంకు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

మాస్కో, అక్టోబరు 5 — సోవియటు ప్రభుత్వ బ్యాంకు వారు పెద్ద జర్మను బ్యాంకులతో ఒడంబడిక జేసికొనిరినియు, సోవియటులకు జర్మను బ్యాంకులు 75000000 జర్మను మార్కులను ఋణము నిచ్చెదరనియు, దీనికితోడు వర్తకపు ఎరపతి నిచ్చెదరనియు దానిలన జర్మనీలో సరకులను కొనుటకు వీలగు ననియు, వీటి గ్రాసు 1000000000 బంగారు మార్కులుననియు కొన్ని నెలలు పరపతినిచ్చెదరనియు ఈ పరపతియేర్పాటు ప్రభుత్వ బ్యాంకువారు చేసిన ఏర్పాటులలో ఇదియే ప్రథమమనియు సోవియటు ఆర్థికమంత్రి తెలియజేసెను.

### ఆరోగ్య మహాసభ

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టోబరు 5 — నేటి ఆరోగ్యసభలో కాష్టిరు చాప్మన్ గారు కత్తీను వాగను అనువామి కోందరు పిల్లలు కొన్ని రోగములతో బుట్టుచున్నారనియు, వారిని నూ తిలోనో చెఱువులోనో పారవేయుచున్నారనియు, ప్రైలకు విమనునిచ్చుచున్నారనియు పోలీసువారు లండన్ లోనియు ఫిర్యాదులు నిరర్థకమనియు గుడిబెను రోగములను కుదుర్చుటకు సౌకర్యములు చాలననిరి. కిశోరస్థితులను బొగువరచ వలెనని బొంబయి ప్రెసిడి డ్ యెల్ గూర్చు చెలియజేసిరి వేర నములను దాగుగ నీయవలెననిరి సొంను ఉచితముగ గంపవలె ననిరి నీలిబాహ్యతను తొలగించుటకు ప్రచారమును, కాన నములను గావించవలెననిరి

### సిరియాలో గొప్ప అల్లరులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టోబరు 5 — సిరియాలో గొప్ప అల్లరులు జరిగినవి హ్యూనులో యుచున్నది అనట ప్రజలు తెడూ యునుల సహాయంతో ప్రభుత్వధనములను ముట్టడించి స్థానిక వాగీషుగారిని విగాఢపులుగు జేసిరి నిరిగా ఆస్తిదగ్గర విప్లవకాండలను నిమెను సహాయక వ్యూహము ఏర్పడి 50 మంది విప్లవకారులను గాల్చిరి సుక్రమవరస్థితులను నెలకొల్పిరి

### సెక్యూరిటీ సభ

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లార్డాన్ అక్టోబరు 5 — లార్డాన్ లో సభలో రెండు గంటలు ఆలోచించిరి సువృద్ధావము గోచరించెను అసలు గట్టిసమస్యల నెత్తుకొనలేదు జర్మనీ జాతిసమితిలో జెనువర తులను గూర్చియు, పడమటి మార్కు ఒడంబడికలను గూర్చియు ఏమియు తలపెట్టలేదట ప్రాప్తవ్యజేవు టాడంబడికను గూర్చి ఇంకను ప్రెంచి, పోలిసు, జర్మనులకు తీవ్రముగ భిన్నాభిప్రాయములున్నవి

### లూథరు, ప్రొటెస్టను

గార్లను జంపు కుట్రలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టోబరు 5 — లూథరు, ప్రొటెస్టనుగార్లను జంపుటకు జర్మను జాతీయవాదులు కుట్రను జన్నిరని 24 గంటలనుండి ఎంతయు మిన్నంబు చున్నవి వీ రిద్దరుకు అన్వేషణలో వారి హత్యలకు పాల్గొనెదరు, ఇష్టపడుచున్నారనే చంప యిత్తింపుచున్నారట ప్రొటెస్టనుగారికి విషము బెట్టుటచే ప్రొటెస్టనుగా రింతమందముగ నుండుటకు కారణమునుచున్నార కాని ప్రొటెస్టనుగారు సభకు వచ్చుటచే విషము బెట్టిరను పదంతి పటాపంచలయెను

### మరాఠో సమరము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

సైజ్, అక్టోబరు 5 — పరాసులు కిషేనుకు 18 మైళ్లు ఉత్తరముగనున్న అబుజేలు బెర్కేనుకు బాబ్కాయానునుండి సాగిరని తెలియుచున్నది.

### జరను రంగువనులు

బెర్లిన్, అక్టోబరు 5 — బర్లిన్ అనియెను రంగువనులు 1918 సంవత్సరము అన్నియు కలిపి ఒకే ర్యాగరముగ వ్యక్తు ననుచున్నారని ఇటీవల జెమిష్యుట్టు బ్యాంకు వాళ్ళను ఇంప్రీ ఆర్మిక్ గె నెలుష్యుట్టు కంపెనీ యని పిలువబడును ప్రాప్తంపుధ్య ఆమెయినుదగ్గర ప్రధాన కార్యాలయము నుంచెదరు

కా శి మ హా రా జా

మదరాసు, అక్టోబరు 5 — కీర్తి శేఖరులు రాజామునీ షిలోలో గారిచానంబాగ్నానాన అద్ది కామొక్క మహారాజా బహదూర్ సాహెబ్ గారి తరపున మూర జనుమార సాహెబ్ గూర్చి కవులు మునీ వండ్ లాలో ర యిబహదూరుగారిని దర్శించి ప్రావ్యసాంప్రదాయము ననుసరించి కీర్తి శేఖరుల తన తాతగారి సంస్థానమునకు తానే వారసుడనిన తెలుపుచు కర న్నున భూమిని కరించిరి.

### వర పాతము

సిద్దా, అక్టోబరు 5 — మంగళాశాసితమందలి డిప్ర మను చట్టగా ఉత్తరదిశగా బోవుచున్నది నేటి ఉదయమున కది 15 డిగ్రీల లేటిట్యూడు 85 డిగ్రీల తూర్పు లాంగిట్యూ డుల మధ్యప్రాంతమందు గలను పడమటి వాయుచలనముచే అది ఉత్తరమందు స్వల్పముగ వర్ష ముగురిసెను ఉత్కళిము, ఆగ్నేయ మదరాసు, ఉత్తర మదరాసు తీరములందు సర్వ సామాన్యముగ వర్ష ము గలదు దక్షిణ బర్మా, దక్షిణ బెంగాలు, సరిహద్దు రాష్ట్రము, మదరాసు డక్కనులం దచ్చుటచ్చట వర్ష ము గురిసెను ఛోటానాగపురం, ఉత్తర పంజాబు, మళ యాలములందు స్వల్పముగ వర్షించెను

మెద్య 1, రంగూను 2, బెన్గళు, సాగరుదీవి 1½, బాలసోరు 1, హుక్కిటూరు 1, పూరి, కటకం 2, చీరటు 1½, నాగపట్టణం, మచిలీపట్టణం 1, కాకినాడ 5, విశాఖపట్టణం, కళింగపట్టణం 1½, గోపాలపురములందు 2 అంగుళముల వాన గురిసెను.

నూచన — దక్కను కాష్టిరములందు అధికముగను, సరిహద్దురాష్ట్రముందు తక్కువగను వాన గురియవచ్చును

(ఆంధ్రపత్రిక)

### క్రాస్ థియేటరులో

ప్రతిదినము క్రొత్త ప్రదర్శనము  
జాకికూగెన్ ఆలివర్ ట్విస్టు  
బుధవారము 7-10-25 2 ప్రదర్శనములు 6-15, 9-30.  
మేరిజిక్ ఫోర్డు “లిటిల్ లాడ్లు పాన్టీటిరాయి”  
గురువారము 8-10-25 2 ప్రదర్శనములు 6-15, 9-30.  
రుహల్టు వెలక్ ట్విస్ట్ “షీక్”  
సుక్రవారము 9-10-25, 2 ప్రదర్శనములు 6-15, 9-30  
చార్లీ గాస్ట్ లిండు జాకికూగెన్ “ది కిడ్”

### వెల్లింగ్టన్ సినిమా 955

7-10-25 మంగళవారమునుండి 9-10-25 శుక్రవారమువరకు  
యూనివర్సల్ స్పెషల్ డ్రామా  
“ది నైట్ మె స్పె జ్”  
విపరీతమైన ప్రేమకు, కుట్రించునట్టి ద్వేషమునకు ప్ర సిద్ధిచెందినట్టి అత్యద్భుత నాటకము

### “వివాహ విషయము”

“సుమారు పదివేలరూపాయల విలువగల స్థిరాస్తి వసతి గలిగిన, పరమాధునిక సౌకర్యముల వయస్సుగల చక్కని చిన్నని యోగికన్య పూర్వసువాసిని (Virgin Widow) బాలికను వివాహమునిమిత్తిం, ఆస్తి, విద్యయు గల ఆరువేల నియోగి యువకుడు (గ్రాడ్యుయేటు అయినయెడల ఉత్తము) కావలెను వయస్సు, గోత్రము, ఋషులనిహితం, విద్య, ఆస్తి, హోదావగైరా వివరములతో దరఖాస్తులు పంపకోరవలెనని పంపించవచ్చును “క్రేమోభిలాషి”

c/o ఆంధ్రపత్రిక పోస్టుబాక్సు నెం 212, మద్రాసు

### గుంటూరు అడిషనల్ డిస్ట్రక్టు

మునసబు కోర్టులో

10 S 412/1925  
వాది.—చేగు వెంకటప్పయ్య.  
దేదిరి  
ప్రతివాదులు:—1 బందా వెంకటసుబ్బయ్య,  
2. యుగగుట్ట లక్ష్మీనరాయణ  
ప్రయోజన పరిశోధనలో వాది ప్రతివాదులు  
మీది 1 వ ప్రతివాది 2 వ ప్రతివాదిమీద అమలు జరిపి వేలంలో 4 రీదుచేసియున్న దావా ఆస్తిని విడుదల చేయించ మని దావా దాఖలుచేసి దావానోటీసులు చేయించగా 2 వ ప్రతివాదికి నోటీసు సర్దుకాలేదు సదరు దావా 12-10-25 తేదీ వాయిదా అయియున్నది కనుక వాయిదాలో పగలు 10 గంటలకు 2 వ ప్రతివాది యివగుత్త లక్ష్మీనరాయణుపై కోర్టు లో హాజరయి ఆక్షేపం లున్నయెడల ప్రెజ్డెంటుగారికి మనవి చేసికోవలెను లేనియెడల 2 వ ప్రతివాదిని వాయిదాలో ఎక్సామై చేయబడునని యిందుమూలముగా తెలియజేయడ మైనది  
ఎన్. శీతారామయ్య,  
5-10-25, వాదిష్ట

## మొదటి వీడుకోలు

రీడింగు ప్రభువు దేశ సేవను

సర్ మహమ్మదు హాఫీజు మొచ్చుకొనుట

సిద్ధా, అక్టోబరు 6 - రీడింగు ప్రభువుగారు చెల్లబోవు చున్నార గాన సిద్ధాలోని భారతీయులు సెనేట్ హాటలునం దీరాత్రి ప్రభువుగారి గౌరవార్థము మొట్టమొదటి వీడుకోలు విందుసంగిరి. ఆ వ్యక్తి తన పాఠశాలను సర్ మహమ్మదు హాఫీజు నాలుగువందల సంవత్సరములనుండి రాజప్రతినిధిదేయవచ్చు దేశ సేవనుగూర్చి అత్యధికముగా క్లాఫిం చుచు యిట్లు చెప్పిరి

గొప్పపనులన్నియు సాధారణముగా చివరకాలములందు చేయుచుందురు గాన రాజప్రతినిధి హిందూదేశమును విడిపోవుటకు 6 నెలలు ముందుగా నిప్పుడు వారు చేసిన దేశ సేవనుగూర్చి అధికముగా చెప్పజాలము అయినను ముఖ్యవిషయములను స్మరింపవచ్చును టర్కీసంధిని రివైజుచేయించినందుకును, హెడ జూజి ఆంతరంగిక వ్యవహారములలో తోడ్కొని పోయినందుకును నున్నందుకును అభిగనిస్థానముతో స్నేహబంధములను గట్టిపరచినందుకును కృతజ్ఞతకలిగి మహమ్మదీయులు రాజప్రతినిధియైన తమకు గల బురుజును దీర్చుకొనజాలరు తేజములోని పరిపాలనావిషయమున ఆర్థిక వ్యవహారములు నడుచుచున్న సామంతులను సర్వములు భారతీయై మొవర్చబడుచున్నది రెండు కమిటీలను నియమించినందువలన వ్యాయపరిపాలనము సంస్కరింపబడినది వ్యవసాయాభివృద్ధినిగూర్చి చెప్ప నక్కరలేదు విజ్ఞానాభివృద్ధికి మరిరెండు విశ్వవిద్యాలయములే తార్కాణము (చప్పట్లు) హిందూదేశము అభివృద్ధి కైంది సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునుపొందవలెనని రాజప్రతినిధి మనస్ఫూర్తిగా కోరునని సే నెలుంగుదును (చప్పట్లు) కాని సహకారము జూపబడినట్లయిన ఆర్థిక తర్జునలో రివైజు చేయుటకు బాధ్యులు ప్రభుత్వమును ప్రోత్సహించిన కీర్తి వీరి కే చెందవలసి యున్నది (చప్పట్లు) ఇంతవరకే కాన్సర్వేటివ్ ను అట్టి రివిజను సాధ్యమగునని చెప్పియుండలేదు నిజముగా కొంతమంది దానికి అభ్యంతరములే చెప్పియుండిరి కేంద్ర కాసన సభలో స్వరాజ్యవాదులు పూర్తిగా సహకారమును జూపుచున్నారని మితవాదులు హైదరాబాద్ కిట్టి సహకారమునందు మొదటినుండియు సమృద్ధిగా గలవారు ఇప్పుడేదైనను ఊహింప వలసియున్నది. రాజప్రతినిధి హిందూదేశమునుండి వెడలిపోవు లోగా నట్టియూహ సఫలీకృతమగు నట్లు భగవంతు డనుగ్రహించుగాక

రీడింగు ప్రభువు జవాబు

హిందూదేశము సహకారము గనపరుపవలెను

జవాబుగా రీడింగు ప్రభు విట్లు చెప్పెను - సర్ మహమ్మదుగారు క్లాఫించిన విషయము లన్నింటిని గురించియు నేటిప్పుడు చెప్పలేను కాని నేను చేయగలిగిన వనరులన్నియు ను హామీ గవర్నమెంటువారి సహకారము వల్లను చాలవరకు నా తోడి వారల సహాయము వల్లను జరిగినవిగాక ఆ కీర్తి వారి కే చెందవలసియున్నది ఆర్థికముగా స్థిరత చిక్కుటయన వర్షములను పరిగామరిపించి భగవంతుడే సాయముజేసెను (నవ్వు) భారత దేశముయొక్క సాధనసంపత్తి వర్ధిల్లుచేయుటలో హిందూదేశము కేవలము వ్యవసాయముదమీనే ఆధారపడవలసి యున్నది (నవ్వు) మీరందరను వ్యవసాయాభివృద్ధికి తోడ్పడవలసి యున్నది ముందువిషయమై యిప్పుడూహింపవలసి యున్నది గావున 1919 నుండి ప్రభుత్వమువారును ఒసంగజాలని యూహను బర్మెన్ హెడ్జు ప్రభువు విశాలహృదయముతో తన యువన్యాసములో నొసంగెను

ఇంగ్లాండులో నన్నిపక్షములవారును హిందూదేశము నకు సహాయము జేయవలెననికోరుచు హిందూదేశమునుండి సహకారమును సుహృద్భావమును చూడవలెనని కనిపెట్టుకొని యున్నారు అట్టిసహాయమును బొందుటకు హిందూదేశరాజకీయవేత్త లేల తొందరపడరాదని ఒకప్పుడు నేనాశ్చర్యపడుచుందును మాయభిప్రాయములే మాకని భారతీయులనవచ్చును కాని అభివృద్ధికి సహకారమును సుహృద్భావమును మూలముగాన వాని నొసంగుటకు మేము సంసిద్ధులముగా నున్నాము హిందూదేశ మిందుకు పూనుకొన్నయెడల సంతోషతరంగ మొక్కటి బయటపడి ఇగ్నాడుకు పోయి వారిదృక్పథమును పూర్తిగా మార్చి యుండజిది సమృద్ధిమిచ్చినగాని సమృద్ధిము పుట్టదు గావున బర్మెన్ హెడ్జు ప్రభువుచెప్పినప్రకారము సహకారమును జూపినచో ఇంగ్లాండు

లాభమునుమాత్రమే కోరియున్నది - వ్యవసాయముండుట (చప్పట్లు) రాజప్రతినిధి విచారించుచున్నానని చెప్ప నక్కరలేకపోయియుండును

ప్రస్తుతము వాతావరణము మిక్కిలి అనుకూలముగా మారియున్నది రాజకీయనాయకుల చిక్కులును కష్టములును నేనెలుంగుదును కాని అవకాశములు సరిగా గ్రహింపబడక పోవుట విచారకరము భారతకాసనసభలో సంస్కరణములపై నీయబడిన ఓటువలన సందేహములు తొలగి ప్రాచ్యసాంప్రదాయమునుకూలమైన రాజ్యాంగముగాక భారతీయులు ఇంగ్లాండులోవలె పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వమునే కోరుచున్నారని స్థిరపరుపబడినది తిరిగి సహకారమును జూపింపవలెనని హెచ్చరించుచు రాజప్రతినిధి ముగించెను తరువాత సభవారు హర్షధ్యానములను జేయుచుండిరి (అ. ప్రె.)

## వాతావరణ సూచి

1925 సం॥ అక్టోబరు 7-వ తేది బుధవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	వర్షావర్షానికి అర్థవర్షానికి	వర్షావర్షానికి అర్థవర్షానికి	వర్షావర్షానికి అర్థవర్షానికి	వర్షావర్షానికి అర్థవర్షానికి	వర్షావర్షానికి అర్థవర్షానికి
	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	88.8	75.4	3.16	5.89	44.96
విశాఖపట్నము	84.0	78.0	0.78	2.87	87.09
కాకినాడ	88.4	77.8	1.88	6.85	89.09
మచిలీపట్నము	85.6	77.2	1.42	8.19	41.59
కర్నూలు	88.8	72.6	0.40	0.40	26.01
బళ్లారి	88.5	69.8	0.41	0.60	20.51
కడప	84.4	74.0	0.02	0.55	81.28
నెల్లూరు	82.2	74.9	0.07	8.49	87.98
మద్రాసు	92.0	77.2	...	8.71	50.74
కడపూరు	92.8	76.1	.	8.26	52.94
నీలము	92.5	78.5	...	0.41	89.80
కోయంబూరు	85.7	69.0	0.47	0.77	22.20
తిరుచనాపల్లి	93.6	75.8	..	0.84	88.18
నాగపట్నము	88.7	77.2	...	8.22	54.98
మధుర	91.4	74.5	..	2.18	88.58
పాంబట్	89.5	79.8	..	0.49	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	..	0.18	28.84
తిరువేండియ	88.0	76.2	0.21	0.85	64.51
కచ్చిక్	85.6	74.1	0.45	2.48	114.51
కాలికట్టు	90.9	74.4	0.04	0.87	117.16
మంగళూరు	87.7	74.9	...	1.50	125.68
బెంగళూరు	88.9	66.6	0.04	0.12	85.87
మెర్కాల్	75.1	6.21	0.66	2.54	125.46
కొడైకాల్	62.9	51.0	0.55	1.65	62.18

సర్కారులు - వర్ష పాతము సాధారణముగా నున్నది గోపాలపురంలో 8.16" మచిలీపట్నములో 1.42" కాకినాడలో 1.88" విశాఖపట్నములో 0.78" వర్షించెను మేఘములు విస్తారముగానే యున్నవి ఆర్ద్రత ఎక్కువ. పగటివేడిమి 4 నుండి 7 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కణ్ - వర్షము సాధారణముగా నున్నది బళ్లారిలో 0.41" కర్నూలులో 0.40" వర్షించెను. కడపలో చినుకులు పడిన మేఘములు దట్టముగానే యున్నవి ఆర్ద్రత చాల ఎక్కువ. బళ్లారిలో పగటి రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ పగటివేడిమి ఇతరచోట్ల 9 డిగ్రీలు తక్కువ

కర్నాటకము - నెల్లూరులో చినుకులుపడినవి మేఘములు ఒక మోస్తరుగా నున్నవి నెల్లూరులో పగటి వేడిమి 11 డిగ్రీలు తక్కువ కడపూరులో 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ తూర్పుతీరమున చాలచోట్ల వర్షము కురియుచునే యుండవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామూరు.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

## మహాను మార్కెట్ రిపోర్టు

జులైసరకులు (7-10-25)

ఇరువదిగజముల "పీస్" ధరలు

కాకినాడ మార్కెట్ - 22 x 22 మంగిసమార్కు (ఎ) రు 10-8 (బి) రు 12-0-0 సరాసరిరకము రు 10-10  
కాకినాడ మార్కెట్ - 22 x 22 వేరు రకములు (బి) రు 11-0, సరాసరిరకము రు 9-12  
తెలుపుముల్లు - 1708 రు 15-10, గ్లాస్ 9000 రు 15-8, ఎత్ ఎత్ 78 రు 11-2, ఇ సి 78 రు 11-10, 88.888 రు 16-4, బి సి 78 రు 11-4, 7978 రు 11-2 2908 రు 9-14, 8978 రు 11-2.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పాల్ కట్టు) - టాక్రీ రు 7-2, చలవ రు 8-0, పచ్చరంగు రు 10-4, పడవ రు 9-8, కాళి రు 9-8, సవరను రు 9-4

40 నెంబరు జపాను (పదిపానుల కట్టు) - నత్తరము రు 18-5-0

60 నెంబరు సీమ (5 పాల్ కట్టు) - అడకతెర రు 19-4, నెమలి రు 19-4, "గేట్" రు 18-14, గొడ్డలి రు 11-6-0, గడ్డిబండి రు 11-5-0, ఎద్దు గడియారము రు 11-5, సింహము వేటకాడు రు 11-4-0, పెనసలు రు 11-4-0

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) - భూగోళము రు 17-18, నీలంచేప రు 21-0

లోహములు

ఇనుము - బెల్లియను చట్టకమ్మిలు ఒక బారునకు ధర రు 28,

ఇత్తడిరేకు - ఇంగ్లీషు రు 262, జర్మను (డిట్ మార్క్) రు 274, రాగిరేకు - రు 282,

టిన్ రేకు - (90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేస్ ఒకటికి) రు 18-12-0

కలాయి పెంకురేకు - 24 "గేజ్" 6" 7" 9" రు 14-14 8" రు 15-4 10" రు 15-0,

సిమెంట్ పీపాకు వెల -

నార్వే ఆవుమార్కు - రు 10-8, "బస్-చేర్" రు 10-12-0, జర్మని నెమలి రు 9-10, తాళముచెప్పి రు 9-8

రంగులు హెండ్రెడ్ ట్ పీపాధర

అలిజరేక్ - 20% ఆవుమార్కు రు 72, 20% నాల్గు గుడ్డుములు రు 69,

"బెక్రొమేట్ పాటామ్" హెండ్రెడ్ ట్ పీపాధర 88-4.

చక్కెర

జావా సిద్ధము సరకుముట్లు 1-కి 29-14-0

నాయిదాధరలు - అక్టోబరు రు 28-12, నవంబరు రు 28-8, డిసెంబరు రు 28-8,

అముదపుగింజలు

164 పానుల బస్తా గిడ్డంగి వెల రు 17-8,

వేరు సెనగనూనె

"గానుగ" రు 125, "వెస్" రు 120,

అముదము

రు 112 (గ్రామధర)

పదును చేసిన తోలు రతి 1 టిక్కి

మొదలు వరకు

తెల్లమేకతోలు (వరును చేసినది) ఆప్ రు 1 14 0 రు 2 2 0  
కంట్రిసు  
కెంబిలితోలు పదును చేసినది (అమృతసరు) రు 2-5-0 రు 2-7-0  
" (ప్రైమ్) రు 2 12 0 రు 2 15 6  
ఎద్దుతోలు (8 మొదలు 8 1/2 రకులు) రు 0 15 8 రు 0 15 6  
" (తేలిక) రు 1 1 6 రు 1 2 0  
" బెంగళూరు (8 మొదలు 8 1/2) రు 0 15 7 రు 1 0 0  
" " (తేలిక సరకు) రు 1 2 0 రు 1 2 8  
" (మట్టాడ) రు 0 15 6  
" (విజయనగరం 7 1/2 7 1/2) రు 1 0 4 రు 1 0 6  
" (వీలూరు 7 1/2) రు 1 0 9 రు 1 1 0  
గోదతోలు రు 0 10 0  
గోదూడతోలు రు 1 0 8 రు 1 1 0  
ఆవుదూడతోలు రు 1 8 6 రు 1 10 0



మదరాసునందు రాజకీయపక్షములు

స్వతంత్రసభ్యులకు హెచ్చరిక

సౌందర్యమహాలు బహిరంగసభ

తమిళనాడు స్వరాజ్యపక్షమువారి యాజమాన్యమున నిన్న సౌందర్యమహాలనందు జరిగిన బహిరంగసభయందు ఎస్ సత్యమూర్తి, డా॥ కొలంబైగార్లు, "మదరాసునందు ప్రస్తుత రాజకీయపక్షములు" అను విషయమునుగురించి యుపన్యాసించుచు, ప్రజలందరును జాతీయోద్యమమున జేరి, రాజోవు ఎన్నికలందు స్వరాజ్యపక్షమువారి సభికసంఖ్యాకులగు శాసనసభ్యులకు పంపవలసినదని కోరిరి ఎం కె ఆచార్యగారు సభ కధ్యక్షత వహించిరి. రా.బి సి వి వెంకటరమణయ్యగారు, గౌ వి రామశాస్త్రిగారు గార్లు మొదలగు ప్రముఖులు చాలమంది సభ నలంకరించిరి.

ప్రభుత్వమువారికపక్షము లేవదీయుట

ఎ రంగస్వామి అయ్యగారు, ఎం కె ఆచార్యగారిని అధ్యక్షస్థానమున కుపపాదించుచు మదరాసు రాజకీయములందు ప్రభుత్వమువారు తమ కొకపక్షమును నిర్మించుకొనుచుండి రనియు ప్రజ లీవిషయమున హెచ్చరికతో నుండవలెననియు నుడివిరి ఇది చాల ఉపద్రవకరమగు విషయము ఇది చాల గుంటరియెత్తు. గవర్నరుగారు ఈ పక్షముద్వారా యీరాష్ట్ర మందు రాజకీయములను పరిపాలనావిధానము అరికట్టుటకు యత్నించుచున్నారే ప్రభు శాసన సభాధ్యక్షుల పదవికి ఎన్నికలు జరుగుచున్నవి భారతశాసనసభాధ్యక్షులపదవిసం దర్భమున రీడింగుప్రభు చైట్టిచర్యకు దిగినో, రేపు గోపను ప్రభువుగూడ అట్టితంత్రములకే దిగనున్నాడని నాకు తెలియుచున్నది సంస్కరణలక్రింద నొసగిన అధికారము వట్టిబూట కముగానియెడల ప్రభుత్వమువారినిందలదిని ఖండించెదరుగాక ప్రభుత్వసభ్యులందరు తాముతెలిసిన అభ్యర్థికి వోటు నొసగవల సినదని యుత్తరువుపంపినట్లు వందలివ్యాపించియున్నది ప్రభు త్వమువారికి ప్రజలస్వాతంత్ర్యమును భంగపరుపకుండజేయుటకు చెన్నరాష్ట్రీయపాఠాలు సిద్ధపడవలెను.

ప్రజల నిరుత్సాహము

అధ్యక్షుడు ప్రస్తుత రాజకీయస్థితిగతులను సింహావలో కన మొనర్చుచు, బెంగాలునందు 100 మంది సుప్రసిద్ధ దేశ భిక్షు లకస్వాత్తుగ నొకరాత్రి ప్రభుత్వమువారిచే నెట్టివిచారణయు లేకుండ కారాగారమున నుంచబడి ఇప్పటికి 12 నెలలయ్యెననియు నుడివిరి ప్రభుత్వమువారిట్టిసూరమును ఆకాశ్రీయకృత్యము నొనర్చినను, ఇంతకాలముగడచినను, భారతీయు లీవిషయమున గావించుప్రయత్నము లేమని ప్రశ్నించిరి 1817 సం॥ న హోంయారు ఉద్యమసమయమున బెంబంటు మొదలగు ముగ్గురునాయకులు నిర్బంధవాసమున నుంచబడి నపుడు దేశమంతయు తల్లడిల్లిపోయెను ఆందోళనతో గగ్గోలు పెట్టెను. ప్రభుత్వమువారు విధిలేక మూడునెలలలోనే నిర్బంధితుల పడునట్లుచేసిరి ప్రస్తుతమంతకంటె నెన్నియో భుడుగులెక్కువ సూరకృత్యము నొనర్చినను ఎట్టిఆందోళనను నొనర్చకుండ, తనను గాదనియించి యూరకుండుట చాల ఆశ్చర్యమును గలిగించుచుండెను ఈస్టికి రెండుకారణము లుండియుండవచ్చును (1) అసహాయోద్యమమువలనను ఆ సమయమున సంపాదించిన ఆనుభవమువలనను దేశభక్తులు ఇట్టిఅపారధ్యాగ మొనర్చుటయు హింసల సహించుటయు మనకు సర్వసామాన్యమైపోయెను (2) మనమందరమును ప్రధానవిషయములను వివిధి అల్పవిషయములం దొకరితో నొకరు వివాదపడుచు పోరాడుకొనుచు స్వర్గభ్రమ్యులున్నాము మన దృష్టియంతయు ఆవిషయములను వదిలి ఈ స్వల్పవిషయములపై తిరిగినది మన మివిధముగ నున్నంతకాలమును ఏ రాజకీయసమస్యను సరిగ సాధించజాలము. రామస్వామి మొదలియారగారి వంటవారు ఆంగ్లదేశమున నున్నంతకాలము జాతీయభావముతో పనిజేసితిమని చెప్పుచు ఈదేశమునకు రాగానే, వర్గ ద్వేషము, పాక్షిక ద్వేషములను వ్యాపింపజేయుటయుం దర్భమేమి? రామస్వామి మొదలి యుద్ధగారు, పోరాడుటకు బ్రాహ్మణేతరు లందరు తనచుట్టును జేరవలె ననుచున్నారు ఒక్క మదరాసునందే గాక, భారతదేశమందు ప్రతి ప్రాంతమునుండియు గూడ బ్రాహ్మణేతరులను సిద్ధపరుచునట్లు. ఎవరితో నిపోరాడుము? నిరంకుశాధికారవర్ధముతో గాదు! (నవ్వు) స్వరాజ్యముకొరకు గాదు స్వరాజ్యముకొరకు పోరాడుచున్న స్వరాజ్యపక్షమువారి నెదిర్చి పోరాడుటకు మదరాసు ప్రజ లిందు కంగీకరించెదరా? లేదు జేగు

స్వరాజ్యపక్షము నెదిర్చి పోరాడునెడల జస్టి సుపక్షమువారికి వచ్చునదేమి? కొన్ని యుద్ధోగములు ఉద్ధోగములే వారికి గావలసినది అదియే ఆపక్షముయొక్క పరమావధి ఇరువురు లేదు లేదు అని కేకలువేయుచు లేచి అల్లరి చేయదొడగిరి ఇంతలో సభ్యులు చాలమంది చుట్టును మూగి చాలిని కూర్చొనబెట్టిరి ఆ కలకలములో వారేదియో అనిరి గాని సరిగ వినిపింపలేదు ఆ యువకులు తమభావములను తమజస్టిసుపక్షవాయువులు గుర్తించ నట్లుల జేయవలెనని కోరుచున్నాను ప్రతియువకుని హృదయమును నిరంకుశాధికారవర్ధమునం దుద్ధోగములనే ప్రధానముగ నెంచు స్వభావము వలెనీచముగ గర్హించుచున్నదని నాకు తెలియును ఆ విషయమును గమనించి జస్టిసుపక్షమువారు తమ పద్ధతుల మార్చుకొనిన బాగుండును

మొదట కేకలుకేసిన ఇరువురు యువకులును ఇంకను కేకలవేయుచు అల్లరిజేయుచుండగా, నధ్యక్షుడు, ప్రతివారును ఉద్దేశము వణచుకొనవలె ననియు ఎవరి యభిప్రాయములను వారు వ్యక్తీకరించుటకు సహనమును జూపవలెననియు మందలించిరి

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు

సత్యమూర్తిగారు సభయం దల్లరి జేయుటకు వచ్చినవారిని గురించి నుడువుచు, తమ కభిప్రాయభేదము లున్నయెడల వేదిక వైకివచ్చి బహిరంగముగ వ్యక్తీకరింపవలె ననియు, ప్రశ్నల నడుగవచ్చుననియు, అందుకు వారికి దాము సంపూర్ణావకాశమును నొసగుటకు సిద్ధముగనున్నామనియు తెలిపి-అట్లుగాక సభయం దల్లరిజేయుటలన నుపయోగము లేదనియు అది వట్టి జిచ్చితన మనియు, వారు సహనమును గోల్పోయి అట్లు అల్లరి జేయునెడల నితరులు గూడ మానవమాత్రు లగుటచే నదేవిధముగ సహనమును గోల్పోవచ్చుననియు మందలించి, మాటలాడదలచువారు వేదికమీదికి వచ్చి మాటలాడవలె నని యాహ్వానించిరి

రాజకీయకక్షలు - స్వతంత్రులు

రాజకీయపక్షములగురించి నుడువుచు ప్రస్తుత మీరాష్ట్రమునందు రెండు పక్షములే కలవని నుడివిరి ఈరెండు పక్షములకును గల భేదము స్పష్టము ప్రతి దేశభక్తుడును, ఈ పక్షమునలో ఆ పక్షమునలో జేరవలెను గాని, అటుఇటు శాక, ఎక్కడనుండక ఒంటరిగా నుండిననుట కర్హములేదు. ఏదో ఒకపక్షమునకు జేరియుండుట - అవమానకర మగు విషయము గాదు ప్రస్తుత సందర్భమున గోడమీద పిల్లనాటముగ నుండుటకు అవకాశము లేదు ప్రస్తుత భారతదేశము స్వాతంత్ర్యపరిణామమున నున్నది ప్రజల స్వాతంత్ర్యముకొరకు పోరాడు పక్ష మొకవైపున - దాని కడ్డుదగులు నిరంకుశాధికారవర్ధమును వారి మిత్రులును మరియొక వైపున ఒక వైపున - స్వరాజ్యపక్షము - రెండవ వైపున జస్టిసుపక్షము అంటియగాని అటు ను గా క ఇటు ను గా క స్వతంత్ర సభ్యులమని జెప్పకొనువారి కెట్టి ఆధారమునలేదు వీరిస్థితి ఏదియో తెలిసికొనుట ప్రతివారికిని అగమ్యముగ నున్నది రామలింగా రెడ్డిగారు తమ విధానమును అభిప్రాయములను వెల్లడించుచు ఇటీవల వార్తాపత్రికలందు వ్రాయుచున్నారు దానిలోని అభిప్రాయములతో నేను చాలవర జేకభింపెదను కాని వారినూచనలలో కొన్ని ఏమాత్రమును విధపడుటలేదు రాజోవు ఎన్నికలసందర్భమున అన్ని స్థానములందును స్వరాజ్యపక్షమువారు అభ్యర్థులను నిలుపవలెనని వారి యుద్దేశమే లేక నారికిని ఇతరులకును కొన్ని స్థానములను వదిలవలెనని వారి అభిప్రాయమా? బ్రాహ్మణుల కెప్పటికిని మంత్రివర్గములో స్థాన మియ్యరాదని రెడ్డిగారు ఇంకను ఇదివరకు నుడివిన అభిప్రాయముతోనే యున్నారా? వారింకను పరిపాలనమును రాజకీయములును వర్ణవిభేదముల నూత్రమమీదనే సాగింప నుద్దేశించిరాయని, తెలిసికొనుటకుగా నీ విషయము నడుగుచున్నాను ఏయేవరకులక్రింద మంత్రివర్గము నంగీకరింపవలెనో వివరించుచు రెడ్డిగారు కొన్ని నిబంధనల తెలిపిరి రెడ్డిగారు స్వరాజ్యపక్షములో గలసి మమ్ముగూడ నాయభిప్రాయమునకు మార్పుట కత్నింపవలెనని గోరుచున్నాను మరివిధముగ కాలగ్రహణలోనికి వచ్చి అం దధికసంఖ్యాకులను తమయభిప్రాయముల కంగీకరింప జేసి నాయకత్వము వహించునెడల వారి కార్యక్రమమునకు బద్ధులమై యుండుటకు సిద్ధముగ నున్నాము కాని వారట్లు జాతీయ మహాసభయందు జేరి జాతీయోద్యమమును బలపరుప నియోడల రాజోవు ఎన్నికలందే అట్టి మిత్రులను గూడ ఎదిర్చి పోరాడుట స్వరాజ్యపక్షమునకు తపనివిధియగును.

జస్టిసుపక్ష చర్యలు

ఈరాష్ట్రమున నిక జస్టిసుపక్షము గలదు వీ రింతవరకును అవలంబించిన విధానము భయంకరమగునంత నల్లగానన్నది ఈ పక్షముయొక్క ఆదర్శమేమి? వీరి కార్యక్రమమేమి? వీరింతవరకు సాధించిన కార్యములేమి? సిద్ధాంతమునందు- బ్రాహ్మణేతరులకు తప్ప నితరుల కీ పక్షమున ప్రవేశములేదు చెన్ననగరమునందలి రైళ్ల లక్షల ప్రజలకును నాయందు విశ్వాసముండవచ్చును కాని నేను బ్రాహ్మణుగ పుట్టినంతమాత్రమున వారు నన్నెన్నుకొనరాదని వానుగల్లు రాజాగారు నిర్వచించుచున్నారు తమకు సమ్యక్మైనవారిని ఎన్నుకొనుటకు ప్రజలకు గల హక్కును పానుగల్లు రాజాగారు తొలగించుచున్నారనా బ్రాహ్మణేతర మిత్రులు తమ హక్కి విధముగ తొలగింపబడుమింద చూచుచు నూరకుందురా? ఆచరణయందు బ్రాహ్మణేతరులకు గూడ జస్టిసుపక్షమునకు ప్రవేశములేదు రామలింగా రెడ్డిగారు, రామలింగచెట్టిగారు మొదలగువారందరు మంచి బ్రాహ్మణేతరులే అయినను జస్టిసుపక్షమున వారికి తావులేదు. ఎందుచేత? వారు పానుగల్లు రాజాగారి మీమునకు తూజలు సల్పుచుండలేదు (నవ్వు) అందుచే వారికా పక్షమున తావులేదు ఇక బ్రాహ్మణ బహిష్కార మైనను నిజముగ నన్నదా యనినచో నదియును లేకు రాజాగారి ఎం నరసింహాచార్యులు బ్రాహ్మణుడే అయినను పానుగల్లు రాజాగారి పీఠముపైనతెరికి బిక్కిలయి అందుచే నతనిని, కడపజిల్లా బోర్డున కధ్యక్షుడుగ నియమింపవచ్చును మొన్న ఎన్నికలందు జస్టిసు పక్షమున పనిచేసిన జి ఎ సతేశుగారు బ్రాహ్మణుడు ఇట్టివారింకను చాలగలరు దీనినిజిట్టి జూచినయెడల జస్టిసుపక్షము పానుగల్లు రాజాగారి అనుచరుల గుంపుగాని, వర్ణసిద్ధాంతము, పద్ధతియుగల పక్షముగాదని స్పష్టముగను దీనికి పానుగల్లు అండుకో లిమిటెడు అనుచేరు పర్వ మరియేపేరును సరిపోదు

జస్టిసుపక్షమువారు అయిదేండ్లుగా సభికారముననుండి ఇంతవరకును చేసిన అన్యాయములను చేయకవిడిచిన కార్యములను సత్యమూర్తిగారు వివరించుచు మంత్రులు, శాసనసభకు బాధ్యత వహింపవలెనని, మాంటాగూగారు, జాయింటు కమిటీవారును, పార్లమెంటువారును నుద్దేశించిరి నుడివిరి కాని మంత్రు లీయుద్దేశమెట్లు నిర్వహించికో జూడుడు విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము సందర్భమున మాటలాడుచు పానుగల్లు రాజాగారే తాము గవర్నరునకు బాధ్యులమనియు, మంత్రుల అధికారకాలము గవర్నరు ఇష్టమునై నాధారపడియుండెననియు నుడివిరి తమ యుద్ధోగములకు గవర్నరుగారి యనుగ్రహము నుడివిరి తమ యుద్ధోగములకు గవర్నరుగారి యనుగ్రహముపై నాధారపడియుండు వారు నిరంకుశాధికారవర్ధము నెదిర్చి పోరాడగలరని మీర నమ్మెదరా? మంత్రివర్గపులందున్న ఈ పెద్దమునుష్యులకు మగతనము లేకపోవుటవలన తమ యుద్ధోగకాఖిలకు నియోజనముల అధికారముగూడ తొలగింపబడెను

జస్టిసుపక్ష కార్యక్రమమును గురించి నుడువుచు, వారి కార్యక్రమమేమియో తెలిసికొనుటకు దానింతయో ప్రయత్నించినవియు, కాని అదియెచ్చలను గాన్పింపలేదనియు (నవ్వు) నుడివిరి ఎన్నికలు సమీపించినపుడు మాత్రము జస్టిసుపక్షమందే ఇద్దరోముగ్గురో కూర్చొని స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమమును, భావము మార్చి భావస్వారస్యమునుగూడ బోగొట్టి ఎరువుచెచ్చుకొని వర్గ ద్వేషమును మహాశాసనచేర్చి ఇది మాకార్యక్రమమని ప్రకటించెదరు ఎన్నికలలో వారు తమ పక్షముతరపున అభ్యర్థిని నిలుపరు గెలిచిన అభ్యర్థి తమవాడని తరువాత డప్పు వాయించుకొనెదరు

మంత్రులు ప్రజలధనమును స్వంత ప్రయోజనములకు వేచిచ్చించుకొనుచున్నారనియు ప్రజలధనము నిట్లు వెచ్చించుకొనుట గొప్ప నీరమనియు నుడివిరి జాతీయోద్యమము నెడలను, రాజకీయ నిర్బంధితులయెడలను మంత్రివర్గమువారి వైఖరి గుంటూరు పన్నునికాకరణోద్యమము సందర్భమున మంత్రివర్గమువారు ప్రజల ఆస్తులను 18 దినములలోగా నేలుముకేయించుటకు ప్రత్యేక శాసనమునుగావించుటకుతోడ్పడిన విషయమునుప్రజలు మరువరాదు తింజావూరు నెట్టిల్కొంటు సందర్భమున-క్రొత్తలేటును తగ్గింపవలసినదని కలెక్టరుగూడ శిఫారసుజేసినను- తింజావూరు జిల్లా ప్రజలు తమ ముగ్గురు శాసనసభ్యులను మంత్రివర్గ ప్రతికూలురపే ఎన్నుకొని సందులకుగాను ప్రజల శిక్షించుటకుగాను హెచ్చుపన్నులనే వసూలుజేయవలసినదని జస్టిసుపక్షమువారు ఒలపరచిన విషయమును వివరించి తమ సెన్సుకొనక సోయినయెడల ప్రజలను హింసించు పక్షమును ప్రజల లామోదింతురా యని సత్యమూర్తిగారు ప్రశ్నించిరి ఉత్సాహమును 2-30 చొననుంప వలె నని తెలిపి యు పార కా ల యందు జాతీ

# శాసన సభాధ్యక్ష పదవి ఎన్నికల ఫలితములు

ప్రా. ఎం. రత్న సామిగారి విజయము

5 వోట్లు మాత్రమే తేడా

7వ తేదీ వచ్చిన శాసనసభాధ్యక్ష పదవికి ఎన్నికల గూడెం వచ్చిన ఉదయము 10 1/2 గంటల నుండియు శాసనసభా భవనము చాల ఉత్సాహముతో నిండి యుండెను. దాదాపు 120 మంది సభ్యులు హాజరైరి ప్రతి పక్షమున రుసు వారి వారి అభ్యర్థికి వోటు లివ్వరకు చాల చురుకుగా కాన్వాసు జేయుచుండిరి సభాభవనమున ఎ రామ స్వామి మొదలియారుగారు ఆపరిమితోత్సాహముతోడ చురుకుగా నొక సభ్యునివద్దనుండి మరియొక సభ్యునివద్దకు అతిశయముగ తిరుగుచు ఎక్కడదోచిన దానయై తిరుగుచుండెను ఎన్నికల సమయమునగూడ నీమరుకుదన మాగకపోవుటచే సభ్యుల మూర్తిగారివద్దనుండి ఒక క్రమసర్వ ప్రశ్నయు, అధ్యక్షుని స్థానమునుండి ఒక యాలింగును అవసరమయ్యెను

ఈదినమున ఎన్నిక లింతటి ప్రముఖ నుండవలయు, ది. బ. కేశవపిళ్లెగారు ఏకగ్రీవముగ నెన్నుకొనబడుదురనియు నిన్న ప్రతివారను ఎంచియుండిరి కాని జస్టిసుపక్షమువారి రట్టి ఏకగ్రీవముగ ఎన్నికకు అంగీకరింపక నిరాకరించుటచే నా యాశలన్నియు ఒక్కమాడగ పటాపంచలై ఆశ్చర్యమున గలిగించెను

ది. బ. కేశవపిళ్లెగారు తానుగూడ అధ్యక్షపదవికి పోటీజేయు నుద్దేశమును వెల్లెబ్బి యునైటెడు సేవనలిట్లు పక్షమువారి యభిప్రాయమును గోరగా, వారు నిన్న జరిగిన పక్షసభయందు చర్చించి, జస్టిసు పక్షమువారు తమ పక్షము అభ్యర్థియగు ప్రా. రత్న సామిగారి అభ్యర్థిత్వము నుపసంహరించుకొను నెడల - తాము కమపక్షపు అభ్యర్థియగు రా. బ. టి. ఎ. రామలింగ చెట్టిగూరుగారి అభ్యర్థిత్వము నుపసంహరించుకొని ఏకగ్రీవముగ కేశవపిళ్లెగారి సభ్యత్వ పదవి కెన్నుకొనుటకు తీర్మానించి ఆవిషయమును కేశవపిళ్లెగారికి తెలిపియుండిరి అధ్యక్షపదవి కేకగ్రీవముగ నెన్నుకొనుటకు చివర నిముషము వరకును గూడ ప్రయత్నించుటకును అందుకు ప్రతిపక్షమువారితో రాయబారములు నడపుటకును తమ పక్షనాయకుని కధికార మొసగుచు తీర్మానమును గూడ నొనర్చిరి ఈ యుదారమును నూచనను జస్టిసుపక్షమువారి రంగీకరించెదరని ప్రతివారును దలచిరి ఈవిషయమును గురించి జస్టిసుపక్ష నాయకునితో మాటలాడుటకు గాను ది. బి. కేశవపిళ్లెగారు నిన్నటిదినము మాడునాల్గు పర్యాయములు పానుగల్లు రాజాగారిని జూముటకు ప్రయత్నముల నొనర్చినగాని వారివర్తనము లభింపక తెరిగిపోవలసి వచ్చెను ఈదినమున కేశవపిళ్లెగారు తన అభ్యర్థిత్వము ను పసంహరించుకొనుచు, ఈవిషయమును గురించియే మాటలాడుచు, ఒక పక్షమువారు తన అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుచు రాయబారము నంపిరియు రెండవపక్ష మందుకు ఆమోదమును దెలుపక పోవుటచే, ఏకగ్రీవముగ నెన్నుకొనుస్థితి గమనింపక పోవుటచే తన యభ్యర్థిత్వము నుపసంహరించుకొను చుంటినని నుడివెను ఇంతలో పానుగల్లు రాజాగారు లేచి, తనవద్దకు పిళ్లెగారు రాయబారము తేలేదనియు, ఇట్టి ఆరోపణలకు ఆధారములేదనియు నుడివి తప్పించుకొనజూచెను.

## సభాకార్యక్రమము

సరిగా 11 గంటలకు, మదరాసు శాసనసభ అధ్యక్షుని నెన్నుకొనుటకు గూడెను డిప్యూటీ అధ్యక్షుడగు ది. బి. పి. యగిలేముల బోధింపరాదని మంత్రివర్గమువారు తీరుపు జేసినవిషయమును, స్టాపు సెలక్షను బోర్డుయెడల మంత్రివర్గమువారి ప్రాతినిధ్యమును వివరించి, వంత్రివర్గమువారి నొనర్చుచున్న ఆన్వయమును తీవ్రముగ ఖండించిరి

## కొలందెగారు

తరువాత కొలందెగారు మాటలాడుచు స్వరాజ్యపక్షము బ్రాహ్మణపక్షమునకులలో ఏమాత్రమును నిజములేదనియు బ్రాహ్మణతరులందరును స్వరాజ్యపక్షమున జేరకపోయినయెడల అది వారి లోపమేయగుననియునుడివి, భారతీయుల విముక్తినిసంపాదించుకొని ఒక్కజాతీయమహాసభకుతప్ప మరియెవరైనా లేదనియు, క్రైస్తవులు మొదలుగాగల సంఘముల వారిజాతీయమహాసభయందు జేరవలెననియు మోచ్చురించిరి.

కేశవపిళ్లెగారు అధ్యక్షత వహించిరి ఇంతవరకును అధ్యక్షపదవిని వహించియున్న కీ. శే. ది. బి. ఎల్. డి. సామి కణ్ణపిళ్లెగారు నొనర్చిన సేవను ప్రశంసించుచు వారి మరణమునకు విచారమును, వారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలుపుచు తీర్మానమును సభవారు భక్తి గౌరములతో తేచినిలచి ఏకగ్రీవముగా నామోదించిన తరువాత అధ్యక్షపదవికి ఎన్నికలు జరిగెను జస్టిసు పక్షమువారి తేజస్వన ప్రా. ఎం. రత్న సామిగారు, యునైటెడు సేవనలిట్లు తరఫున రా. బ. టి. ఎ. రామలింగ చెట్టిగారు, ది. బి. పి. కేశవపిళ్లెగారు అధ్యక్షపదవికి నూచించబడిరి కాని ఎన్నికల ప్రారంభమున కేశవపిళ్లెగారు తమ అభ్యర్థిత్వమును వదులుకొనెదవని ప్రకటించిరి అందుచే మొదటి ఇరవై రకు మాత్రమే పోటీ జరిగెను అందు రత్న సామిగారి కి 59, రామలింగ చెట్టిగారికి 54 వోటులును నచ్చుటచే రత్న సామిగారి నెన్నుకొనబడినట్లధ్యక్షుడు ప్రకటించెను రామలింగ చెట్టిగారు, రత్న సామి, కేశవపిళ్లెగారు మాత్రము వోటుజేయలేదు

## కీ. శే. ది. బి. సామి కణ్ణపిళ్లెగారు

ఈదినము సభ సమావేశమయినప్పుడు మొదట లామెంజరుగారు ది. బి. సామి కణ్ణపిళ్లెగారి మరణమునకు విచారమును శాసనసభకును ప్రభుత్వమునకును ప్రజలకును అతడొనర్చిన సేవను ప్రశంసించుచు వారికుటుంబమున కనుతాపమును తెలుపుచు తీర్మానమునుపాదించి కీ. రి. కేశవుని గుణగణములను, అద్భుత విజ్ఞానమును పరిశ్రమను అతడు సెక్రటరీ కే. టు. లో. గు. మా. స్టా. గా ప్రవేశించి శాసన సభాధ్యక్ష పదవికి వచ్చువరకును అతడు గవ్వరచిన నిరంతర పరిశ్రమను వివరించి ప్రశంసించిరి పానుగల్లు రాజా పి. ఆర్. చెడ్డె సాల్దానా, కలిపుల్లాఖాన్, ఎ. రామసు, సర్. కె. వి. చెడ్డె, టి. ఎం. నాయురు, కేశవపిళ్లెగారు సామి కణ్ణపిళ్లెగారి గూఢగణముల ప్రశంసించి వారి మరణమునకు విచారమును వారి కుటుంబమునెడల సానుభూతిని తెలిపిరి అటుపిమ్మట సభ్యులందరు లేచినిలచి తీర్మానము కేకగ్రీవముగ సంగీకరించిరి

## అధ్యక్షుని ఎన్నిక

తరువాత డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటుగారు, క్రొత్త అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుటకు గవర్నరుగారి రీదినమును నిర్ణయించుచు గావించిన ప్రకటనను ఉదివి, ఇంతవరకు జేరిన నామినేషనులను జదివెను మొదటి అభ్యర్థి ప్రా. ఎం. రత్న సామిగారు, పి. పి. రాజ్, ఎ. రామస్వామి మొదలియారు, డా. సి. నటేశ మొదలియారు, మదనగోపాలునాయుడు, విజయరత్నముగారు రత్న సామిగారి పేరును నూచించిరి రెండవ అభ్యర్థి రా. బి. టి. ఎ. రామలింగ చెట్టిగూరుగారు పి. రి. పేరును ఆర్. శ్రీ. ని. వా. స. అ. య్యంగారు, ఎస్. ముత్తయ్య మొదలియారు, సి. గోపాలను, సి. వి. ఎస్. నరసింహరాజు, అత్యుపాధ్యక్షుగారు నూచించిరి మూడవ అభ్యర్థి పి. కేశవపిళ్లెగారు పి. రి. పేరును, సాల్దానా ఎ. రంగనాథ మొదలియారుగారు బలపరిచిరి

## ఒకపార్టీ వారి రెండవపార్టీ వారి మానము

కేశవపిళ్లెగారు తమ అభ్యర్థిత్వమును వదులుకొనుచుంటిమని ప్రకటించుచు, ఒకపార్టీ వారు తన అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుటకు సమ్మతిని తెలిపిరియు, కాని రెండవపార్టీ వారు అందుకు ఆమోదమును తెలుపలేదనియు అందుచే తాను అభ్యర్థిత్వమును వదులుకొనుచుంటిమనియు, అందుచే మొదటి నిర్వహణ సభ్యులకు మాత్రమే పోటీజరుగుననియు తెలిపిరి

పానుగల్లు రాజాగారు మీరునుడివినవాక్యములనుబట్టి సేనుసంజేమాలు నిర్మించవలసియున్నది ఏపక్షమువారుగాని, ఎట్టి ఆహ్వానమును నూచనను నాకు పంపలేదు అందుచే మా పక్షమువారు ఆమోదము తెలుపలేదని ఆరోపించుట కవుసరము గాన్పించుటలేదు

ది. బి. కేశవపిళ్లెగారు - సరాసరి సేను మీకు నూచనగావించితిని గాదు సే చెప్పినది (నవ్వు) కలకలము

సభ్యు లొకరి తరువాత నొకరు వెల్లి పోటుజేచుండగా, ఎ. రామస్వామి మొదలియారుగారు ఇతర సభ్యులవద్దకు వెల్లి ఏడియో గుసగుస లాడుచుండిరి సభ్యులూరిగారు లేచి, వోటింగు జరుగునపుడు సభ్యు లెవరిస్థానములలో వారుండవలెనను నిబంధనలో విధింపబడినదియు, అందుచే సభ్యులు సభలో ఆవుట నిచ్చుట తిరుగుకుండ నియమింపవలెననియు గోరిరి

డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటు - సేను లొంగనలను జదివిన సరిసభవారికి వినిపించివుడు అమెయము. డొంగియంటిని సభ్యు లెవరిస్థానములలో వారుండవలెనను ముచ్చుచున్నాను

ఎ. రామస్వామి మొదలియారుగారు - ఈ నూచన వెనుకనున్న ఆరోపణ సభ్యులకు చాల అసహ్యమును గలుగజేయుచున్నది ఇట్టి ఆరోపణ గావించుటకు మేమేమియు పిల్లలముగాము మీ నిర్ణయ మెట్లున్నను ఈ విషయము సభ్యులకు మాత్రము విషయమును గలుగజేయుచున్నది

సభ్యులూరిగారు - సేనీ ఆరోపణ నుద్దేశపూర్వకముగా నొనర్చితిని గౌరవనీయ సభ్యులొకఁడగుముండి మరి యొకఁడగుము కిట్లు దిరుగుచుండగా వోటు కాన్వాసుజేయుట కిట్లు తిరుగుచుండెనని వోటులుచే నీయ-రోపణ నొనర్చుటలో ఈబాధ్యులను గుర్తించి యెవరియి

డి. అధ్యక్షుడు - ఇరవై పక్షములవారు అనుకొనవలసిన మాటలనుకొనిరి ఇక సేను చెప్పవలసినదిలేదు (నవ్వు)

వోటింగు ముగిసినతరువాత వోటులను లెక్కించి, రత్న సామిగారికి 59 వోట్లు, రామలింగ చెట్టిగారికి 54 వోట్లను వచ్చెననియు ఐకవోటు చెల్ల లేదనియు అందుచే రత్న సామిగారు క్రమముగా సభ్యత్వపదవికి ఎన్నుకొనబడిరియు అధ్యక్షుడు 1 గంట- కరతాశధ్యక్షుల చెలరెగ ప్రకటించెను అంతట సభ ముగిసెను తిరిగి 28 తేదీని సమావేశమగును.

## అస్పృశ్యతానివారణసభ

ఆంధ్రసభలతోపాటు బందరులో జరుపగోరుట

ఆంధ్రసభలతోపాటు అస్పృశ్యతా నివారణసభనుగూడ బందరులో జరుపుటకు ప్రయత్నించుచున్నాను అసభ్యు అధ్యక్షుల వహించుటకు కాన్వోయ గౌరవతీర్మానిగారిని ఆహ్వానింపదలచితిని ఈ విషయమున అధిమానముగలవా రందరును రాగోచెదను. పండితులను పంపగోరెదను సాధనముల నాలోచింపమున సోదరులలో కొందరిని చెరరానివా రనియు, అంటరానివారనియు అతి నీచముగ చూచు నీ దురాచారమును ఆంధ్రులు తొలగించెదరని ఆశపడుచున్నాను" అని శ్రీయుత వేమూరి రామానుజరావుగారు బందరునుండి సేడు తంతివార్త నంపిరి

## దేశ బంధు నిధి

### విన్నపము

మదరాసు విద్యార్థులు యానిధికి ధనసహాయము జేయవలసినదిగా కోరుచు యావిన్నపము ప్రకటించబడినది - చిత్త రంజనదాసుగారు దేశము ఆతనిసేవ నత్యవసరముగా కోరుచుండిన సమయమున ఆకాలమృత్యువు నోటబడినందుల కెంతయు చింతిలుచు, ఆతని స్మారకనిధి వసూలుజేయు కత్తూహలముతో నిట్లు విన్నవించుకొనుచున్నాము ఆయన దేశమాతకై జేసిన ఆపారమగుత్యాగ మటుండ, వంశదేశవిద్యార్థుల కొనర్చిన మేలు మాయొక్క ప్రశంసకు పాత్రమైయున్నది

మనదేశాభిమాను లందరిలో ఆగ్రగణ్యుడై సేదలపాటి పెన్నిధియై నిరంకుశ వర్గమునకు ప్రక్కలో బల్లపై విరాజిల్లెను. భారతదేశ ప్రజలను, విద్యార్థులనుగూడ తమ జన్మభూమి సేవింపనట్లుజేయ క్షేపించనలేక పాటుబడిన ఆతని స్మారక నిధికి మీకుతోచిన సహాయముజేయుట మాభిధిగా దలచుచున్నాము ఆతని ఆత్మకు శాంతిగల్గగాక సంతకములు గోనుగుంట వెంకటసుబ్బారావుకెట్టి, ఎం. గోపాలు, జి. రామచంద్రు, సి. వాసుదేవును, ఆర్. ముత్తుస్వామి, ఎం. హరినారాయణు, ఎస్. భగవన్నారాయణ, ఎస్. ఎస్. రామమూర్తి, వి. ఆర్. సత్యనారాయణ, జె. రాజగోపాలను నిధి చందా వసూలుజేయుటకు టికెట్లు విక్రయించెదరు.

స్వీకారము - డి. ఆంగ్లో-ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, బొంబాయి వారిచే తయారు చేయబడి మా కనుపబడిన కామిరూ. తలనూ, ఓటోదిట్ బహు అత్తరు సీసా, సువాసా కార్డులు నందుకొని సంతరించితిమి తలనూ సీసా రు. 1-0-0 అత్తరు సీసా రు. 2-0-0 సువాసనకార్డు 0-1-0 మాత్రము ఖరీదు నిర్ణయింపబడినవి వీటి ప్రశస్తమును, సువాసనను గవనించినచో నీ ఖరీదులు చాల సరసమని చెప్పవచ్చును. ఒకసారి లెప్పించి చూచిన కీటి సంగతి బోధపడగలదు. విస్తరించి వ్రాయ నక్కరలేదు. శుభకార్యములయందు వీటిని వాడి చూచుట మిన్నయని చెల్చుచున్నారము.



### కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

రావుబహద్దరు వైదా వెంకటచలపతిగారి  
వ్యవహారికతనము

నెంబరు 27:— ఆశ్చర్యమునకు గురైన ప్రతి శుభ్రవా రమునాటికి కాకినాడ వాస్తవ్యులను, వర్తక శిక్షామణియును, ధనాధ్యక్షుడును అగు రావుబహద్దరు వైదా వెంకటచలపతిగారు అరువది సంవత్సరముల జీవితాంతము సురక్షితముగా ముత్యముగా నిలిచిపోయిన దులదూగుచు గడచిరి. వారి వ్యవహారిక మిక్కిలి వైభవముతో హిందూమతాచారరీతిని అన్నిచోత్ర చోదాదులతో విప్రుల యాశీర్వాదములు భూషిల్లగ బంధు మిత్రుల యాశీర్వాదములతో జరుపబడెను. ఆయన నాడు తులదూగగ 8480 తులములు బరువు యుండెననియు అన్నితల ముల రూపాయలను ఈ యుత్సవమునకై వ్యయపరచు నిశ్చ యించె ననియు, అందు రూ 1000 లు తమ పురోహితునికి ధూదానముగ నిచ్చుటకును, రూ 1000 కన్యాదానమునకు విని యోగించుటకును, రూ 1000 మంచినీటి చెలువువద్ద సూర్య రావుపేట రామలింగేశ్వర అగ్రహారములోని శ్రీరాముని దేవాలయములో నిత్యార్చనకై వినియోగించుటకును, రూ 1000 వైదా వెంకటచలపతి పురమందిరమున నున్న గోదావరి జిల్లా సంఘ యాజమాన్యమున గల కొ. వె. రా. కృష్ణారావు బహద్దరు పుస్తకభాండాగారమునకు అనుకూలముగ నుండునటుల నొక పతనమందిరనిర్మాణమునకై వినియోగించుటకు ఆయన నిశ్చయపరచెననియు, తేజించిన రూ 2480 లేక అదనముగాను వ్యవహారిక ఉత్సవమునకు వ్యయపరచుటకు నిశ్చయపరచబడెననియు తెలియవచ్చెను. ఆనాటివిద్యార్థులను పండితముహూపథ జరుపబడెను. గోదావరి మండలము, ఇతరప్రాంతములలోని విద్యార్థులు, వేదవిదులు, తార్కికులు, వ్యాకరణపండితులు మొదలగువారు దయచేసి తమ ప్రావీణ్యమును నియమింపబడిన స్వల్పకాలములో జూపిరి. సుమారు రూ 1000 లాసమయమున పండితసత్కారము జరి గెను. తత్ఫలితం వ్యవహారికయుద్దేశమును, అందులకు సంబం ధించిన శ్రోతార్థములను, సృష్టికల్పలయ, అగ్నిని సూర్యుని ఏల ప్రాధాన్యముగా పూజింపవలయునో దానిని, జీవుడు ఆత్మ యిత్యాదివిషయములు చర్చింపబడిన తర్వాత, బ్రహ్మశ్రీ కాశీ భట్ల శుబ్బయ్యశాస్త్రిగారు వెంకటచలపతిగారి వాశీర్వాదం చుచు సంస్కృత శ్లోకముల నర్పించిరి. పిమ్మట కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘకార్యదర్శియగు శ్రీయుత కోట మర్రి చిన రఘుపతిరావుగారు సమయానుకూలమైన పద్యముల రచించి వాని నచ్చొత్తించి పత్రపటమును రావుబహద్దరుగారి కర్పించిరి. బ్రహ్మశ్రీ కాశీ భట్ల బ్రహ్మయ్యశాస్త్రి గారు తెలుగుపద్యము నొకదానిని వెంకటచలపతిగారి ధర్మ కార్యముల దెలుపుచు చదివిరి.

రావుబహద్దరు వైదా వెంకటచలపతిగారు చాలకాల మాయురారోగ్యవ్యర్థముల వర్ధిల్లి ప్రజాసేవకై దేశభివృద్ధికై పూర్వమునకంటె సధికముగ వారు పాటుపడగలందులకు పర మేశ్వరుని యాశీర్వాదము నొందుగాక యని గోరుచున్నాము.

\* \* \*  
సర్. ర. వెంకటరత్నంనాయుడుగారి  
రీతి జన్మదినోత్సవము

నిన్నటిదినమున బ్రాహ్మమతగురువును మద్రాస్ విశ్వ విద్యాలయ వైస్ చాన్సలరును అగు మ-రా-శ్రీ రఘుపతి వెంకటరత్నం నాయుడుగారి రీతి జన్మదినోత్సవము శ్రీపీఠాపురం మహారాజావారి కోటలో జరుపబడెను. మిత్రులనేకులు దూర దేశములనుండికూడ వచ్చిరి. బ్రాహ్మమత ప్రచారకులు వందదేశస్థు లును ఆంగ్లమును మహారాష్ట్రమును దయచేసిరి. నిన్నటియంద మన ఉపాధ్యక్షులతో సగరసంకీర్తన గావించబడి ఉపాస నచేయబడెను. మధ్యాహ్నము 2½ గంటలకు జరిగిన సభలో ప్రమోదనాథ్ లాల్ నేకగారు ఉపాసనగావించి ప్రార్థనసల్పిరి. బంగాళీసంకీర్తనము మాధుర్యముగ గావించబడెను. సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారును, వి. ఆర్. పిండిగారును ఆశీర్వాదవాక్య ము లాఘోసు ప స్య నిం చి రి.. ప్రత్యుత్తరముగా నాయుడు గారు ప్రార్థన ము యా ప త్త ను పరమేశ్వరునికి చెందియున్నదనియు ఎల్లరును పరమేశ్వరునిచే ప్రేరేపింపబడి పనిచేయు ముగ్ధులనియు ఆయన తమయంద రను ఆశీర్వాదంపలెననియు కోరుచు ఉపసమించిరి.

ఈసభ ముగియగానే ఫలహారమును అతిథులు స్వీకరిం చిరి.

రాత్రి బ్రాహ్మసమాజ చరిత్రను తెలుపుచు మాజీక్ లాంటర్న్ పటములు జూపింపబడెను.

నిన్నను 11-80 గంటలుమొదలు 1-80 గంటలవరకు సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారితో వారి బసయందు పీఠాపురములో ఆం.రా.కాం. కార్యదర్శియగు వండపాక రంగయ్యనాయుడు గారు, ఆం.రా.కాం. నల్లమందు దర్బాపు ఉపసంఘసభ్యుడై న దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు గారు, పాఠశ్రాధి సత్యనా రాయణ, మొసలకంటి తిరుమల్రావుగార్లును ఈజిల్లాలో నల్లమం దువాడుక అధికముగ నుండటకు కారణములను, ఎంతెంత ఉ పయోగింపబడుచున్నదో ఈమొదలగు విషయములు చర్చింపబ డెను. నల్లమందు దర్బాపుచేయుట ఏవిధముగా జరుపవలెనో ఆవిధములను సూచించిరి. సంఘమునందుండు సభ్యులు మిక్కిలి జాగ్రత్తగను చురుకుగను తెలివి తేటలతోను పనిచేయువారుగ నుండవలెననిరి. జిల్లాయందరి ఈవాడుక క్లితిగతులను ఆంకల పూర్వముగా ఆంధ్రానుగారు తెలిసికొనిరి. ఆయనమరిచెండు రోజులవరకును పీఠాపురమున నుండురు.

శ్రీయుత బులుసు సాయంకాలము గారినిన్న సాయంకా లమునకు పాట్నానుండి కాకినాడచేరిరి. వారు నేటిమధ్యాహ్న మున ఆంధ్రానుగారితో సంభాషించెదరు.

శ్రీరాజా రామమోహన్ రాయగారి వర్ధంత్యుత్సవము నేటి యందయమున పీఠాపురం మహారాజావారి కోటలో సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారి అగ్రాపనాధిపత్యమున జరిగెను. రామ మోహనుని జీవితాదర్శములను తెల్పుచు వి. ఆర్. పిండిగారు, ప్రమోదనాథ్ లాల్ నేకగారు, పెద్దాడ రామస్వామిగారు, సర్ రఘుపతి వెంకటరత్నం నాయుడుగారును నుపసమించిరి.

### విశాఖపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

అక్టోబరు 2 లేదని లాక్ష్మీకృష్ణాజ్యాలగు మహాత్ములవారి జన్మదిన వర్ధంతి అతిజయప్రదముగ పట్టా కాంగ్రెసుసంఘము వారి యాజమాన్యమున జరుపబడెను.

వ్యాసరచన - బహుమానము

ఈ సందర్భమున మా జిల్లా స్వరాజ్యసంఘ కార్యదర్శి గారును కొంతకాలము, మహాత్ములవారిచే స్థాపింపబడిన గుజ రాతు విద్యాపీఠమున అధ్యాపకులుగానున్న శ్రీయుత తెన్నేటి విశ్వనాథము పంతులు యస్. ఏ. బి. యల్. గారు"భరతవర్షము నకు గాంధీమహాత్ముడిచ్చిన సందేశము" అను విషయమును గూర్చి బాగుగా వ్యాసమును తెలుగున రచించిన విశాఖపట్టణ జిల్లాలోని కాలేజీలలోను, స్కూల్స్ లోను చదువుచున్న విద్యార్థి కి ఒక సువర్ణపతకమును బహుమాన మొసంగుటకు ప్రకటన గావించిరి. వ్యాసమును పరిక్షించుటకు (1) పండిత మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రిగారు (జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ అధ్యక్షులు) (2) శ్రీయుత శ్రధుల లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారు (హై కోర్టువకీలు)(3)శ్రీయుత తెన్నేటి విశ్వనాథము పంతులుగారు (హైకోర్టువకీలు) పరిక్షకులుగా నుండిరి. నియమితకాలమునకు ముండలములోని వివిధ పాఠశాలలనుండి విద్యార్థులు తమ వ్యా సములనుపంపిరి. పరిక్షింపబడిన తరువాత వ్యాసములలో విజయ నగరము మహారాజావారి కళాశాలలో బి.ఏ. తగరతిలో చదు వుచున్న శ్రీయుత కందాళ సర్వేశ్వరశాస్త్రిగారితో రచింప బడిన వ్యాసము ఉత్తముగ పరగణింపబడుటచే శ్రీయుత శాస్త్రిగారు పతక బహుమానమున కర్హులుగ సభలో హాజరై బసె.

నూలువడుకు పోటీ

కీర్తి శేఖరులు శ్రీయుత మల్లిమడుగుల బంగారయ్య పంతులుగారు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమునకు కోశాధ్యక్షులుగా నుండి చాల విషయముల జిల్లాలోని అసహాయవ్యవస్థాపికి యోడ్చిరి. వీరు గతసంవత్సరము జూలై నెలలో కాలధర్మము నొందిరి. ఆ సందర్భమున మా పురజనులు సానుభూతి సభను జరిపి శ్రీయుత బంగారయ్య పంతులుగారికి శ్రీయతమముయిన ఖద్దరు వువ్వమవ్యాప్తికి వీలగునట్లు వారి స్మారకచిహ్నముగ ప్రతిసంవత్సరమును అక్టోబరు మాసమున "మల్లిమడుగుల బంగారయ్య పంతులుగారి స్మారక వడుకు నూలు పోటీ" ప రీక్ష ను ఏర్పరచు దానిలో అన్నివిషయములందును మిన్నగ వారిలేదన ఉత్తములగు ముగ్గురు ఒక సువర్ణపతక మును, రెండు వెండిగన్నెలను ఇచ్చుటకు తీర్మానింపబడెను. తత్సంబంధముయిన వడుకు పోటీపరీక్షకు సుమారు ఏబదిమంది హాజరయిరి. విజయనగరము, మొయిచ, ఇతరప్రాంతములనుండి కూడ వచ్చిరి. మా పురపాలకసంఘమునకు జెందిన పాత కాలల విద్యార్థులు, జాతీయోపసంఘమువారిచే జరుపబడు చున్న జాతీయపాఠశాల విద్యార్థులకూడ పోటీలో పాల్గొ

నిరి. పురపాలకసంఘమువారు ఇతరస్థలముల తీరునను వీర యాజమాన్యములోనున్న పాఠశాలలోనూడ బాలరచే వడు కుట నేర్పటకు తీర్మానించి తద్విషయమును కృషినిసల్పుటకు రు 25 ల వేతనముపై ఇదివరకు జాతీయపాఠశాలలో నుపా ధ్యాయులుగానున్న శ్రీయుత వానపల్లి రాజన్నగా (సాలికుల ములు) రిని స్పెన్సింగునూపరువైజయగ నేర్పాటుచేసిరి. ఈ యనర్తుపనులనుగూర్చి శ్రద్ధతీసుకొని నడిపించుటకు వేరే ప్రత్యేక ఉపసంఘమును ఏర్పాటుచేయునో ఆ సంఘమునకు (శ్రీయుత పండిత మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రిగారిని(జిల్లాసంఘ అధ్యక్షులు).కో ఆర్డెడు సభ్యునిగ నేర్పాటుచేసిరి. వడుకును గూర్చి ఇట్టియేర్పాటులను గావించిన మా పురపాలకసంఘ అధ్యక్షు లగు శ్రీయుత మంగిపూడి కామయ్యపంతులుగారును, ఈ విషయమునుగూర్చి కాన్సిలు వారు ఆమోదించునట్లుగ కృషిచేసిన స్వల్పసంఖ్యాకులుగానున్న జాతీయపక్ష సభ్యు లున్నా ప్రశంసార్హులు. నిన్న సభలో వడికిననూలును పరీక్ష చేసినతిరువాత ఈ క్రిందివారికి బహుమానమియబడెను.

- (1) శ్రీయుత భాగపుతుల వెంకటరావుగారు- సువర్ణపతకము
  - (2) శ్రీమతి కలకపూడి భానమమ్మగారు-వెండిగన్నె.
  - (3) శ్రీమతి నిష్టల లక్ష్మీనరసమ్మగారు-వెండిగన్నె
- వీరిలో శ్రీయుత వెంకటరావుగారు పరీక్షనియమిత కాలమున గంటలోను 475 గజములు పాడుగును 115 నెంబరును గల దారమును తీసిరనియును, పాడుగునుబట్టి ఈ యంకము అఖిలభారతదేశమునందు ఇప్పటివర కిదియే ప్రథమమనియు సభలో ప్రశంసింపబడిరి. వివిధపాఠశాలల విద్యార్థులకు ప్రోత్సా హక బహుమానములగ జిల్లాసంఘమువారిచే ఖద్దరుకాలువలు ఇవ్వబడెను.

సభ

2 వ లేదని సాయంకాలమున 5-80 లకు పురమందిరమున శ్రీయుత తిరిగొప్పల వేంకట శ్రీనివాసరావుగారి అధ్యక్షుత క్రింద సభజరుపబడెను. పండిత మారేపల్లి రామచంద్ర శాస్త్రి, వద్దిరాల హయగ్రీవరావుగారితో ప్రార్థనలతో సభ ప్రారంభింపబడెను.

శ్రీరాజా విక్రమదేవ వర్మగారు గాంధీమహాత్ముని ఆదర్శములనుగూర్చి ఉపన్యసింపుచు, వారినిగూర్చి ప్రజలు, గొప్ప మహానీయుడని అవతారపురుషుడనిని పొగడుటయే గాని, వారు ఏర్పరచిన కార్యాచరణము చేయకుండుట విచార కరమనిరి. పొందూరు, డక్కా, మున్నగు ప్రదేశములందు, ఉత్పత్తికాబడుచున్న ఖద్దరును గూర్చియు, ఖద్దరు ధారణ ఆవశ్యకతనుగూర్చియు ఉపన్యసిందిరి. శ్రీయుత పులిగడ్డ సత్య నారాయణ పంతులుగారు పురపాలకసంఘమువారు వడుకును పాఠశాలలో నేర్పాటుచేయుచు ఉద్యమమునకు తోడ్పడు చున్న సంఘమువారికిని వివిధ కాన్సిలరులకును కృతజ్ఞతను విన్న వించిరి. శ్రీయుత వేపా విజయరామమూర్తిగారు ఖద్దరు ఉత్పత్తితోపాటు స్థానికముగ కృషిసల్పు వీలగు ఇతర చేతి పనుల సభివృద్ధిచేయుటకు కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఏర్పాటు చేయవలె ననియును, ఈవిషయమున వారు ఉపాధ్యక్షులుగా నున్న హిందూపతనమందిర కార్యసంఘమువారు చేయబోవు ప్రయత్నములలో సహాయము చేయవలెననియును కోరిరి.

రావుసాహెబు జయంతి రామమూర్తిపంతులుగారు (ఫించను డిప్యూటీ కలెక్టరు) మహాత్ముని ఆదర్శములగు వివిధ జాతులలో సఖ్యతను పెంపొందింపజేయుట, అస్పృశ్యతానినా రణ, ఖద్దరు ధారణ, పరమేశ్వరునిచే సృష్టింపబడిన మానవకో టిలో నొకరిపై నొకరు భూతవయతో మెలగుట, త్రాగుడు దురభ్యాసమును మాన్పుట మున్నగు విషయములనుగూర్చి ప్రజ లలో బోధనచేయవలెననియును, మానవసేవయే, దైవసేవయని యును చెప్పిరి. శ్రీయుత తెన్నేటి విశ్వనాథము పంతులుగారు శ్రీరాజా విక్రమదేవ వర్మగారు పెద్దలగుటచే వారు, పురప్రము ఖాలు మహాత్ముని ఆదర్శములపట్ల పూర్తియగు విశ్వాసమును జూపక, కార్యాచరణకు గడంగకుండుటనుగూర్చి చెప్పిన విష యము తాము చీవాట్లుగా భావించెదమనియును, ఆ విషయ ములు సభకు హాజరైనవారే కాక సభకు హాజరకాని, పుర ప్రముఖులకూడ గుణపాతములుగా భావించవలెననియును హెచ్చరించిరి.

శ్రీయుత వసంతరావు బుచ్చి సుందరరావుపంతులుగారు పురపాలక సంఘమువారు ప్రస్తుతమువలె పాఠశాలలో బాలు రుకే గాక బాలికలకునూడ ముందు వడుకు నేర్పు యేర్పాటులు చేయదలచుచున్నారని సెలవిచ్చిరి.

శ్రీయుత విన్నకోట జగన్నాధగుప్తగారు మున్నందు, నాంతునూలు పోటీ పురప్రముఖుల సానుభూతి యున్నయెడల నుండలను దండికిని వర్తింపజేయ నుద్ద్యమించినట్లు చెప్పిరి. సభాధ్యక్షులకు వందనములతో సభ ముగిసెను.

### భగవద్గీర్ధన

మహాత్మా మోహనదాస్ కరంచంద్రగౌంధి

24-9-25 ఓ.పీ. నవవీక్ష పత్రికయం దిట్లు వ్రాయుచున్నారు. "భగవంతుని నెట్లు ప్రార్థించవలయును ఎవరిని ప్రార్థింపవలయును, ఇతి నాకు భోధపడుటలేదు. తాము మాటి మాటికి భగవంతుని ప్రార్థింపవలయునని వ్రాసెదరు గాని ప్రార్థనాక్రమ పెట్టినియో తెలుపవలయునని యొకరు నా వ్రాసిరి.

ఈశ్వరునిభజించుట యన, నతని గుణగానముచేయుట. ప్రార్థనయన తన యయోగ్యతను, అశక్తతను గ్రహించుటయే. ఈశ్వరుడు అనంతవాసుడు గలవాడు. అధవా నామరహితుడని చెప్పునప్పుడు మానకు ఏనామము రుచించునో యానామముతోనే ఈశ్వరుని భజింపవచ్చును ఆరాధింపవచ్చును కొందరతనిని "రామ" నామమువలనను, కొందరు "కృష్ణ" నామమువలనను, కొందరు "రమీష్" నామమువలనను, కొందరు "గాడ్" నామమువలనను తెలిసికొనుచున్నారు. వీరందరు ఒకే చైతన్యమునే యారాధించుచున్నారు అందరికి ఒకేపదార్థ మెట్లు రుచింపదో, అలాగే ఒకేనామము అందరికి రుచింపదు. ఎవనికి ఏనామముం దిచ్చుముందునో యానామముతోనే ఈశ్వరుని గుర్తించగలడు. అతడు సర్వాంతర్యామి, సర్వశక్తిమంతుడౌటంజేసి వ్యావయభావ మెరింగి యోగ్యతాగుసారము ఫల మిచ్చుచుండును.

అనగా, ప్రార్థన భజన అనునవి జిహ్వసంబంధమైనవిగాక, హృదయసంబంధమైనవి గనుక మూగవాడు, మూఢుడు, సరిగా మాటలాడనేరనివాడు యిత్యాదులందరు ఈశ్వరుని ప్రార్థించగలరు శాలుకపైన నమృతముండి హృదయాంతరంతో మన విషముండిన ప్రయోజనమేమి? "కాగితపు గలాలిపువ్వు మునుండి సుగంధ మెట్లుగలుగును?" గాన నెవడు సన్మార్గప్రవర్తనడై ఈశ్వరుని ధ్యానింపదలచునో వాడు తన హృదయమును ఆతనిస్థానముం దుంచవలయును. హనుమంతుని వాక్యానమందున్నరాముడు ఆతని హృత్ప్రేమపై నధిష్ఠించియున్నాడు, గనుకనే అతం డెవరిమీర బలాభ్యుదయియున్నాడు. విశ్వాసమువల్ల ఓడలు నడుచుచున్నవి సర్వతము లెత్తుచున్నారు సముద్రము ను దాటుచున్నారు ఎవ్వనిహృత్ప్రేమలమందీశ్వరు డధిష్ఠించి యుండునో అతని కే ది య సా ధ న్న మి? ఎవనియందు భగవంతుడు నివసించునో, యాతండు కష్టమోగి యైనను క్షుణ్ణమోగియైనను ఆతని సర్వకోగములు నిచారణ మగును.

నిర్గులమైన హృదయ మెల్లప్పుడునున్నదో, అదిమాత్రమీ పృథక్కు డడిగియుండలేదు. కాని దానికి గూడ నాజవాబుతో ప్రత్యుత్తరము నచ్చుచున్నది నోటితో మాట్లాడుట మానకవలెనను సేర్వగలదు కాని నిర్గులహృదయనిగా నెవడు చేయగలడు? అది భక్తవరులకే సాగ్యమగును. భక్తులన నెవరు?

భగవద్గీర్ధయందు ముఖ్యముగా మూడు స్థలములుండును సాధారణముగా అన్ని చోట్లను నిర్వచించియున్నారు. ఆ నిర్వచనము తెలిసికొనిన పిమ్మట అటువంటి భక్తవరులు లభించుటలేదు ఈ కాలములో అటువంటి భక్తులు లభించుట దుర్లభము కనుకనే నేను సేవాధర్మమును ప్రతిపాదించుచున్నాను ఎవడు పరహితాచరణభాగ్యసంపన్ను డగునో వాని హృదయమందు సర్వేశ్వరుడు నంతట తానే వచ్చి నివసించుచున్నాడు ఆత్మానుభవము గలిగిన శ్రీ నరసింహ పెహతాగా రిట్లు చెప్పుచున్నారు!

"వైష్ణవజనతో ఉన్మోహితయో జోషిషిరంజనాః" అనగా పరులదుఃఖమును తెలిసికొని వాడే శ్రేష్ఠుడు" పండితుడన నెవడు? అంగీకారము దరిద్రుడనకు కలము పురకు ఎవడు? నన, సహాయము చేయనో యోగి పండితుడ బరగు ఎవడందొకని అన్యస్యదని రెలవగోరడు తన కరుణతో నెట్లు సహాయము చేయగలడు? ఎవకు నది ద్రులకొరకు రాటము నడుపుట సులభమైవలెనంటివని యొకడు చెయక నోమరియో సామలు చెప్పనో వాడు సేవాధర్మ మేమి తెలిసికొనగలడు? ఎవడైతే అంగవైకలుగడును, నిత్యపరిశ్రమను సర్వతో వానికి సహాయుని యివ్వవచ్చును. గాని సేవకొరకు బాగుగా నుండి దేహప్రసవమునడై యుండినో వానికి భోజనముపెట్టి యాచకవృత్తికి దింపుట అతనిని అనుపజనిగా జేసినవారమగుదుము. ఎవడు దరిద్రునియెదుటకాన్యరాటము పెడునో మరియొకరి రాటము పెడుటకుట ప్రేమించునో వాడీశ్వరుని భజింపుచున్నాడని చెప్పవచ్చును. "అడు'భక్తి పూర్వకముగా భుజ్యు, ఫలం

### శ్రీయల్లమండకోటేశ్వరాలయము

భక్తవరులకు విజ్ఞప్తి

అత్యవశ్యకాలారా, ఆంధ్రదేశమునను ప్రసిద్ధిగాంచిన కొండవీటి సీమయందు యెల్లమండ యను గ్రామమున నున్న కోటయ్యకొండకు మహాశివరాత్రితృతీయమునకు చేనకునేలు జనమువచ్చి ప్రభుత్వోను వీరంగములతోను రుద్రాభిషేకములతోను మహేశ్వరు ారాధించుట నందరునెరిగియున్నారు కొండకొండను అందరును స్వతంత్రముగ దమ్మిడిబిచ్చు లెకుండ నెవరికి వారు లింగార్చనయు అభిషేకమును జేసికొనుటకు వీలగునట లనే నొక ప్రతిష్ఠ జేసియుంటిని. ఆలయము గట్టుటలో వన్నది అందులకు మహాత్ములు ధర్మముజేసి తోడ్పడవలయును.

మరియొక విషయమేమనగా ఈఆలయమున సంవత్సరము 365రోజులును నై వేద్యదీపారాధనలు జరుగుచుండుటకు కాళ్ళతమగు సేర్పాటుజేయవలెనని సంకల్పమైయున్నది. అందులకుగాను ఒకనిధి సేర్పరచి దానిని బ్రష్టిలపరముజేసి దానిపైవచ్చు నడ్డీతో నీపనిజరిగించవలెననియున్నది. ఇందులకు 365 పేరులుగ నియమించి పేరుకు 31 రూ॥ల చొ॥ నిర్ణయింపబడినది. ఈవచ్చుమొత్తము బ్రష్టిలకొండ నుంచవడును దానిపై రాబడితో నిత్యనై వేద్యదీపారాధనలు జరుపుచుండవలెననిసంకల్పము. ఇందులకు భక్తవరులందరును తోడ్పడి నాసంకల్పమును నెరవేర్చ ప్రార్థించుచున్నాను

ఇట్లు,  
భక్తవిధేయుడు,  
(సం) గుడిపల్లి అయ్యంభొట్లు.

### నేతు బంధనము

శ్రీయుతులు ఎం. ఎస్. శర్మ అందునన్ను వారి కళాకళిత కవిత

ఉత్తమ విజ్ఞానమును నీతిని ఆస్తికృతను దేశభక్తిని ప్రబోధించునట్టి చిత్తరువులను వ్రాయుటయందు శర్మగారికి గల కాశలము సుప్రసిద్ధము. ఈసారి వారు మాకు శ్రీరామ చంద్రమూర్తి సేతువును బంధించిన గాధను సంబంధించిన పవిత్రమును చిత్తరువును పంపిరి. దీనిపైని అమర్చబడిన కవచముపై ముద్రింపబడిన వర్ణనము ముఖ్యముగా చదువదగినది. శర్మగారు చిత్రకళను కవిత్వమును సమన్వయింపజేసినరీతి దానిం జదివిన విదితము కాగలదు. దీనిపై 14 + 20. వెల ఒకరూపాయి. ఒక ప్రవాహమును దాలుటలో వానరములకు గల సహజ కాశలమును శర్మగారు చక్కగా వర్ణించిరి. శ్రీమదాంజనేయులు సముద్రతీరమున పవిత్రమును అశ్వత్థ వృక్షమునుండి కుప్పించి లంకలోని అశోకవృక్షమున వ్రాలినటుల చిత్రింపబడినది. ప్రభాతకాలము ఉత్తమకాలముగాన తత్కాలముననే సముద్రతీరము జరిగినటుల చిత్రింపబడినది. సూర్యోదయమున లిమము విరియినటుల శ్రీరామచంద్ర సేనాసందర్శనమున తమస్వినులకు రాక్షసాంగనలు పరువిడిరి. సూర్యకరస్పర్శమున కవలములు వికసించి కమలాలయకు లక్ష్మీ వికసస్థుభయగునటుల శ్రీరామచంద్ర ద్రాగమనవార్త విని శ్రీ సీతామహాలక్ష్మీయు ఆనందభరిత యగుచున్నదని చిత్రకారుని భావము.

తోయతులకు, నా కర్పించనో వాడే నా సేవ గ కు" నిత్యదరిద్రులగృహములయంద భగవంతుడు ఎక్కువగా నిసించుచున్నాడు ఇది సుమారు నిరంతరము మామమనేయున్నాను దీనివారలకొకడు పెడుతుంటే, మహాప్రార్థన, మహాయజ్ఞము, మహానైవేద్యం యిచ్చుది

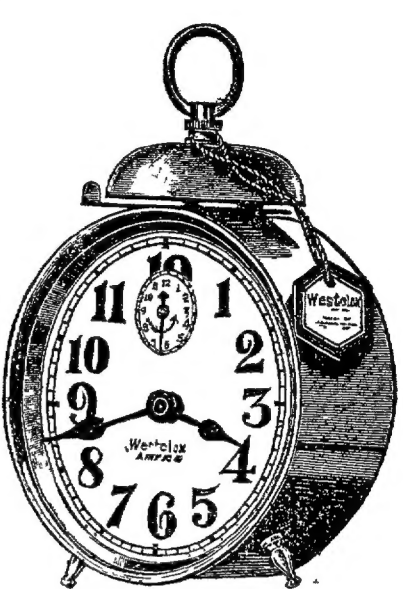
ఈశ్వరుని సేనామముతో నైనను ప్రార్థింపవచ్చు పువ్వుకునకు శాశ్వతమైనదానిని నిజమైనవిధానము ఈశ్వరుని హృదయపూర్వకముగా ప్రార్థించుట హృదయాంతరంతో ప్రార్థించుట, తెలిసికొనుటకు మార్గము సేవాధర్మమే. ఈ యుగములో ఏహిందువుడు హృదయపూర్వకముగా అంత్యోపనిషద జేయునో, అదియే స్వచ్ఛమైన సేవాధర్మము భగవత్ ప్రార్థన యనబడును హిందువులును, హిందూదేశములోని ఇతర మతావలంబకులును, ఎవరు భీమహతార్థము గలవని వడికెడిరో, వారుకూడ సేవాధర్మమును పాటించుచున్నారని వారు ఈశ్వరుని హృదయములో ప్రార్థించుచున్నారు

ఈన్న వ రాజగోపాలకృష్ణయ్య,  
అనువాదకుడు.

### నోటీసు.

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ తాలూకా మేడూరు గ్రామంలో పుయ్యూరు యెట్టేలు తాలూకు కోట ప్రదేశమందలి పాటిమట్టి వచ్చే డిశంబరు, జనవరి నెలలలో జనసామాన్యమునకు వీలుగానుండు కొద్ది ప్రతుల ప్రకాశం విక్రయించబడును. గనుక వలయువారు అవసరమయిన సమాచారమును యీ క్రింది చిరునామాకు వ్రాసి తెలుసుకొనవలెను.  
పుయ్యూరు యెట్టేలు హజారు ఆఫీసు,  
నూజిడు, కృష్ణాజిల్లా.

### గుడ్ మార్నింగ్ అలారం టైమ్ పీసు



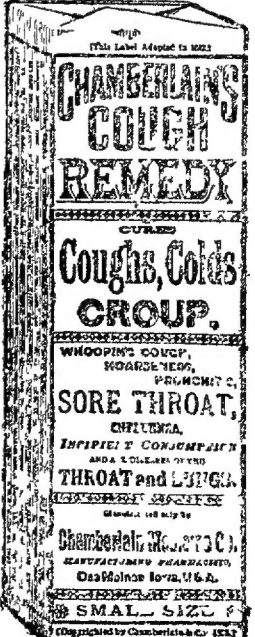
యెస్సె  
టైడ్ స్టేట్సు  
ఆఫ్ అమెరి  
కాలోనున్న  
వెస్టు కౌన్టీ  
బిగ్ బెక్ క  
ర్యాగరము  
నందు యిది  
తయారు చే  
యబడినది.  
చూచుటకు  
చాల అంద  
ముగానుండు  
ను. మిక్కిలి  
గట్టిగా త  
యారు చేయ  
బడినది.

తెల్లని డయలు, అరేబియా సంఖ్యలు, 6 1/2" అం. ఎత్తుగలది. అలారము అవసరము లేకపోయిన త్రిప్పివేయవచ్చును; ఒక సంవత్సరం వూచీ పత్రముతో సహా సరఫరాచేయబడును. \*  
ధర 1 కి రు 6-12-0 లు మాత్రమే  
కాదరు అండ్ యూనస్ బ్రదర్సు,  
(1888 సం॥ల నుండి గడియముల వ్యాపారము చేయువారు.  
గవర్నమెంటు, రైల్వే సప్లయర్లు, రిటైన్ బజారు, మదరాసు.  
Khader & Yousef Bros.  
Govt & Rly Suppliers, MADRAS

సీసా 1-కి రు 2-0-0. **కు సు తు** వి.పి. చార్జి వేరు.  
ఈమందు గనేరియా అను నెగరోగమును 24 గంటలలో నివారింపి మాత్రద్వారమునుండి వెలువడు ప్రావమును మూత్రము విడుదలపప్పుడు గలుగు చురుకుపాటు, మొదలగు బాధలను వెంటనే నిలిపివేయును శ్రీలకు గలుగు యేవిధమయిన కుసుమవ్యాధులయినను ఆశ్చర్యముగా కుదుర్చును 1766  
ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు 246  
18, బైరాగిమంపిడి, మదరాసు.

### చేంబర్లెన్ గారి శూలనాప్సి

అతిసారనివారిణి 133 (2)  
ఇది చాల అవసరమైనది



ఆహారము జీర్ణము కాక పొవుటనలను, అపరిశుద్ధమైన సీసము త్రాగుటచేతను, లేక అకార్యమైన గాలిలేక పీత స్వచ్ఛగులు మారుట చేతను అతిసారము కలుగుచున్నది చేంబర్లెన్ గారి శూలనాప్సి అతిసారనివారిణి ప్రతి బాటియందును ప్రతి ప్రయాణికిని పంచియుండును, పులుల బయటిప్రక్కకి పోవు వారి పెట్టుయందును అవశ్యముగా వుండవలెను. ఇండియందు ను లేక ప్రయాణలోనున్న సు ఈ అమోఘమైన ఔషధము చాలముఖ్యము అన్నిచోట్లలోను విక్రయమునకు దొరకును.



## భూప్రళయము రానున్నది

సం ఆర్థిక సంస్థలు హెచ్చరిక

ఆధ్యాత్మిక జ్యోతిషము

సర్ ఆర్థిక కానడాలు మార్పింగ్ పోస్టు ప్రశ్న. విలెఖరితో క్రాబ్ లో సభాపించు ప్రపంచమును కేలు కొల్పటై మహాప్రళయము రానున్నది అని యుద్ధోషించెను. ఆయన దన కీ విషయములు మృతలోకమునుండి తన భార్య నెవరో అవేకించి చెప్పుచున్నారనియు ఆమె కీ విషయములు తన కన్న యొక్కవ చెలియుననియు తెప్పెను.

ఇంకను ఆయన యిట్లు జెప్ప దొడగెను.

“కొంతకాలమునుండియు పరలోకమునుండి వాల్లు వాసంతిల యవి వ్రాతపూర్వకముగ వచ్చుచుండెను మొదటి సంవత్సరము నాకుటుంబ విషయములు సాభార్య తల్లి కొడుకు మున్నగువాత ఆ లోకమున తమ యశుభవములను చెల్పుచుండిరి మూడుసంవత్సరములక్రింద యాశోరజీయంతయు మారెను. బందుగలుకాకుండ మురవ్వరో ఉత్తమపురుషుడు నూటాడుచున్నటుల జెప్పదొడగెను నేనీ ఆధ్యాత్మికతత్వమున ప్రవేశించినది మొదలు ఆయన నన్ను నడుపుచున్నటుల జల్మెను మాకువచ్చినవార్తలన్నియును సుప్రస్తుతముగ నుండెను. ప్రపంచము భౌతికకాంక్షలో మునిగి పోవుచున్నటుల నందు చెలుపబడెను

అనేకకష్టములు

మహాసంగ్రామమును బోల్చివిజమును మరి ఎతర కష్టములును భౌతిక కాంక్షలని ఫలితముగ నేగల్గెను ఇందుమార్పు గల్గిన దప్ప ప్రపంచము మహా ప్రళయమును బొంది తీరవలయును మార్పు గల్గుట కని యే మనక నేకకష్టములు సంప్రాప్తము జేయబడెను. రెండువిషయములు జూడుదు. మహాసంగ్రామము వచ్చి లక్షలకొలది ప్రాణముల బలిగొనెను. 1919 లో ఇస్లామియం జావాపించియే కొలదిమందిని గొంపోయెను దేవతల ప్రీతికై మన మెంతయో జేయవలసియున్నది”

ఇప్పుడువచ్చు సంజేతము లన్నియును ప్రపంచ మహాప్రళయమును సూచించుచున్నటుల సర్ ఆర్థిక చెలుపదొడగెను ఇప్పుడు మత దేవాలయములందు పైపైన ఆచారముల ననుసరింపుటతో సరిపోవుచున్నది కాబట్టి వారిబాధ్యత వారికి చెలియునటుల ప్రబోధము జేయవలసియున్నది

సర్ ఆర్థిక యింకను యిట్లు జెల్పెను “ఇంకను ఆ ప్రళయమెప్పుడు దాపరించునో చెలియునలేదు. కొన్నికొన్ని వార్తలలో 1925-1928 లోపల జరుగునని చెలుపబడినది మా నవజాతి యభివృద్ధి గాంచుచున్నదనియు ప్రపంచము పరిశుభ్రత గాంచుచున్న దనియు, ఇతర మార్గములద్వారా ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానముగల్గి సరియైనదారికి వచ్చుననియు దేవతలకు గాన్పించు నెడల మనము రక్షింపబడుదుము

నాకు నమ్మకము

మన కీదిరానున్నదో దానిని నేను బాగానమ్మెదను. అయితే అది మంచిదే యనుకొందును ప్రపంచమును బాగా కదిలించవలయును మానవజాతిని జల్లెడబట్టవలయును. ఇందువలన ఆధ్యాత్మికత్యము రక్షింపబడును

ఈమధ్య తన భార్య పగలుగాని రాత్రిగాని యొప్పుడుపట్టిన నప్పుడు ఆవేశమువచ్చి యేమియో తన మాటలుగాని విశ్లేషించుచునని సర్ ఆర్థిక చెల్పెను

ప్రపంచములో నన్ని భాగములనుండియు నీ ప్రళయ మార్మి గూర్చి వార్తలు వచ్చుచుండెనని ఆయన ఆవచ్చినవానిని గొన్నింటిని చూపెను. ఈవిషయమును గాని వెరపుజెందరాదని ఆయన జెప్పుచు మతాలయములు దుస్థితినుండి నెలువడుటకు యిట్టి ప్రళయము రావలసినదేయని చెప్పెను

క్రిందటి మే 23 వ తేదీన వచ్చిన జపాను భూకంపమును గూర్చి ఆక్రింది రాత్రి తెలిసెననియు, చైనాలోను, ఈ జిప్టలోను జరిగిన కలవరముల గూర్చి ముందే తెలియుననియు కానడాలు సరి చెల్పెను



వరియన్నము లేక మాంసాహారముకంటెను ఎముకలను,

కండరములను చక్కగా పెంచును

సత్తువ కండరములు ఉష్ణముచే ఎక్కుడై క్రుంగిపోవుచున్నవో, అట్టి శీతోష్ణముగల ప్రదేశములందు పోగొట్టుకొనిన సజీవత్వమును మరల పొందుటకు మాంసాహారములేక వరియన్నముకంటెను క్యాకరుట్టు మిక్కిలి తగిన ఆహారము. దీనిని తయారుచేయుట సులభముగా నుండుటయేగాక, సులభముగా జీర్ణమగును. అయితే ఇది ఉష్ణముచేయదు. వరియన్నమును భుజించుటకంటె క్యాకరుట్టును భుజించుటచే కండరములు రెండింతలు వృద్ధియగును ఎముకలను పెంచుటలో దీనికి సమానమైన దేదియులేదు.

ప్రతిదినమును క్యాకరుట్టును భుజించుటచే మీరు ఎక్కువ లాభమును పొందగలరు

## Quaker Oats

క్యాకరుట్టు చేతితో తాకబడుటలేదు.



శ్రీరామవిజయం-నాటకము	0 8 0	శారదాంబ-స్త్రీధర్మబోధిని నాటకము	0 4 0
ఆరాధనవిధి	0 4 0	ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)	0 8 0
హిందీ మొదటివాచకము	0 6 0	శబ్దకాముది (నిఘంటువు జేబులో నిముడునది)	1 4 0

తపాలవెట్టె నెం 212, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 6, 7 తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు.

## అసలు జింకమార్కు గొడుగులు



గట్టి  
నరకు

సరియైన వెల  
నమక మెనది.

తక్కువ రకము గొడుగులకొని మోసపోకుడు

మా ప్రాచీనముగు నమ్మకముగల జింకమార్కు మరియు బెల్మాక్ (బుట్ట) మార్కు గొడుగుల చూచి కొని తృప్తి పొందుడు. జింక మార్కు బెల్మాక్ మార్కు గొడుగులే ప్రపంచమున ప్రసిద్ధిజెందినవి.

ఇబ్రాహిం కటిం అందు సన్సు

60 సం॥ కాలముగ గొడుగుల వ్యాపారస్థులు,

నెం 251, 252 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

# రామమోహనఫార్మసీ, బెజవాడ.

2198

సమస్త ఆయుర్వేదాషధములు సరసమైనధరలకు విక్రయింపబడును. కోరువారికి క్యూటలాగు ఉచితము.

# అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది  
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

ఆయుర్వేదశాస్త్రీ, అష్టావధాని 1876  
కందుకూరి వేంకటసుబ్బారావు యం. డి. యె. గారి

యోగ్యతా పత్రికలు  
1

## కామామృతము.

ఒక టేమాత్రం! 1 గంటకే గుణము!!

ఈయామృతము శుక్రధాతుబలమునకే నిర్మింపబడినది  
రాత్రిపూట నొకమాత్రం దీసికొనిన ఎంతబడిన మైన శుక్రమైనను పెంటనే సంసారగుళుము నీయగలదు 5 దినములు పుచ్చుకొనిన మూత్రములలో గలిసి గాని మూత్రమునకు ముందు వెనుకలంగాని నిద్రలోగాని పోయెడి శుక్రనష్టము దృఢముగా నివారణయగును మధ్య నపుంసకులు, నరముల బలము తగ్గినవారు ఈమాత్రలనే పైకి పూతగాగూడ నుపయోగించిన మిక్కిలి శక్తి వంతులు కాగలరు అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము చూచిన యావాదము మీయు త్తరములు రహస్యముగా నుండఁబడును  
20 మాత్రల సీసా రు 2-0-0  
అమృతాశ్రమము, నెం. 1, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

పెరంబూరు, పుదుక్కోటపేట 14-6-25  
ఆయా 'మీ "కామామృతం" 4 సీ|| నేవించితిని ఈ లోపియిన బలమును నాకు మఱల యొసఁగినది "కామామృతం" యొక్క గుణమును మిక్కిలి క్లాపించుచున్నాను సర్వజనోపయోగముగా దీనిని మీరు తయారు చేసినందులకు నామహిమార్థక నమస్కారములు మఱల 2 సీసాలు వి పి చేయుండు పర్దార్. ఎస్. ఆర్. రామచంద్రసర్వైగార్,  
2 యం యల్. సి.

పెరవర్ణి తంజావూరుజిల్లా ది 6-5-25  
ఆయా 'నేను కామామృతం వాడిన రోగికి 98 సల|| వయస్సు. 20 సల|| నుండి శుక్రనష్టముకలదు శిశువంజరమువలె సున్నాడు మీ "కామామృతం" అతనికి కొంతకాలము గుణము చూపించినట్లు చెప్పుచున్నాడు కనక మరల పంపించ గోరుచున్నాను టి రాజగోపాలాచారియర్, పాడ్ మేట్టర

ఆంధ్రనైషధ సారము నెల రు 0-12-0

శ్రీ నాథునివై వధము ననుసరించి వచనరూపమున వ్రాయబడినది  
సు గుణ మణి  
మనోహరము చక్కని నవల నెల రు 0-8-0

పాండరీక మాహాత్యము

పాండురంగమాహాత్యావృత్తాంతము నెల ,, 0-8-0  
గ్రంథముల కెట్లు 1-8-0 | పోస్టు చార్జీలు ప్రత్యేకము.  
అత్తలూరి సూర్యనారాయణ, ఈమని (గుంటూరుజిల్లా)  
ప్రపంచమందు అంతటను మంచినీర్వాసకము  
"కామశాస్త్రమునకు" గలదు. ఆరోగ్యము, విశ్వరూపు, ఆభివృద్ధి మొదలగు వాటినిగురించి సలహా యిచ్చు గ్రంథము. 150 పుటలు గలది మీవద్ద లేకున్న ఒకటిని తెప్పించుకొనుడు. ఇది ఉచితముగా తపాల్ ఖర్చులేక పంపబడును. కావలసినవారు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు  
ఆతంకనిగ్రహ బౌషధశాల,  
26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మీ వెంట్రుకలను వెంచుడు.  
మీయొక్క శరీరమును ఎటుల పోషించుచుంటిరో అటులే మీరు మీ వెంట్రుకల విషయములో గూడ ప్రస్తుతశాస్త్రీయమైన పరిశోధన ననుసరించి పోషింపవలెను.



కామినియా నూనె  
(రిజిస్టరు)  
కామినియా నూనె ప్రసిద్ధి కెక్కిన వస్తువులచే శాస్త్రీయముగా తయారుచేయబడినది. ఇది శరీరములు పెంచుటకు గాను మంచివస్తువు ఇది వెంట్రుకలయొక్క మొదళ్లకు కానలసిన సహాయమును చేయుచు పోషించుచుండును దానిని ఉపయోగించినయెడల యిదివరలో రాలిపోవుచున్న వెంట్రుకలను రాలిపోకుండ కాపాడును, చుండ మొదలగు వారిని తలలో కలుగ నియ్యకుండ కాపాడుటయే గాక, వెంట్రుకలను పట్టువలె, మృదువుగాను, అందముగాను పెంచును అంతియే గాక ఇది చర్మమును శుభ్రముగా నుంచి మెడనునకు చల్లదనమును కలిగించి శుభ్రము నిచ్చును ఇన్ని మంచిగుణములు కలిగిన యీ కామినియా నూనె స్త్రీలకు, పురుషులకు, పిల్లలకు రససాదము దానియొక్క ఆధిక్యమునకుగాను, చెన్నపురి ప్రచర్యనములోను, డిస్టామా ఆఫ్ మెరిట్స్ చెన్నపురిలోను, అలహాబాదు ప్రచర్యనములోను బంగారు పతకములను బహు

మతిగా నొసంగిరి ఒక బుడ్డి ధర 1-0-0 ఖర్చులు 0-6-0 ఎక్స్ట్రా 3 బుడ్లు ధర 2-10-0 ఖర్చులు 0-12-0 ఎక్స్ట్రా  
పై కామినియానూనె ప్రతివ ర్తకునివద్దను, పట్టణములయందును, పల్లెల్లోను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోల్ యేజెంట్లు ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ 155 జామ్నామనీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న  
ఆటోదిట్ బహారుకు వ్రాయుడు.  
ఆటోదిట్ బహారు అత్తరు లన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది  
ఇది సువాసనద్రవ్యముగాను, అత్తరుగాను గూడ ఉపయోగపడును.  
కొన్నిచుక్కలను మీ చేతి కుమారుమీద చల్లినయెడల కమనీయమైన సువాసన అన్నిదిశలను వ్యాపించును ఇది దీనియొక్క ఆధిక్యమునకు కలకత్తా ప్రచర్యనములో బంగారుపతకమును బడసెను  
1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రు 2-0-0 | 1 డ్రాం బుడ్డి ధర రు 0-12-0  
1/4 అవున్సు బుడ్డి ధర రు 1-4-0 | వి పి ఖర్చులు ప్రత్యేకము 0-8-0  
సోల్ ఏజెంట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,  
155 జామ్నామనీదు, బొంబాయి.



ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

1 భాగము.— వ్యాధుల స్వరూపమును, వాటికి అనుభవసిద్ధముగా సులభముగా చేయదగిన 600 యోగములును గలవైద్యగ్రంథము ప్రతివారియొద్ద నుండదగినది.  
1-కి రు 1-4-0, వి. పి 0-8-0  
2 భాగము — శుద్ధులు, భస్మములు, వంటఖజ్జిలి బౌషధములు, ఆపవమములు, అరిష్టములు, ద్రావకములు, చూర్ణములు కషాయములు మొదలగునవి అనుభవపూర్వకముగా చేయుపద్ధతులతో వ్రాయబడియున్నది ప్రతి వైద్యునికి ముఖ్యమయిన గ్రంథము 1-కి రు 1-12-0, వి. పి 0-8-0  
ఆయుర్వేదచంద్రిక — ఆయుర్వేద, ఆరోగ్య, వస్తుగుణ చికిత్స, శారీర, అనుభవయోగ మొదలగు అనేక విషయములను విపులముగా వ్రాయుచుండు మాసప్రతిక సంచిక 1-కి చందా రు 2-8-0 మాదిరి యుచితము 8 ను ఏకకాలమందు గోరెన రు 5-8-0 లకు పంపబడును  
2 పి సి. ఏ అండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం  
పెరిడేపి (కెల్లూరుజిల్లా)

మాన సోల్గా సి సీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)  
వెలసులభము! (పోస్టుఖర్చులుప్రత్యేకము) గుణానుధికము!  
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైత్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము అశీర్వము, అరుదైన, అపులించు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలశూన్యము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, కేళ్లు, అడుగులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పలను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు చేచ్చును.  
ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పలను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల బౌషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.  
చిరునామా —, (1078)  
ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,  
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా